

**STICHTING PENSIOENFONDS
UNISYS NEDERLAND
JAARVERSLAG 2010**

Inhoudsopgave

1	Karakteristieken van het pensioenfonds	4
1.1	Profiel	4
1.2	Organisatie	4
1.2.1	Bestuur	4
1.2.2	Verantwoordingsorgaan	5
1.2.3	Intern toezicht	5
1.2.4	Deelnemersraad	5
1.2.5	Beleggingscommissie	5
1.2.6	Overige commissies	6
1.2.7	Uitbestede werkzaamheden	6
1.2.8	Externe deskundigen	6
1.3	Kerncijfers	7
2	Verslag van het bestuur	8
2.1	Hoofdpijnen	8
2.2	Goed pensioenfondsbestuur	14
2.2.1	Algemene ontwikkelingen Goed pensioenfondsbestuur	14
2.2.2	Intern toezicht, verantwoording en advies	14
2.2.3	Deskundigheidsbevordering en zelfevaluatie	15
2.2.4	Klachtenafhandeling	15
2.2.5	Compliance / Gedragscode	15
2.2.6	Toeziethouders	16
2.2.7	Communicatie	16
2.2.8	Evaluatie bevindingen visitatiecommissie 2009 en evaluatie PFG principes	16
2.2.9	Transparantie kosten	16
2.2.10	Overige aspecten / integere en beheerste bedrijfsvoering	17
2.3	Pensioenparagraaf	17
2.3.1	Algemeen	17
2.3.2	Kenmerken pensioenregeling	18
2.3.3	Toeslagenbeleid	19
2.3.4	Vooruitblik	19
2.4	Beleggingen	20
2.4.1	Doelstellingen beleggingsbeleid	20
2.4.2	Beleggingsklimaat	20
2.4.3	Asset mix	21
2.4.4	Rendement	24
2.4.5	Vermogensbeheer governance model	25
2.4.6	Maatschappelijke verantwoordelijkheid	26
2.4.7	Vooruitblik	26
2.5	Financiële paragraaf	27
2.6	Actuariële paragraaf	28
2.6.1.	Actuariële analyse	28
2.6.2.	Uitkomsten Solvabiliteitstoets	28
2.6.3.	Oordeel externe actuaris	29
2.7.	Risicomanagement	30
2.7.1.	Risico(beheersings)beleid	30
2.7.2.	Financiële risico's	30
2.7.3.	Operationeel risk management	34
2.8.	Gebeurtenissen na balansdatum	34
2.8.1.	Herstelbetaling	34
2.8.2.	Deelnemersraad in beroep bij Ondernemingskamer	34
2.8.3.	Beleggingsplan 2011	34
2.8.4.	Overig	35
2.9	Slotwoord	35

2A	Principes Goed Pensioenbestuur	36
3	Jaarrekening	42
3.1	Balans per 31 december 2010	42
3.1.1	Balans actief	42
3.1.2	Balans passief	43
3.2	Staat van baten en lasten over 2010	44
3.3	Kasstroomoverzicht over 2010	45
3.4	Toelichting op de balans en staat van baten en lasten	46
3.4.1	Algemene toelichting	46
3.4.2	Grondslagen voor waardering van activa en passiva	46
3.4.3	Grondslagen voor bepaling van het resultaat	50
3.4.4	Toelichtingen balans actief	51
3.4.5	Toelichting balans passief	54
3.4.6	Risicobeheer en Derivaten	56
3.4.7	Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	64
3.4.8	Verbonden partijen	64
3.4.9	Toelichting baten en lasten	64
3.5	Overige gegevens	69
3.5.1	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	69
3.5.2	Gebeurtenissen na balansdatum	69
3.5.3	Controleverklaring	70
4	Actuariële verklaring	71
5	Controleverklaring	74

1 Karakteristieken van het pensioenfonds

1.1 Profiel

Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland (SPUN) te Amsterdam is opgericht op 3 juni 1986. De laatste statutenwijziging vond plaats op 27 mei 2008. De stichting is ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 41205530. Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en aangesloten bij de Stichting voor ondernemingspensioenfondsen (OPF).

Het fonds heeft tot doel uitvoering te geven aan het pensioenreglement, zoals dat geldt voor de (voormalige) werknemers van Unisys in Nederland (hierna Unisys). De stichting onderhoudt financieringsovereenkomsten met de volgende ondernemingen:

- Unisys Nederland NV
- Unisys Corporation IDC
- Unisys Europe Africa Services BV

Verder onderhoudt de Stichting een financieringsovereenkomst met de Stichting Vrijwillige Vervroegde Uittreding Unisys Nederland voor de voortgezette pensioenopbouw van de deelnemers die van deze Stichting een VUT-uitkering genieten.

1.2 Organisatie

1.2.1 Bestuur

De samenstelling van het bestuur ultimo 2010 is als volgt:

Naam	Functie	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
J. de Raad	Voorzitter en penningmeester	Werkgever	Oktober 2012
W. Hamers	Vice voorzitter	Werknemers	Oktober 2011
J. Niezen	Secretaris	Werknemers	Oktober 2013*
E. Nilsson	Lid	Werkgever	Oktober 2011
R. Topsvoort	Lid	Werknemers	Oktober 2012
W. Zwang	Lid	Werkgever	Oktober 2012
W. van der Gaag	Lid	Werknemers	Oktober 2011
vacature	Lid	Werkgever	

* In het verslagjaar liep de termijn waarvoor het bestuurslid was benoemd af. Het bestuurslid was herbenoembaar en is wederom voor een periode van 3 jaar benoemd.

Het bestuur heeft het dagelijkse beleid gedelegeerd aan twee bestuursleden te weten de voorzitter en de secretaris en aan de directeur van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds voert in eigen beheer de dagelijkse werkzaamheden uit, met uitzondering van het vermogensbeheer. De eindverantwoordelijkheid voor de juiste uitvoering van deze uitbestede werkzaamheden rust, conform de eisen van de Pensioenwet, bij het bestuur.

Bij het pensioenfonds zijn in dienst:

Naam	Functie
G. Bierlaagh	Directeur
H. Meijer	Financieel Manager
P. de Waal	Administrateur

1.2.2 Verantwoordingsorgaan

Het pensioenfonds heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld dat per ultimo boekjaar als volgt is samengesteld:

Naam	Vertegenwoordiger uit kring van	Einde zittingsduur
R. Salentijn	Werknemers	Juni 2012
T. van Setten	Werkgever	Juni 2011
P. Jongen	Pensioengerechtigden	Juni 2013

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid, de uitvoering daarvan en over de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie over het door het bestuur gevoerde beleid, evenals over de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast beschikt het verantwoordingsorgaan over adviesrechten, onder andere met betrekking tot het vaststellen en wijzigen van het communicatiebeleid.

1.2.3 Intern toezicht

Het pensioenfonds heeft er voor gekozen om het intern toezicht in te vullen door middel van de instelling van een visitatiecommissie. Het intern toezicht heeft betrekking op het beoordelen van het functioneren van het bestuur, dat wil zeggen het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en –processen en de ‘checks and balances’, het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op langere termijn.

Het laatste visitatierapport is opgeleverd in 13 december 2009. De samenvatting van de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie zijn opgenomen in het jaarverslag 2009. In 2010 heeft geen visitatie plaats gevonden.

1.2.4 Deelnemersraad

De deelnemersraad is samengesteld uit vertegenwoordigers namens de werknemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers. De deelnemersraad is per ultimo van het kalenderjaar 2010 als volgt samengesteld:

Naam	Functie	Vertegenwoordiger namens
E. Nagel	Voorzitter	Werknemers
D. de Grooth	Vice voorzitter	Pensioengerechtigden/gewezen deelnemers
A. Heijma	Secretaris	Pensioengerechtigden/gewezen deelnemers
P. Jonker	Notulist	Pensioengerechtigden/gewezen deelnemers
T. Bunck	Lid	Werknemers
J. Hendriks	Lid	Pensioengerechtigden/gewezen deelnemers
L. Zoetekouw	Lid	Werknemers

De voltallige deelnemersraad wordt telkens voor 3 jaar gekozen. In het najaar van 2011 staan de volgende verkiezingen gepland, waarna de nieuwe deelnemersraad in januari 2012 kan worden geïnstalleerd.

De deelnemersraad heeft tot taak de belangen te behartigen van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, voor wat betreft de uitvoering van de pensioenaanspraken en –rechten. De deelnemersraad adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over aangelegenheden die het fonds betreffen maar in ieder geval over elk voorgenomen besluit als bedoeld in de Pensioenwet.

1.2.5 Beleggingscommissie

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het beleggingsbeleid van het fonds. Zij stelt het strategische beleggingsbeleid vast en houdt toezicht op de uitvoering daarvan. Het bestuur wordt in haar beleidsmatige taken ondersteund door de beleggingscommissie. Het bestuur heeft taken gedelegeerd aan de beleggingscommissie. De beleggingscommissie voert haar taken uit op basis van een door het bestuur verstrekt mandaat. De beleggingscommissie adviseert het bestuur over het vermogensbeheer. Het mandaat van de beleggingscommissie omvat onder meer de zorg dat de beschikbare middelen van het fonds worden belegd conform de door het bestuur gegeven richtlijnen, het adviseren van het bestuur over het te voeren beleggingsbeleid en het monitoren van de vermogensbeheerder. De commissie is samengesteld uit leden van het bestuur, een externe deskundige en de directeur van het pensioenfonds.

1.2.6 Overige commissies

Naast de in 1.2.5. genoemde commissie kent het pensioenfonds andere permanente en tijdelijke commissies.

Permanente commissies zijn:

- Klachtencommissie, die het bestuur adviseert over een adequate reactie op de door een deelnemer ingediende klacht;
- Communicatiecommissie, die het bestuur adviseert over het communicatiebeleid van het pensioenfonds en de uitvoering daarvan;
- Personeelscommissie, die verantwoordelijk is voor het personeelsbeleid van de medewerkers van het pensioenfonds.

Gedurende het boekjaar waren geen niet-permanente of tijdelijke commissies actief.

1.2.7 Uitbestede werkzaamheden

Het pensioenfonds wordt gekenschetst als zelfstandig administrerend fonds. Behoudens het vermogensbeheer worden de werkzaamheden in eigen beheer uitgevoerd. Het vermogensbeheer van de collectieve middelen is uitbesteed aan Mn Services. Het pensioenfonds heeft met Mn Services een overeenkomst voor fiduciair management gesloten. Bij ABN-AMRO zijn geblokkeerde rekeningen geopend op naam van deelnemers, die aan de pensioenregeling voor het variabel inkomen deelnemen. De premies worden belegd in door het bestuur geselecteerde beleggingsfondsen.

1.2.8 Externe deskundigen

Het fondsbestuur wordt bijgestaan door de volgende externe deskundigen:

- AON Hewitt voor actuariel advies
- Bergamin&Gielink voor juridische en fiscale advisering
- KBDQ voor advies op het gebied van communicatie.

PwC is de controlerend accountant van het fonds, AON Hewitt de certifierend actuaaris.

1.3 Kerncijfers

Bedragen in € 1.000

	2010 FTK	2009 FTK	2008 FTK	2007 FTK	2006 APP
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	384	427	461	500	589
- waaronder arbeidsongeschikten	18	19	21	21	22
Gewezen deelnemers ('slapers')	1.554	1.637	1.763	1.902	2.222
Pensioengerechtigden	892	864	1.003	867	784
Pensioenen					
Kostendekkende premie	6.794	7.990	8.787	8.685	n.a.
Gedempte kostendekkende premie	6.692	7.503	9.696	9.080	n.a.
Feitelijke premie	15.774	41.952	9.737	9.142	12.008
Uitvoeringskosten	1.233	1.073	1.440	1.556	948
Uitkeringen	10.152	9.380	8.598	8.131	7.140
Voorwaardelijke toeslagverlening					
Inactieve deelnemers	0,0%	0,0%	1,6%	0,9%	1,6%
Vermogen en solvabiliteit					
Aanwezig eigen vermogen	13.542	20.988	-20.255	50.833	44.410
Minimaal vereist eigen vermogen	13.542	12.365	11.989	11.981	12.587
Vereist eigen vermogen	28.151	27.558	28.138	37.785	42.882
Pensioenverplichtingen	334.992	303.153	293.237	239.858	247.263
Dekkingsgraad	104,1%	107%	93%	121%	116%
Gemiddelde duration					
Actieve deelnemers	14,4	14,1	14,6	13,5	13,8
Gewezen deelnemers	18,5	18,0	18,0	16,5	16,9
Pensioengerechtigden	17,4	17,2	18,3	16,7	16,8
	9,3	8,9	8,6	8,0	8,1
Beleggingen					
Balanswaarde	330.042	308.516	285.357	288.895	287.098
Beleggingsopbrengsten	20.603	20.373	-16.865	653	9.766
Beleggingsportefeuille					
Vastgoed	5.496	5.428	5.967	0	0
Aandelen	33.256	29.242	20.986	76.785	88.928
Vastrentende waarden	266.209	242.407	215.820	197.110	198.170
Derivaten	11.728	19.215	23.062	0	0
Overige beleggingen	13.353	12.224	19.522	15.000	0
Beleggingsrendement					
Totale portefeuille	6,9%	7,7%	-6,8%	0,2%	4,0%
Benchmarkrendement portefeuille	6,6%	6,2%	-2,2%	-0,5%	3,2%
Resultaat	-7.446	41.243	-71.088	6.693	14.004

2 Verslag van het bestuur

2.1 Hoofdpijnen

In deze paragraaf worden eerst enkele algemene ontwikkelingen geschetst waarmee het pensioenfonds wordt geconfronteerd. Daarna worden de belangrijkste ontwikkelingen binnen het fonds en bestuursbesluiten gedurende het verslagjaar toegelicht.

Grenzen aan bestuurlijke verantwoordelijkheid

In een pensioenovereenkomst worden de arbeidsvoorwaardelijke pensioenafspraken tussen de werkgever en de werknemer vastgelegd. Dat zijn afspraken over onder meer de hoogte van het op te bouwen pensioen, de eigen bijdrage van de werknemer, de pensioendatum of de soorten pensioen waarop aanspraak bestaat. Op het pensioenfondsbestuur rust de taak de pensioenovereenkomst uit te voeren op basis van afspraken met de werkgever. De uitvoeringsovereenkomst is de vastlegging van die (financiële) afspraken. De uitvoeringsovereenkomst heeft onder andere betrekking op de verschuldigde premie, over de gevolgen van vermogenstekorten of -overschotten en de informatie die de werkgever aan het fonds verstrekt. Aan de hand van de pensioenovereenkomst en uitvoeringsovereenkomst stelt het pensioenfonds het pensioenreglement vast.

Het bestuur is belast met al hetgeen nodig is om het pensioenfonds, gelet op de doelstellingen en activiteiten, in het maatschappelijk verkeer te doen functioneren. De voornaamste verantwoordelijkheidsgebieden zijn: uitvoering pensioenregeling, vermogensbeheer, juridische zaken/ compliance, risicomanagement, communicatie en verslaglegging/verantwoording. Het bestuur is derhalve verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de pensioenregelingen die bij het fonds zijn ondergebracht. Binnen dat kader moet het bestuur toetsen of het pensioenfonds de pensioenregelingen van de werkgever kan (blijven) uitvoeren en of de 'toegezegde' pensioenafspraken kunnen worden nagekomen. De afspraken over de financiering van de pensioenen hebben onder meer betrekking op :

- a) De mate waarin de verschuldigde premie kostendekkend is,
- b) De mate waarin met de beschikbare middelen de in de pensioenregeling vastgelegde indexatie-ambitie kan worden gerealiseerd,
- c) De mate waarin met de beleggingsportefeuille voldoende overrendement worden gerealiseerd (gelet op de uit de pensioenregeling voortvloeiende verplichtingen en de kenmerken van het fonds) en
- d) De mate waarin de financiële risico's die het fonds loopt gedragen kunnen worden door de deelnemers en de werkgever.

Het pensioenfonds kan echter geen pensioenregeling blijven uitvoeren die de continuïteit van het fonds in gevaar brengt. Een belangrijk uitgangspunt is dat het bestuur in de besluitvorming op evenwichtige wijze rekening houdt met alle bij het fonds betrokken belangen. Bovendien is het de verantwoordelijkheid van het bestuur dat de bestuursleden en het bestuur als geheel deskundig zijn. Het bestuur moet instaan voor een integere en beheerste bedrijfsvoering (bestuur is 'in control'). Daarnaast heeft een pensioenfonds ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld wat betreft het beleggen van de beschikbare middelen.

Binnen dat kader beschikt het bestuur van het pensioenfonds over een aantal contractuele en wettelijke sturingsmogelijkheden. Naast het beleggingsbeleid zijn dat het beleid met betrekking tot aanpassing van de pensioenaanspraken, de voorwaardelijke toeslagverlening en de premie. De 'speelruimte' is voor het bestuur niet al te groot. Zo ligt de wijze waarop de verschuldigde premie wordt vastgesteld veelal vast in de uitvoeringsovereenkomst. Het aanpassen van de pensioenregeling kent beperkingen, vanwege het arbeidsvoorwaardelijke karakter van de afspraken. Het vertrekpunt voor het beleggingsbeleid is de uit de pensioenregeling voortvloeiende verplichtingen en de kenmerken van het fonds. Bovendien moet sprake zijn van een zeker evenwicht tussen rendement en risico. De beleidsruimte wat betreft de voorwaardelijke toeslagverlening is ingeperkt tussen de gemaakte afspraken over de toeslagverlening, de financiering daarvan en de gewekte verwachtingen (zie ook 2.8.2).

Pensioen is een arbeidsvoorwaarde die het pensioenfonds uitvoert voor een werkgever. Binnen de driehoeksrelatie, fonds-werkgever-deelnemer, mogen de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van het pensioenfondsbestuur verwachten dat de pensioenafspraken worden nagekomen. Gewijzigde financiële omstandigheden kunnen ertoe leiden dat de uitvoerbaarheid en financierbaarheid van de pensioenregeling ter discussie komt te staan. Het is aan het bestuur om alle betrokken belangen op evenwichtige wijze af te wegen.

Algemene ontwikkelingen

Een aantal structurele ontwikkelingen heeft, naast de kredietcrisis, de financiële positie van pensioenfondsen sterk beïnvloed. Door het stijgen van de levensverwachting en de trendmatige daling van de rente zijn de buffers van de

pensioenfondsen afgenomen. De in de afgelopen decennia toegenomen levensverwachting zorgt voor een continue stijging van de verplichtingen van een pensioenfonds (lees: de uit te keren en opgebouwde pensioenen). Niet alleen nieuwe generaties hebben een hogere levensverwachting, ook de levensverwachting van actieve deelnemers en pensioengerechtigden is gestegen. Dat leidt tot steeds hogere verplichtingen en tot structureel hogere pensioenpremies. Langer pensioen uitkeren maakt het pensioen duurder. De ruimte voor inhaalpremies bij financiële tekorten wordt daardoor verder beperkt.

Naast de levensverwachting leidde ook de daling van de rente tot een stijging van de pensioenverplichtingen. Voor de invoering van de huidige wetgeving in 2007 werd deze stijging aan het zicht onttrokken door het hanteren van een min of meer vaste rekenrente van 4%. Die rekenrente wordt gebruikt om de waarde van de verplichtingen vast te stellen. Omdat de marktrente decennia hoger was dan 4%, was er bovendien sprake van een impliciete voorziening voor toeslagverlening (= indexatie). Het verschil tussen de marktrente en de 4% rekenrente was rendement dat voor de toeslagverlening kon worden gebruikt. Door de dalende rente zijn pensioenfondsen steeds meer in zakelijke waarden (onder andere in aandelen) gaan beleggen om voldoende rendement te maken voor de toeslagverlening. De hoge rendementen in de jaren 90 van de vorige eeuw zorgden er echter voor dat de premie onder het kostendeekkende niveau kon worden vastgesteld. Zonder dat iemand, ook de toezichhouder niet, daartegen echt bezwaar maakte.

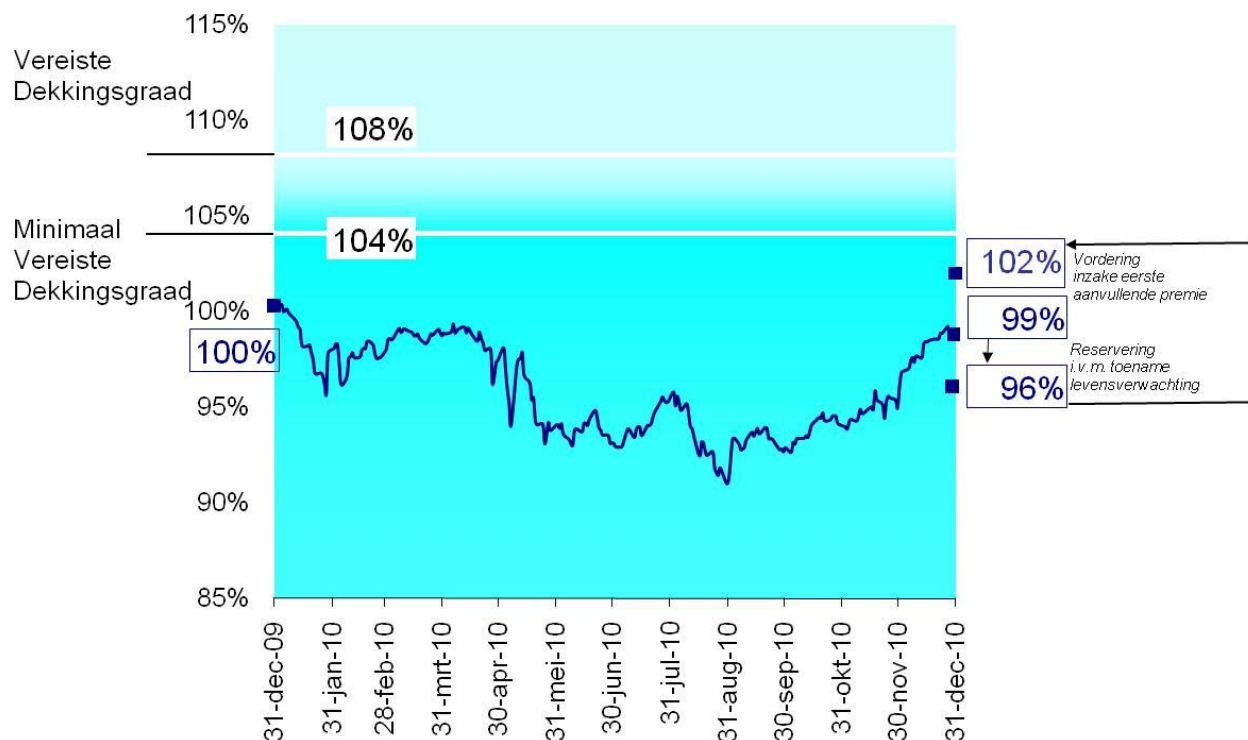
Een andere consequentie van het in toenemende mate beleggen in aandelen is dat pensioenfondsen steeds afhankelijker zijn geworden van de ontwikkelingen op de financiële markten. De kredietcrisis heeft duidelijk gemaakt dat dit leidt tot grote schommelingen in de rendementen. Deze grote schommelingen onderstrepen gelijktijdig het belang van financiële buffers. De wettelijke eis om de verplichtingen niet langer tegen een vaste rekenrente van 4% te waarderen maar tegen een volatiele marktrente en de sterke schommelingen in de rendementen hebben tot gevolg dat de dekkingsgraad sterk is gaan fluctueren. De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de verplichtingen en het vermogen van een pensioenfonds. En is daarmee een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De dekkingsgraad speelt tevens een belangrijke rol bij beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld het toekennen van toeslagen. Om de afhankelijkheid van de marktrente te verminderen zijn pensioenfondsen er massaal toe overgegaan om dit renterisico af te dekken. Een rentedaling heeft daardoor minder invloed op de financiële positie van een pensioenfonds. Maar de renteafdekking zorgt er eveneens voor dat een rentestijging -dat een positief effect heeft op de dekkingsgraad- minder doorwerkt. Het pensioenfonds profiteert dan minder van de rentestijging.

Ontwikkeling dekkingsgraad SPUN in 2010

Zoals hiervoor al is gememoreerd, had de kredietcrisis een grote impact op de financiële positie van de Nederlandse pensioenfondsen. Oorzaak van het uithollen van de financiële positie van de pensioenfondsen was de combinatie van een sterke waardedaling van de beleggingen en de gelijktijdig veel duurder geworden pensioenverplichtingen doordat de marktrente daalde. Het totale rendement op het belegde vermogen in 2010 bedroeg 6,9%. De gemiddelde marktrente daalde in 2010 met 0,3% tot 3,5% eind 2010. Tezamen met de verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen wegens de gestegen levensverwachting daalde de dekkingsgraad met 4,9%-punt van 106,9% naar 102% per 31 december 2010.

In onderstaande grafiek is het verloop van de dekkingsgraad in 2010 weergegeven, evenals de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Grafiek dekkingsgraad 2010

SPUN sloot het boekjaar 2010 af met een dekkingsgraad van 102%. In de dekkingsgraad van 102% is opgenomen de vordering op Unisys uit 2009 van € 19,9 miljoen (zie hierna). Dat is 2,1%-punt beneden het wettelijk vereiste minimum van 104,1%. Uit hoofde van de tussen SPUN en Unisys overeengekomen financieringsovereenkomst, is Unisys in een situatie van onderdekking (dekkingsgraad beneden de 104,1%) gehouden het tekort aan te zuiveren. Wordt de vordering op Unisys vanwege die herstellpremie uit 2010 meegenomen, dan bedraagt de dekkingsgraad per ultimo 2010 104,1%.

Het belegde vermogen nam in 2010 toe met € 22,4 mln. van € 294,4 mln. naar € 316,9 mln. Daartegenover stond de negatieve ontwikkeling van de verplichtingen voor rekening van het pensioenfonds. Die stegen onder invloed van de rentedaling en de stijging van de levensverwachting met € 31,4 mln. van € 302,2 mln. naar € 333,6 mln. De toename van de bezittingen en de stijging van de verplichtingen, deden de dekkingsgraad gedurende 2010 dalen met 4,9%-punt (van 106,9% naar 102%).

De daling van de dekkingsgraad, inclusief de vordering op de werkgever over het verslagjaar van 2,8% (van 106,9% naar 104,1%) is als volgt te verklaren, in % punten:

- een positieve bijdrage van 3,2% vanwege het behaalde rendement met de return portefeuille,
- een positieve bijdrage van 3,6% vanwege het behaalde rendement met de matching portefeuille, de daling van de rente heeft een stijging van de waarde van de obligaties tot gevolg,
- door de daling van de rente steeg de waarde van de pensioenverplichtingen met 7,4%,
- als gevolg van de verhoging van de pensioenverplichtingen met 2,8% wegens de toegenomen levensverwachting.
- overige effecten ter grootte van 1,5% negatief. Het betreft hier de som van actuariële resultaten en premie.
- premie die Unisys per 31 december 2010 is verschuldigd op grond van de financieringsovereenkomst heeft een positief effect van 2,1%

Beleidsmatige prudentie

De dekkingsgraad over 2010 komt per saldo zoals hiervoor gememoreerd uit op 104,1%, dat is inclusief de vorderingen op Unisys. Wordt van deze vordering geabstraheerd, dan bedraagt de dekkingsgraad 96,2%. Vanuit een voorzichtigheidsprincipe gaat het bestuur voor wat betreft haar beleidsmatige beslissingen uit van een dekkingsgraad van 96,2%. De bedragen van de vorderingen zijn immers nog niet ter belegging beschikbaar. Dat wil overigens niet zeggen dat het bestuur niet overtuigd is van de 'hardheid' van haar vordering.

Stijging levensverwachting

In 2009 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) nieuwe sterftetekansen afgegeven met een daaruit voortvloeiende herziene prognose voor 2050. Daaruit bleek dat de sterftetekansen meer zijn afgenomen dan verwacht. Oftewel er is sprake van een snellere stijging van de levensverwachting dan waar tot dan toe mee rekening werd gehouden.

In augustus 2010 publiceerde het Actuarieel Genootschap (AG) de nieuwe zogenoemde AG prognosetafel. De AG prognosetafel is gebaseerd op waarnemingen uit het verleden. Uit de analyse van de data wordt een ontwikkeling afgeleid en vervolgens omgezet in een prognose. Uit de prognosetafels 2010-2060 kan worden afgeleid dat de trend in de afname van de sterftetekansen doorzet en de uitkomsten van de prognose laten een verdere verbetering in de levensverwachting zien.

Vanaf 2001 is, volgens het AG, de levensverwachting duidelijk sterker toegenomen dan de gemiddeld waargenomen stijging in het verleden. Rekening houdend met deze verwachte trend -en het beleid van de toezichthouder- houden pensioenfondsden prudente grondslagen aan. Op grond van het beleid van de toezichthouder moeten pensioenfondsden in de grondslagen de voorzienbare trend in de overlevingskansen verdisconteren.

De AG prognosetafels worden door SPUN gebruikt bij de berekening van de waarde van de pensioenverplichtingen. Gelet op het voorgaande en gehoord het advies van de actuaire heeft het bestuur besloten, in lijn met eerdere besluiten, rekening te houden met de nieuwste inzichten voor wat betreft de voorzienbare trend in de overlevingskansen. De voorziening pensioenverplichtingen worden daardoor verhoogd, zodat de voorziening pensioenverplichtingen voldoende prudent is vastgesteld. De toename van de levensverwachting houdt ook in dat de premie voor de toekomstige pensioenopbouw hoger wordt.

Herstelplan

Onder invloed van de hiervoor geschetste ontwikkelingen, heeft het pensioenfonds in oktober 2008 aan DNB gemeld dat een dekkingstekort was ontstaan. Op 23 maart 2009 heeft het bestuur bij de toezichthouder een herstelplan ingediend. Het herstelplan is geheel 2010 van kracht gebleven, ondanks dat de dekkingsgraad per ultimo 2009 boven het minimaal vereiste niveau lag (lees een dekkingsgraad van tenminste 104,1%). Eerst wanneer gedurende drie kwartalen geen sprake meer is van een dekkingstekort, komt de grondslag onder het korte termijnherstelplan te vervallen.

Op grond van het bepaalde in de PW, in het bijzonder het Financieel Toetsingskader (FTK) moet SPUN binnen een periode van 3 jaar weer over het wettelijke vereiste minimum vermogen beschikken, dat wil zeggen een dekkingsgraad van 104,1%.

De Pensioenwet stelt aan het herstelplan de eis dat de te nemen maatregelen concreet en haalbaar zijn. De kans op herstel moet verbeteren, de risico's voor de aanspraak- en pensioengerechtigden mogen niet toenemen en de kans op toeslagverlening mag niet negatief worden beïnvloed. Het bestuur heeft in 2009 besloten om de volgende herstelmaatregelen in te zetten:

- het invoeren van de contractuele bepaling op grond waarvan Unisys Nederland tot de betaling van een aanvullende premie is gehouden bij vermogenstekorten; en
- de ingegane pensioenen en de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers niet te indexeren.

Daarnaast heeft het bestuur besloten om, in lijn met de desbetreffende bepalingen uit de PW, de waardeoverdrachtprocedures op te schorten. Die situatie werd van kracht op het moment dat de technische voorzieningen niet meer door waarden werden gedekt (= dekkingsgraad beneden de 100%). Gedurende enkele maanden in 2010 lag de dekkingsgraad boven de 100%, waardoor zowel lopende als nieuwe waardeoverdrachten konden worden afgewikkeld.

Toelichting herstelmaatregelen

Op grond van het pensioenreglement is het bestuur bevoegd om toeslagen te verlenen op de ingegane pensioenen en de aanspraken van gewezen deelnemers, indien het bestuur dat wenselijk acht en indien en voor zover de middelen van het pensioenfonds dat toelaten. Op de pensioenrechten en -aanspraken kan jaarlijks een toeslag verleend worden in de orde van de stijging van het prijsindexcijfer dat door het CBS wordt gepubliceerd over de gezinsconsumptie, afgelezen voor de maand oktober van het voorafgaande jaar. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. De toekenning van een

eventuele toeslag is voorwaardelijk; er bestaat geen recht op toeslagen en er zijn geen middelen voor indexatie gereserveerd.

In het herstelplan ligt besloten dat over 2009 en 2010 de ingegane en de opgebouwde aanspraken van gewezen deelnemers niet worden verhoogd. Een maatregel waarvan het bestuur zich bewust is dat de impact voor betrokkenen groot kan zijn, gelet op hoogte van de inflatie. Het CBS prijsindexcijfer van oktober 2008 (maatstaf voor indexatie over 2009) bedroeg 2,8% en die van oktober 2009 (maatstaf voor 2010) was 1,6%. Maar de financiële situatie van het pensioenfonds maakte het niet-verlenen van toeslagen tot een noodzakelijke herstelmaatregel.

De aanvullende premiestorting ten laste van Unisys is door het bestuur vastgesteld op een bedrag van ca. € 32,2 mln. Daarvan heeft Unisys op 30 december 2009 een bedrag van € 9,1 mln. voldaan. Met deze premiestorting moest het minimaal vereist eigen vermogen (= dekkingsgraad van 104,1%) bereikt worden. Unisys had in augustus 2009 al een bedrag ter grootte van € 3,2 mln. betaald. Er resteert dus een vordering op Unisys van € 19,9 mln. De aanvullende premie is door SPUN gebaseerd op een tussen SPUN en Unisys vigerende overeenkomst.

In de bestuursvergadering van 22 januari 2010 heeft het SPUN bestuur besloten haar advocaat een opdracht te geven om een dagvaarding op te stellen. De dagvaarding is eind maart verzonden. Begin juni heeft Unisys vervolgens haar Conclusie van antwoord bij de Rechtbank ingediend. Daarop heeft SPUN in september gereageerd met een Conclusie van repliek. Waarna begin december 2010 Unisys een Conclusie van dupliek bij de Rechtbank heeft ingediend. SPUN heeft tot begin januari 2011 de tijd om schriftelijk te reageren op nieuwe bijlagen die Unisys bij de Conclusie van dupliek heeft meegezonden (zie verder 2.8.1.).

Toezichthouder en herstelplan

Op 23 maart 2009 diende het bestuur het korte en lange termijnherstelplan in bij DNB. DNB stelde in een eerste reactie dat het herstelplan onvoldoende concreet en haalbaar was, met name wat betreft de bijstortingsverplichting. Het ging daarbij om het ontbreken van de concrete afspraken over een betalingsregeling ter zake van de aanvullende premie. Nadat SPUN in het herstelplan het incassobeleid had opgenomen, heeft DNB op 16 oktober 2009 een goedkeurende beschikking bij het herstelplan afgegeven. Het incassobeleid houdt in dat bij het uitblijven van betaling in 2009 een laatste aanmaning zou worden verstuurd, gevolgd door –bij het wederom niet voldoen aan de betalingsverplichting– het doen uitgaan van een dagvaarding, teneinde via juridische weg betaling af te dwingen.

SPUN heeft DNB in 2010 continu geïnformeerd over het verloop van de procedure.

Uit de in februari 2010 ingediende evaluatie van het herstelplan blijkt dat SPUN binnen de wettelijke termijn beschikt over het minimaal vereiste eigen vermogen respectievelijk het vereist eigen vermogen. De evaluatie heeft geen inhoudelijke reactie van de toezichthouder tot gevolg gehad.

Herstelpremie 2010

Op grond van de tussen het pensioenfonds en Unisys vigerende financieringsovereenkomst is Unisys naar de stand van de dekkingsgraad per 31 december 2008 een herstelpremie verschuldigd van € 32,2 miljoen. Zie hiervoor en ook 2.8.1. Vanwege het dekkingstekort (aanwezig eigen vermogen is geringer dan minimaal vereist eigen vermogen) per 31 december 2010 is Unisys opnieuw een herstelpremie verschuldigd en wel voor een bedrag van circa € 7 miljoen.

De financieringsovereenkomst geeft aan dat de herstelpremie gebaseerd moet worden op de financiële positie van het pensioenfonds per einde boekjaar. Het ontstaan van een herstelpremie ligt daarmee dus binnen het boekjaar. Op basis van de boekhoudregels voor pensioenfonds (Richtlijn 610 van de Raad voor de Jaarverslaggeving) moet de herstelpremie die Unisys contractueel in 2011 moet voldoen, door SPUN als vordering op de balans per 31 december 2010 worden verantwoord.

Beleggingsportefeuille

De doelstelling van het vermogensbeheer is het op de lange termijn kunnen uitkeren van de toegezegde pensioenen en het realiseren van de ambitie om de pensioenen te kunnen indexeren. Daarbij hanteert het fonds twee randvoorwaarden: a) het beperken van de kans op (te) lage dekkingsgraad en b) het beperken van de kans op niet tijdig kunnen herstellen van ontstane tekorten. Dit komt neer op een zorgvuldige afweging van rendement en risico. Het risicobudget is de maatstaf voor het balansrisico en weerspiegelt de mate waarin het bestuur dat risico accepteert. Het risicobudget is tevens de maatstaf voor de vermogensbeheerder voor de mate waarin tactische beleggingsrisico's kunnen worden genomen.

Het risicobudget werd in 2010 niet ingevuld tot aan de strategische norm. Gelet op de financiële positie geeft het pensioenfonds voorrang aan een nominale doelstelling en worden risico's beperkt. Bovendien levert een onvoldoende bijdrage aan de verbetering van de financiële positie binnen de hersteltermijn.

Pensioenverplichtingen

De daling van de rentetermijnstructuur (zie onderstaande tabel) had tot gevolg dat de waarde van de verplichtingen fors toenam. Daarbovenop nam de waarde van de verplichtingen toe omdat de levensverwachting steeg. Een toename van de levensverwachting maakt immers het pensioen duurder.

Datum	31-12-08	31-12-09	31-03-10	30-06-10	30-09-10	31-12-10
Percentage marktrente *	3,983	4,055	3,762	3,334	2,923	3,715

* Dit betreft de 14 jaarsrente uit de rentetermijnstructuur zoals die wordt gepubliceerd door DNB. De 14 jaarsrente komt overeen met de duratie van de verplichting van SPUN.

Waarom is de marktrente zo laag? Een belangrijke oorzaak is de toevloed van kapitaal vanuit landen met een zogenoemd spaaroverschot, vooral de Aziatische landen. Ook een ruim monetair beleid van de centrale banken speelt een belangrijke rol. Centrale banken stellen banken voldoende liquiditeiten beschikbaar om daarmee de kredietverlening aan bedrijven te stimuleren.

Overige ontwikkelingen*Administratief*

Ook in 2010 heeft SPUN zich een extra inspanning getroost om verbeteringen aan te brengen in haar administratieve organisatie en interne controle. Door een verbeterde procesbewaking is de kans op fouten verder verkleind. SPUN is tevens verder gegaan met het corrigeren van onjuiste vastleggingen van pensioenaanspraken uit het verleden. Voor zover noodzakelijk zijn belanghebbenden daarover geïnformeerd. Naast het primaire belang van een juiste en volledige pensioenadministratie dragen de gerealiseerde aanpassingen bij aan het adequater kunnen informeren van deelnemers (verbeteren van de communicatie door juistere pensioenopgaven) en worden controles door actuaar en accountant vergemakkelijkt.

Op 6 januari 2011 is het Pensioenregister van start gegaan. Deelnemers en gewezen deelnemers kunnen vanaf dat moment de pensioenadministratie van alle pensioenuitvoerders raadplegen over hun opgebouwde pensioenaanspraken. Actuera –de leverancier van het door SPUN gehanteerde pensioenadministratiesysteem- heeft de aansluiting van SPUN op het Pensioenregister technisch ondersteund. Ruim binnen de gegeven tijdsplanning is de aansluiting van SPUN op het Pensioenregister gerealiseerd. SPUN zelf heeft een extra inspanning gedaan om de juiste data te kunnen aanleveren aan het Pensioenregister.

Herverzekeringsovereenkomst

Met ingang van 1 januari 2010 heeft SPUN met ZwitserLeven een herverzekeringsovereenkomst gesloten ter dekking van het volledige overlijdens- en arbeidsongeschiktheidspensioen. De herverzekeringsovereenkomst met de vorige verzekeraar is voor wat betreft de verzekerde prestaties in 2010 afgewikkeld. De totale schade-uitkering gedurende de driejaars contractperiode bedroeg circa € 880.000,-. Nog open staat de afwikkeling van de met de herverzekeraar overeengekomen winstdelingsregeling.

Aansprakelijkheidsstelling

SPUN is aansprakelijk gesteld voor de schade die Unisys mogelijk leidt vanwege een claim van een oud-medewerker. Deze is geconfronteerd met een korting op zijn sociale verzekeringsuitkering, welke deel uit maakte van het loonvervangende inkomen op grond van een sociaal plan van Unisys. Unisys stelt dat SPUN, evenals Stichting Vrijwillig Vervroegde Uittreding Unisys Nederland (SVVUUN), onjuiste dan wel onvolledige informatie zou hebben verstrekt, waardoor verkeerde beslissingen zijn genomen. SPUN wijst enige aansprakelijkheid af. Unisys heeft in oktober 2009 laten weten primair SVVUUN aansprakelijk te zullen stellen en pas secundair SPUN. De overtuiging dat SPUN geen aansprakelijkheid draagt en primair SVVUUN wordt aangesproken heeft het bestuur doen besluiten geen voorziening op te nemen. In het verslagjaar is de aansprakelijkheidsstelling van kracht gebleven. In de procedure van de oud-medewerker tegen Unisys wordt op 12 juli 2011 definitief vonnis gewezen. De impact hiervan is voor SPUN niet duidelijk.

2.2 Goed pensioenfondsbestuur

Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 zijn de principes van de Stichting van de Arbeid inzake pension fund governance (PFG) verankerd in de wet. Deze principes betreffen zorgvuldig bestuur, transparantie en communicatie, deskundigheid, verantwoording en intern toezicht.

2.2.1 Algemene ontwikkelingen Goed pensioenfondsbestuur

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft aangekondigd voor de zomer van 2011 een wetsvoorstel in verband met aanpassingen van het bestuursmodel van pensioenfondsbestuur bij de Tweede Kamer te zullen indienen. Het wetsvoorstel heeft voor zover nu bekend betrekking op:

- e) De versterking van de deskundigheid (de mogelijkheden om externe deskundigen in het bestuur op te nemen worden uitgebreid);
- f) De versterking van het intern toezicht (onder meer het instellen van een onafhankelijke Raad van toezicht);
- g) Een adequate vertegenwoordiging van alle risicodragers in de organen van het pensioenfonds (bijvoorbeeld de opname van pensioengerechtigden in het bestuur); en
- h) De stroomlijning van interne organen van het fonds (zoals het in elkaar kunnen schuiven van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan).

Daarmee komt de Minister tegemoet aan een reeks van bezwaren tegen de huidige wet- en regelgeving. De toezichthouders, DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hebben eind december 2010 aangekondigd dat met ingang van 1 januari 2011 een nieuwe beleidsregel deskundigheid van kracht zal zijn. De nieuwe regelgeving beoogt te verduidelijken welke eisen worden gesteld aan de deskundigheid van onder meer bestuursleden en directie van een pensioenfonds en welke aspecten worden meegenomen bij de toetsing van deze beleidsbepalers. De deskundigheid omvat kennis, vaardigheden en professioneel gedrag en kan worden aangetoond door opleiding, ervaring en competenties.

2.2.2 Intern toezicht, verantwoording en advies

Het pensioenfondsbestuur hecht aan de naleving van de principes van Goed pensioenfondsbestuur, in het bijzonder het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid. Het bestuur streeft ernaar de (voorgenomen) besluiten goed te motiveren, waardoor deze toetsbaar zijn.

Het bestuur legt verantwoording af over het beleid, de uitvoering daarvan en over de principes voor Goed pensioenfondsbestuur aan het verantwoordingsorgaan. Het bestuur heeft een richtinggevende beleidsnotitie opgesteld met een tiental aandachtsgebieden. Voor het verantwoordingsorgaan is het document een leidraad bij de beoordeling van de uitvoering van het bestuursbeleid. In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van het verantwoordingsorgaan ten aanzien van het gevoerde beleid en de reactie van het bestuur op de rapportage van het verantwoordingsorgaan.

Ondanks het afleggen van verantwoording aan het verantwoordingsorgaan, hecht het SPUN bestuur eraan om de deelnemers jaarlijks persoonlijk te blijven informeren. In november vond de jaarlijkse deelnemersbijeenkomst plaats. De voorzitter van het bestuur gaf bij die gelegenheid een toelichting bij de belangrijkste bestuursbesluiten in de periode 2009-2010. In het bijzonder werd stil gestaan bij het herstelplan. Daarna gaf een lid van de visitatiecommissie een toelichting op de werkzaamheden van de commissie en het oordeel over het bestuursbeleid. Vervolgens waren de voorzitters van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid de bevindingen van hun gremium toe te lichten.

In dit jaarverslag wordt ook separaat verslag gedaan van het advies van de deelnemersraad over het jaarverslag, evenals van de reactie van het bestuur op dat advies. In het verslagjaar zijn bij de deelnemersraad de volgende adviesaanvragen ingediend:

- Indexatiebesluit 2011
- Jaarrekening 2009
- Begroting 2011
- Statutenwijziging

Door de deelnemersraad zijn twee ongevraagde adviezen gegeven betreffende het communicatiebeleid van het pensioenfonds en de klachtenregeling. In beide gevallen had in eerste instantie het verantwoordingsorgaan een advies aan het bestuur gegeven.

2.2.3 Deskundigheidsbevordering en zelfevaluatie

Goed pensioenfondsbestuur veronderstelt een deskundig pensioenfondsbestuur. Het bestuur onderschrijft die stelling van harte. Het bestuur onderschrijft het belang van de eisen voor deskundigheidsbevordering zoals die zijn vastgelegd in het Plan van aanpak deskundigheidsbevordering dat is opgesteld door de pensioenkeupels.

In 2010 is het deskundigheidsplan van een update voorzien. Het plan is geactualiseerd, waarbij de aanpassingen in de nieuwe versie van het Plan van deskundigheidsbevordering zijn meegenomen. Ook zijn enkele nadere inzichten binnen het bestuur over deskundigheid doorgevoerd. Onder meer is de deskundigheidsmatrix herzien. Deze herziening was tevens aanleiding om bij Unisys, die de vacante bestuurszetel moet invullen, aan te dringen op een kandidaat bestuurslid die een mogelijke lacune in de collectieve deskundigheid kan aanvullen. Het deskundigheidsplan vormt de basis voor de deskundigheidsbevordering van het bestuur. De uitdaging in 2011 is om voldoende vervolgstappen –na de eerdere nulmeeting- te zetten om te voldoen aan de geformuleerde deskundigheidseisen. De collectieve deskundigheidsbevordering in 2010 vond vooral plaats tijdens bestuursvergaderingen. Onder meer door presentaties van externe deskundigen zoals de adviserend en certificerende actuaris. Tijdens een interne studiedag, tezamen met de leden van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan, is stil gestaan bij ontwikkelingen rondom het uitvoeringsmodel voor pensioenen. De voor september geplande studiedag kon vanwege een andere prioriteitstelling geen doorgang vinden. Individuele bestuursleden hebben in 2010 deelgenomen aan de Leergang voor pensioenfondsbestuurders, die door SPO wordt georganiseerd, en seminars en studiedagen bijgewoond.

In de Principes voor Goed pensioenfondsbestuur is vastgelegd dat het bestuur van een pensioenfonds zijn eigen functioneren dient te evalueren. Daartoe stelt het bestuur een procedure vast voor een periodieke evaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden. In 2010 is een eerste bestuurlijke zelfevaluatie georganiseerd. Ieder bestuurslid heeft via een internet tool vragen over verschillende bestuurlijke aangelegenheden beantwoord. Ieder bestuurslid heeft zijn mening gegeven over het functioneren van het bestuur als geheel. De uitkomsten zijn samengevat in een rapport. Het rapport vormde het startpunt voor een bijeenkomst, waarbij is stil gestaan bij de wijze van besturen. Het bestuur toont daarmee aan zijn eigen functioneren serieus te nemen door op een zorgvuldige wijze het eigen functioneren te evalueren. De zelfevaluatie heeft het bestuur de mogelijkheid geboden de bestuurscultuur op gestructureerde wijze te bespreken en verbeter- of actiepunten te formuleren. Onderwerpen waar het bestuur bij heeft stil gestaan zijn onder meer de deskundigheid, collegialiteit, werkdruk en taakverdeling evenals de bestuurlijke verantwoordelijkheid.

2.2.4 Klachtenafhandeling

Deelnemers kunnen hun klachten en geschillen voorleggen aan het bestuur. SPUN kent deze regeling al sinds jaren. In 2009 heeft het bestuur besloten de klachtenregeling te wijzigen. De belangrijkste aanpassing betreft de uiteindelijke besluitvorming over een ingediende klacht. Tot de invoering van de nieuwe regeling nam de klachtencommissie - op basis van een mandaat van het bestuur - een besluit over een ingediende klacht. Voortaan doet de commissie onderzoek naar de klacht en adviseert het bestuur over een adequate reactie op een ingediende klacht. Het bestuur neemt dan het definitieve besluit. Het bestuur stelt tevreden vast dat het aantal klachten dat ter besluitvorming is voorgelegd gering is (minder dan 0,1% van de totale populatie). In het kalenderjaar ging het om twee ingediende klachten. In beide gevallen werd de klacht niet gehonoreerd.

2.2.5 Compliance / Gedragscode

In het Compliance Statuut heeft het bestuur vastgelegd met welke maatregelen de naleving van wet- en regelgeving, evenals van interne regels wordt bewerkstelligd. In de in 2009 geïntroduceerde nieuwe gedragscode zijn regels opgenomen ter voorkoming van belangenverstrengeling en het gebruikmaken van voorwetenschap. En meer algemene maatregelen, die moeten bijdragen aan het integer handelen van bij het fonds betrokken personen.

Aan deze verbonden personen, bestuursleden, werknemers van het pensioenbureau, leden van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan is in december 2010 een verklaring over de naleving van de gedragscode voorgelegd. De resultaten worden in het bestuur besproken en zondig wordt met betrokkenen overlegd.

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van (compliance) wet- en regelgeving of de gedragscode in het verslagjaar. Van de vermogensbeheerder Mn Services is een verklaring ontvangen waaruit blijkt dat in 2010 zich geen materiële schendingen hebben voorgedaan door Mn Services medewerkers van toepasselijke wet- of

regelgeving en de door Mn Services opgestelde normen die betrekking hebben op de dienstverlening aan SPUN. Over 2010 zal wederom een verklaring worden opgevraagd.

2.2.6 Toezichthouders

In 2009 had SPUN veelvuldig contact met DNB over het herstelplan. De aard van die contacten is beschreven in het jaarverslag over 2009. In 2010 beperkte het contact zich tot het informeren van de toezichthouder over de voortgang in de juridische procedure en het herstelplan.

In 2009 is door DNB een onderzoek ingesteld naar de fondsdocumenten, het pensioenreglement en de statuten. DNB stelt dat op basis van haar onderzoek SPUN enkele documenten moet aanpassen. SPUN heeft daarop aangegeven te willen wachten met een integrale wijziging van de fondsdocumenten totdat met Unisys afspraken zijn gemaakt over onder meer een nieuwe financiële opzet van het pensioenfonds. Toen een nieuwe overeenkomst daarover uitbleef, heeft het SPUN bestuur besloten, mede op aandrang van DNB, in het najaar van 2010 een statutenwijziging door te voeren. Deze wordt in 2011 afgerond.

Door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) zijn in het verslagjaar 2010 geen onderzoeken ingesteld. Desondanks heeft SPUN een aantal verbeteringen doorgevoerd voor wat betreft de naleving van wet- en regelgeving betreffende de informatieverplichtingen en zorgplicht bij beleggingsverzekeringen met mogelijkheid voor de deelnemer om zelf de verantwoordelijkheid te nemen voor de pensioenbeleggingen.

2.2.7 Communicatie

Het bestuur hecht er aan dat deelnemers goed worden geïnformeerd over hun pensioen. De basis daarvoor is dat SPUN tenminste wil voldoen aan de wettelijke informatieverplichtingen. In 2009 is een extra inspanning gedaan om die verplichtingen na te leven. In 2010 is daaraan een vervolg gegeven. De UPO's (uniform pensioenoverzicht) voor de actieve deelnemers werden april 2010, dus ruim voor 30 september -de datum die AFM als richtsnoer hanteert- verzonden. De startbrieven voor nieuwe deelnemers (informatie bij aanvang deelname) werden telkens binnen 3 maanden na de aanmelding van een nieuwe deelnemer, de wettelijke termijn, verzonden. In 2009 hebben de gewezen deelnemers een UPO ontvangen. Aangezien dat overzicht tenminste eens in de 5 jaar aan betrokkenen moet worden toegezonden zijn dit jaar geen UPO's aan de slapers toegezonden. Wanneer incidenteel een mutatie plaats vindt in de geadministreerde pensioenaanspraken, ontvangt de betrokkene een nieuw UPO.

In 2010 heeft SPUN een nieuwe website gelanceerd. Daardoor is SPUN in staat eenvoudiger en dus sneller actuele berichten te plaatsen. In 2010 zijn deelnemers continu geïnformeerd over het verloop van de juridische procedure rondom de herstelbetaling. SPUN heeft ook een aanvang gemaakt om periodiek inzicht te geven in de actuele financiële situatie van het fonds.

2.2.8 Evaluatie bevindingen visitatiecommissie 2009 en evaluatie PFG principes

In het najaar van 2009 vond de eerste visitatie plaats. Begin 2010 is een aanvang gemaakt met de opvolging van de aanbevelingen. De belangrijkste uitkomsten zijn:

- a) de beleidsdoelstellingen zijn geformuleerd en vastgelegd in een bestuursnotitie;
- b) externe pensioenontwikkelingen worden geagendeerd en in het bestuur besproken;
- c) het ontwikkelen van een raamwerk voor het risicomanagement staat op de agenda voor 2011;
- d) via de website worden deelnemers geïnformeerd over de beleggingsresultaten.

Een bestuurscommissie heeft in 2008 een rapport opgesteld waarin werd beschreven welke activiteiten SPUN moest ontplooiën om de principes Goed pensioenfondsbestuur in te bedden in de organisatie. In 2010 is dat rapport geëvalueerd. Nog open stonden in 2010 een up date van de deskundigheidseisen en de bestuurlijke zelfevaluatie. Aan beide aanbevelingen is gevolg gegeven in het verslagjaar. De statuten zijn nog niet gewijzigd voor wat betreft de benoeming, schorsing en het ontslag van bestuursleden. Daarvoor is eerst overleg met de benoemde partijen, de ondernemingsraad en Unisys, nodig. Een document waaruit de grenzen van de bestuurlijke verantwoordelijkheid worden vastgelegd wordt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2011 opgepakt.

2.2.9 Transparantie kosten

Op 12 april 2011 publiceerde de Autoriteit Financiële Markten (AFM) een onderzoek naar de kosten bij pensioenfondsen onder de titel Kosten pensioenfondsen verdienen meer aandacht (zie

www.afm.nl/nl/professionals/afm-voor/pensioenuitvoerders/nieuws.aspx). De AFM concludeert dat er grote verschillen bestaan in de uitvoeringskosten bij de verschillende pensioenfondsen. Ook stelt de AFM dat de kosten van vermogensbeheer weinig transparant zijn.

Het SPUN bestuur wil transparant zijn over de uitvoeringskosten en de kosten van het vermogensbeheer. Elders in dit jaarverslag worden die kosten ook genoemd. De pensioenuitvoeringskosten bedragen in 2010 € 1.233.000. Dat is per deelnemer € 435. De AFM zet de kosten af tegen het balanstotaal. Wanneer SPUN die methode volgt, bedragen de kosten van SPUN 0,34% van het balanstotaal. De kosten van het vermogensbeheer bedragen in 2010 € 863.000. Afgezet tegen het totaal beheerd vermogen van ruim € 333 miljoen komen de vermogensbeheerkosten in 2010 neer op 0,26%.

Overigens is het SPUN bestuur van mening dat het enkel noemen van bedragen en percentages geen tot weinig inzicht biedt. Het jaarverslag 2010 is niet het geëigende document voor een nadere toelichting. Daarom zal SPUN medio 2011 een separate publicatie op de website plaatsen over de kosten en de genoemde bedragen in een juist perspectief plaatsten.

2.2.10 Overige aspecten / integere en beheerste bedrijfsvoering

Integriteit van het bestuur, het pensioenbureau en de andere organen van het fonds is de basis waarop het vertrouwen van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever is gestoeld. Integriteit draagt er verder toe bij dat het fonds voorkomt dat het vertrouwen in het Nederlandse pensioenstelsel wordt geschaad. De verantwoordelijkheid voor een beheerste bedrijfsvoering is vastgelegd in de Pensioenwet. SPUN heeft met het oog daarop continue aandacht voor mogelijke verbeteringen in de administratieve organisatie en interne controle, de analyse en beheersing van integriteitsrisico's en de duurzame beheersing van financiële risico's. Zo is door Mn Services, de fiduciair manager van het pensioenfonds, een impuls gegeven aan de duurzame beheersing van financiële risico's. In paragraaf 2.7 wordt nader ingegaan op de beleggingsrisico's.

In september 2009 werd de Verklaring beleggingsbeginselen gepubliceerd. Daarin beschrijft het bestuur beknopt de uitgangspunten van haar beleggingsbeleid en de wijze waarop daaraan uitvoering wordt gegeven. Het opstellen van dit document is verplicht op grond van de Pensioenwet en maakt formeel deel uit van de Actuariële en Bedrijfsjuridische Nota (ABTN). In 2011 zal de Verklaring van een update worden voorzien.

ABN AMRO Pension Services beheert de gelden die zijn gestort op geblokkeerde pensioenspaarrekeningen voor de deelnemers aan de pensioenregeling variabel inkomen. Standaard biedt ABN AMRO lifecycle fondsen aan aan de deelnemers. Binnen zo'n lifecycle fonds neemt het beleggingsrisico af naar mate de pensioendatum nadert. Er bestaat de mogelijkheid tot opting out, de deelnemer kiest dan zijn eigen beleggingsmix. Het bestuur heeft de beleggingsfondsen waaruit een keuze kan worden gemaakt geselecteerd. 5 van de bijna 80 actieve deelnemers hebben zelf hun beleggingsportefeuille samengesteld. ABN AMRO heeft de zorgplicht, zoals voorgeschreven in de Pensioenwet, ingeregeld. SPUN heeft in 2010 –op basis van een analyse van de vermogensbeheerder– de betreffende 5 deelnemers geïnformeerd over de ontwikkeling in hun portefeuille en gewezen op mogelijke over- of onderwegingen wat betreft de verschillende beleggingen. De deelnemers worden sowieso door de vermogensbeheerder ieder kwartaal geïnformeerd over de waardeontwikkeling van hun portefeuille. SPUN ontvangt ieder kwartaal aan zogenoemde SLA rapportage.

De Nederlandse Corporate Governance Code bevat principes en best practice bepalingen die algemeen aanvaard worden als elementen voor goed ondernemingsbestuur. Onderdeel van de Code zijn gedragsregels voor aandeelhouders. Via de participatie in beleggingsfondsen is SPUN aandeelhouder in Nederlandse bedrijven. SPUN heeft op haar website gepubliceerd het document 'Beleid voor verantwoord beleggen en aandeelhouderschap, inclusief stembeleid en stemrapportage', waarin de naleving van Code wordt weergegeven.

2.3 Pensioenparagraaf

2.3.1 Algemeen

Het pensioenfonds voert een gemitigeerde eindloonregeling en een beschikbare premieregeling uit. De eindloonregeling wordt in de Pensioenwet als uitkeringsovereenkomst gekwalificeerd, de beschikbare premieregeling is een premieovereenkomst in de wettelijke terminologie. In de gemitigeerde eindloonregeling wordt pensioen opgebouwd over het vaste inkomen. In de beschikbare premieregeling bouwt de deelnemer een

kapitaal op waarmee hij/zij op pensioendatum een levenslang ouderdomspensioen moet aankopen. De hoogte van dat pensioen is onder meer afhankelijk van het beleggingsrendement op de gestorte premies. De omvang van gestorte premie is afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer en de hoogte van zijn/haar variabele inkomen.

In 2008 heeft het pensioenreglement voor het laatst een wijziging ondergaan, met dien verstande dat in het voorjaar van 2009 een tekstuele omissie, door middel van een addendum, is aangepast. De aanvangsleeftijd voor de deelname is nu ook reglementair vastgesteld op 21 jaar.

In het voorjaar van 2009 heeft Unisys met de Ondernemingsraad een principe afspraak gemaakt over een nieuwe pensioenregeling. Tot implementatie daarvan is het nog niet gekomen. Begin 2008 heeft SPUN aan Unisys een voorstel gedaan om te komen tot een uitvoeringsovereenkomst. Ultimo 2010 hebben partijen nog geen overeenkomst gesloten. De uit 2000 stammende financieringsovereenkomst blijft daarom maatgevend voor de financiering van de huidige pensioenregeling en de financiële afspraken tussen pensioenfonds en werkgever.

2.3.2 Kenmerken pensioenregeling

In het boekjaar zijn geen wijzigingen in de bestaande pensioenregelingen aangebracht. De belangrijkste kenmerken van de beide regelingen worden hieronder uiteengezet:

Pensioenregeling vast inkomen

- eindloonregeling voor het vaste inkomen
- aanvang deelname bij 21 jaar (zonder wacht- of drempelperiode)
- pensioenleeftijd 65 jaar (zonder vervroegingsmogelijkheid)
- aanspraak op ouderdoms-, partner-, wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioen
- jaargrondslag is gelijk aan 12 maal het vaste maandsalaris vermeerderd met vakantiegeld en verminderd met een franchise (2010: € 21.913,-)
- pensioengrondslag is gelijk aan het gemiddelde van 3 jaargrondslagen, te weten de geldende en de laatste twee daaraan voorafgaande jaargrondslagen
- opbouwpercentage 2% per pensioenjaar met een maximum van 70%
- arbeidsongeschiktheidspensioen is maximaal gelijk aan 70% van het verschil tussen het laatst vastgestelde jaarsalaris voor het ontstaan van de arbeidsongeschiktheid en het maximum jaarloon waarover de uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) wordt vastgesteld
- partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen
- wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen
- bijdrage van de deelnemer is gelijk aan 5% van de jaargrondslag

Pensioenregeling variabel inkomen

- beschikbare premieregeling voor het variabele inkomen
- aanvang deelname bij 21 jaar (zonder wacht- of drempelperiode)
- pensioenleeftijd 65 jaar (zonder vervroegingsmogelijkheid)
- met de beschikbaar gestelde premie en het daarover behaalde rendement wordt een kapitaal opgebouwd dat op de pensioendatum moet worden omgezet in een levenslange pensioenuitkering
- partner- en wezenpensioen worden gefinancierd uit het kapitaal bij overlijden, waarbij geldt dat het
- partnerpensioen na pensionering gelijk is aan 70% van het ouderdomspensioen. Tijdens het deelnemerschap is het partnerpensioen gelijk aan 1,4% van de pensioengrondslag vermenigvuldigd met het aantal pensioen jaren dat de deelnemer tot uiterlijk 65 jarige leeftijd had kunnen bereiken, waarbij de grondslag is gebaseerd op een vijfjaars gemiddelde van het variabele inkomen
- aanspraak op arbeidsongeschiktheidspensioen
- pensioengrondslag is gelijk aan het variabele inkomen, met als referentie het gemiddelde bedrag (per 12 maanden) van de uitbetaalde bonussen over de laatste 36 maanden
- leeftijdafhankelijke premie met leeftijdcohorten van 5 jaar
- bijdrage van de deelnemer is gelijk 5% van het variabele inkomen

De deelnemer aan deze regeling draagt het risico voor de beleggingen, waardeverminderingen en – vermeerderingen komen volledig voor zijn/haar rekening.

Als default biedt SPUN de deelnemer aan het beleggen in een lifecycle fonds; het risico van de belegging wordt op verantwoorde wijze afgestemd op de looptijd tot de pensioendatum.

De deelnemer heeft beleggingsvrijheid en de volgende keuzemogelijkheden:

- Beleggen in een spaarfonds; een veilige belegging waarop een rentevergoeding wordt verkregen.
- Op basis van eigen inzicht, een keuze uit geselecteerde beleggingsfondsen; de deelnemer richt zijn eigen beleggingsportefeuille in.

Onder verantwoordelijkheid van het bestuur, draagt ABNAMRO zorg voor de beleggingen. ABNAMRO heeft de

wettelijke zorgplicht ingeregeld. In het geval aan een deelnemer de mogelijkheid wordt geboden om de verantwoordelijkheid voor de beleggingen over te nemen dan is de pensioenuitvoerder gehouden de deelnemer te adviseren over de spreiding van de beleggingen in relatie tot de duur tot de pensioendatum. De pensioenuitvoerder moet periodiek toetsen of de beleggingen zich nog wel bevinden binnen de afgesproken grenzen en de deelnemer daarover informeren. Verder moet periodiek worden getoetst of het zogenoemde klant-doelrisicoprofiel –deze documenten vormen de basis voor de gekozen beleggingsmix- nog voldoen.

2.3.3 Toeslagenbeleid

Het pensioenfonds streeft ernaar de ingegane pensioenen en de aanspraken van gewezen deelnemers te verhogen met de stijging van het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie. Het toeslagenbeleid is als volgt te kenschetsen:

- de indexatie is afhankelijk van de ontwikkeling van de prijzen
- het bestuur neemt over de toekenning van de indexatie jaarlijks een besluit
- er bestaat geen recht op indexatie en
- er is geen reserve gevormd,

De indexatie is voorwaardelijk en wordt toegekend wanneer de financiële middelen van het fonds toereikend zijn.

In de eindloonregeling worden de aanspraken van de actieve deelnemers verhoogd met de stijging van het salaris. De pensioenregeling variabel inkomen kent geen verhoging van de pensioenen vanwege gestegen prijzen. Het rendement op de ingelegde premies bepaalt de hoogte van het kapitaal waarmee de deelnemer op de pensioendatum een levenslang pensioen aankoopt. Hij/zij is daarbij vrij om een geïndexeerd pensioen aan te kopen.

Gelet op de financiële situatie van het pensioenfonds -een dekkingstekort- heeft het bestuur in december 2009 besloten over 2010 aan gepensioneerden en gewezen deelnemers geen toeslag te verlenen. In december 2010 heeft het bestuur voorts besloten –gelet op de financiële situatie van het fonds- ook over 2011 geen verhoging van de pensioenen toe te kennen.

	Toegekende indexatie	Volledige indexatie	Vershil
Jaar 2011	0,0%	1,6%	1,6%
Jaar 2010	0,0%	0,7%	0,7%
Jaar 2009	0,0%	2,8%	2,8%
Jaar 2008	1,6%	1,6%	0,0%
Jaar 2007	0,9%	0,9%	0,0%
Jaar 2006	1,6%	1,6%	0,0%
Jaar 2005	1,1%	1,4%	0,3%

De cumulatieve achterstand op de toeslagverlening over de periode 2001-2011 bedraagt 7,4%.

2.3.4 Vooruitblik

In juni 2010 hebben sociale partners in de Stichting van de Arbeid een pensioenakkoord gesloten over de in hun optiek noodzakelijke aanpassingen van de pensioenen. In samenhang daarmee zijn ook voorstellen gedaan voor de toekomstbestendigheid van de AOW. De voorstellen houden rekening met het feit dat Nederlanders gemiddeld langer leven. Kernpunten van het pensioenakkoord zijn:

- het voorkomen van verdergaande automatische kostenstijging;
- de pensioenambitie en –verwachtingen van deelnemers beter in lijn brengen met een realistische inschatting van de financiële mogelijkheden; en
- het behoud van solidariteit maar op een meer evenwichtige wijze.

Sociale partners werken de nieuwe model pensioenovereenkomsten nader uit. Uit een voorlopige beschrijving kan worden opgemaakt dat meer expliciet dan tot nu toe in de pensioenovereenkomst wordt vastgelegd wie de risico's, bijvoorbeeld van het langer leven of de financiële positie van het pensioenfonds, dragen. De uiteindelijke voorstellen van sociale partners moeten worden vertaald in een aanpassing van wet- en regelgeving, van onder meer het FTK en de fiscale wetten.

Het is aan Unisys en de vertegenwoordigers van de werknemers om te bepalen of en in welke mate de Unisys pensioenregeling wordt aangepast aan de normen van het pensioenakkoord. SPUN zal vervolgens de

uitvoerbaarheid en financierbaarheid van de voorstellen moeten toetsen.

2.4 Beleggingen

2.4.1 Doelstellingen beleggingsbeleid

SPUN ontvangt pensioenpremies en belegt die om pensioenen nu en in de toekomst te kunnen uitkeren. Naast het voldoen aan die nominale pensioenverplichtingen, heeft het fonds de ambitie om de pensioenen aan te passen aan de gestegen prijzen. Om de nakoming van de verplichtingen en ambitie te kunnen realiseren, beschikt het bestuur over verschillende sturingsinstrumenten, het beleggingsbeleid is er daar een van.

Het vermogen wordt op zodanige wijze belegd dat dit strookt met de aard en de duur van de toekomstige pensioenuitkeringen. Het aanwezige vermogen wordt belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden. De veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel moeten zoveel mogelijk zijn gewaarborgd. Het aanwezige vermogen wordt dan ook hoofdzakelijk op gereguleerde financiële markten belegd. Beleggingen in derivaten zijn toegestaan voor zover deze bijdragen aan een vermindering van het risicoprofiel of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken.

Integraal balansmanagement houdt in dat bij het vermogensbeheer rekening wordt gehouden met de pensioenverplichtingen van SPUN. De inrichting van de beleggingsportefeuille wordt afgestemd op de thans en in de toekomst uit te keren pensioenen. Daartoe wordt jaarlijks, onder verantwoordelijkheid van het bestuur, een beleggingsplan opgesteld. Het beleggingsplan draagt bij aan de realisatie van de doelstellingen van het pensioenfonds, te weten het uitkeren van de nominale pensioenen en de realisatie van de indexatie ambitie (geïndexeerde pensioenen). Daarbij gelden: a) een beperking van de kans op een te lage dekkingsgraad en b) een beperking van de kans op niet tijdig herstellen als randvoorwaarden voor het beleggingsbeleid. Dit vereist een zorgvuldige afweging van risico en rendement. Verder wordt het beleggingsplan opgesteld tegen de achtergrond van de te verwachte economische ontwikkelingen, zoals het monetaire beleid van de centrale banken en de inflatie. Het risicobudget is een belangrijk onderdeel van het beleggingsplan. Het risicobudget is een maatstaf die een indicatie geeft van het balansrisico, de te verwachte bewegelijkheid van de dekkingsgraad. Het risicobudget weerspiegelt de mate waarin het bestuur een volatiele dekkingsgraad accepteert.

In het verslagjaar werd uitgegaan van een risicobudget van 6%. Uit een ALM studie (= analyse van de ontwikkeling van het pensioenfondsvermogen in relatie tot de verplichtingen) uit eind 2007, volgde een 'strategisch risicobudget' van 7,5%. De lage dekkingsgraad met hogere kansen op onderdekking is het primaire motief geweest voor het hanteren van het lagere risicobudget in het verslagjaar. De keuze voor het risicobudget is van belangrijke invloed op de samenstelling van de portefeuille en daarmee op het uiteindelijke resultaat.

SPUN is van mening dat diversificatie bijdraagt aan een optimale verhouding tussen risico en rendement. Met de uitkomsten van een ALM studie als belangrijke hulpmiddel, besluit het bestuur over de inrichting van de strategische beleggingsportefeuille, dat wil zeggen de verdeling van het vermogen over verschillende beleggingscategorieën. Andere elementen van de diversificatie zijn de verdeling van het aanwezige vermogen over verschillende regio's en sectoren.

Binnen de returnportefeuille vindt een zorgvuldige verdeling plaats tussen actief en passief vermogensbeheer. Bij actief beheer wordt door de vermogensbeheerder gestreefd naar het 'verslaan' van de benchmark. De passief beheerde beleggingen 'volgen' de benchmark. Met actief beheer kan extra waarde worden gecreëerd. De keuze tussen actief en passief beheer is afhankelijk van het risico-rendementsprofiel van een bepaalde beleggingscategorie. De financiële markten waarop wordt belegd, moeten het nemen van extra risico's belonen. Het actief beheer is aan limieten gebonden. Tends is overigens meer passief te beleggen. De markten zijn in steeds mindere mate inefficiënt en aan actief beheer zijn hoge(re) kosten verbonden.

2.4.2 Beleggingsklimaat

SPUN verwachtte voor 2010 en volgende jaren dat sprake zou zijn van een relatief gematigd herstel, van de economie, landen zouden met moeite hun trendgroei (2% a 3% op jaarbasis) kunnen halen. Een belangrijke reden voor dat gematigde optimisme lag besloten in het schuldsaneringsproces van landen, bedrijven en huishoudens. Dat economische scenario werd als dominant scenario meegenomen bij het opstellen van het beleggingsplan 2010.

Het eerste kwartaal van 2010 heeft voor een groot gedeelte in het teken gestaan van de financiële problemen in

de zogenoemde periferie van Europa, voornamelijk in Griekenland. Dit heeft -in grotere mate dan verwacht- invloed gehad op de financiële markten, niet alleen op de obligatiemarkt maar ook aandelenmarkt werd daardoor geraakt. Het mondiale herstel zette echter door, hoewel dat vooral werd gevoed door het ruime monetaire beleid van centrale banken. De Griekse problemen hadden een uitstraling naar de gehele eurozone. De onrust over de stabiliteit van de euro werd beteugeld door de introductie in mei van de Europese Financiële Stabiliteit Faciliteit (EFSF). Een vangnet van € 750 miljard voor landen met een grote herfinancieringsbehoefte. Daarnaast kocht de Europese centrale bank staatsobligaties van bijvoorbeeld Griekenland op. De EFSF had in aanvang een positief effect op de financiële markten, de rust keerde terug. De zorgen van beleggers kwamen evenwel snel terug vanwege de verwachte negatieve effecten van grootschalige bezuinigingen in de landen die een beroep willen doen op de EFSF. Ook de hardheid van de in Europees verband gemaakte afspraken werden ter discussie gesteld.

De financiële markten reageerden op klassieke wijze, meer risicomijdend. De beurskoersen daalden, de rentespreads op bedrijfsobligaties en staatsobligaties van opkomende landen stegen. Een oplopende rentespread is een teken van toegenomen risico en vertaald zich in een hogere rentevergoeding, de zoektocht naar veilige havens, staatsobligaties van Nederland en Duitsland, had een verdere daling van de rendementen tot gevolg. Ook de swaprente –de voor pensioenfondsbelangrijke disconteringsvoet bij de bepaling van de waarde van de verplichtingen- daalde tot een ongekend laag niveau in augustus. Het herstel van de financiële markten kwam tot stand nadat de centrale bank in de Verenigde Staten nieuwe steunmaatregelen aankondigde. De zorgen ebden echter niet weg, vanwege de financiële problemen in Ierland en de zorgen over Spanje en Portugal.

Het landenrisico is het risico dat landen hun overheidsfinanciën herstructureren, waardoor leningen mogelijk nog slechts gedeeltelijk worden terugbetaald. Het toegenomen risico heeft SPUN in het voorjaar doen besluiten een aanzienlijk deel van vastrentende waarden van de zogenoemde PIIGS landen om te zetten naar meer veilige staatsobligaties. 50% van de participaties in het Europees staatsobligaties werd verkocht, evenals de Spaanse staatsobligaties met een lange looptijd. Met de vrijgekomen middelen werden obligaties van Duitsland, Frankrijk en Nederland gekocht. In het beleggingsplan 2011 wordt aan het verminderen van het landenrisico een vervolg gegeven.

Over 2010 werd door SPUN een rendement over de gehele portefeuille behaald van 6,9%. Voor de matchingportefeuille was het rendement 5,3% en voor de returnportefeuille 1,8%. Met dit resultaat is het bestuur redelijk tevreden. De outperformance, het rendement ten opzichte van de benchmark, bedroeg over 2010 0,3%. De toegevoegde waarde aan de portefeuille bedraagt € 20,5 mln.

2.4.3 Asset mix

Het bestuur heeft de uitkomsten van een eind 2007 uitgevoerde ALM studie overgenomen en op grond daarvan onderstaande strategische portefeuille vastgesteld.

Beleggingscategorie	Strategische allocatie %	Bandbreedte %	Allocatie % 1 januari 2010
Matchingportefeuille	70,0	62,5 – 77,5	72,0
Returnportefeuille	30,0	22,5 – 37,5	28,0
Liquiditeiten	0,0		
Totaal	100,0		100,0

De strategische portefeuille is van significante invloed op het verwachte rendement. Op basis van deze strategische verdeling en een optimalisatie analyse uitgaande van een kansgewogen gemiddelde van de macro economische scenario's wordt een strategische asset allocatie vastgesteld.

Deze asset allocatie was bij aanvang respectievelijk het einde van het boekjaar als volgt samengesteld:

Beleggingscategorie	Aandeel % 1 januari	Aandeel % 31 december
Vastrentende waarden	68,4	68,2
Hoogrentende waarden	8,1	7,9
Aandelen	9,1	10,5
Onroerend goed	3,9	3,8
Alternatieve beleggingen	6,4	5,5
Matching overlay	3,5	3,0
Valuta hedges	0,4	-0,3
Overig	0,0	0,0
Liquiditeiten	0,2	1,4
Totaal	100,0	100,0

De matchingportefeuille (zie hierna) wordt primair gestuurd op de rente-afdekking. Er zijn met de fiduciair manager geen afspraken gemaakt over rebalancing. De returnportefeuille wordt in beginsel alleen per kwartaalultimo 'gerebalanced'. De actuele normportefeuille wordt dan 'teruggezet' naar de normportefeuille zoals vastgelegd in het beleggingsplan. Of de actuele portefeuille wordt aangepast, is mede afhankelijk van de marktomstandigheden. Rebalancing voorkomt dat op den duur een structurele afwijking van de actuele portefeuille ten opzichte van de normportefeuille ontstaat. Daardoor zou geen recht meer worden gedaan aan het strategische beleid. Overigens hanteert SPUN voor de buy-and-hold norm gedurende een kalenderkwartaal zekere bandbreedtes. Voor hoogrentende waarden en aandelen is dat +/- 5% ten opzichte van de norm en voor hedge funds en commodities +/- 2%. Voor het illiquide deel van de returnportefeuille geldt de buy-and-hold norm niet. De allocatie van het onroerend goed kent een meerjaars horizon.

Matchingportefeuille

De inrichting van de matchingportefeuille is gerelateerd aan de pensioenverplichtingen. Doelstelling van de matchingportefeuille is het nominale renterisico te reduceren. Daarbij is het nominale renterisico gedefinieerd als het effect op dekkingsgraad als gevolg van veranderingen in de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen. Per 31 december 2010 bedraagt het vermogen in de matchingportefeuille € 229,8 mln., zijnde 72,5% van het belegde vermogen. Onderdeel van de matchingportefeuille zijn nominale renteswaps, met behulp waarvan de rentegevoeligheid van de beleggingen in lijn wordt gebracht met de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen. De totale afdekking van het renterisico bedraagt eind december 64%. In het beleggingsplan 2010 is uitgegaan van 72%. De oorzaak van het verschil is gelegen in de verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen vanwege de toename in de levensverwachting. De rente-afdekking is daar toen niet op aangepast.

De matchingportefeuille bestaat per jaar ultimo uit:

Beleggingscategorie	Aandeel %	€ x mln.
Staatsobligaties	31,7	72,8
Langlopende obligaties	37,2	85,4
Inflation linked bonds	12,2	28,0
Bedrijfsobligaties	13,0	29,9
Renteswaps	4,1	9,4
Cash	1,8	4,3
Totaal	100,0	229,8

Door het renterisico af te dekken wordt de dekkingsraad minder volatiel. Met een gedeeltelijke afdekking kan het pensioenfonds nog profiteren van rentestijgingen. En wordt de indexatie-ambitie behouden. Anderzijds blijft het pensioenfonds gevoelig voor het renterisico.

Door het bestuur is geanalyseerd in welke mate de verschillende beleggingen bijdragen aan de rente-afdekking. De afdekking op de korte looptijden wordt voornamelijk gerealiseerd door de beleggingen in staats- en bedrijfsobligaties. De rente-ontwikkeling op deze beleggingscategorieën kan afwijken van de swaprente waartegen de verplichtingen worden gewaardeerd. In de langere segmenten wordt de rentegevoeligheid voornamelijk bepaald door de renteswaps. In 2010 is een verdere optimalisatie van de rente-afdekking gerealiseerd door de aankoop van staatsobligaties met een langere looptijd (zie hiervoor langlopende obligaties) en een gelijktijdige afbouw van de renteswaps.

Renteswaps zijn contracten waarbij partijen met elkaar rente 'ruilen'. De ene partij (pensioenfonds) ontvangt een lange vaste rente en betaalt daarvoor een korte variabele rente. Een pensioenfonds kan zich zo indekken tegen rentedalingen. Een lange rente is immers vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie. Door de renteontwikkeling krijgt een swap waarde.

Bij stijgende rentes neemt de waarde van de pensioenverplichtingen af en krijgt de swappositie een negatieve waarde. De tegenpartij van de swap vereist in dat geval een storting van onderpand (collateral). Deze onderpandverplichtingen vereisen dat het fonds over voldoende liquide middelen beschikt. SPUN stelt nu periodiek de potentiële liquiditeitsbehoefte vast.

Returnportefeuille

De returnportefeuille kent primair een rendementsdoelstelling, het versterken van de vermogenspositie. Voor de verschillende beleggingscategorieën zijn bandbreedtes vastgesteld. Deze zijn bedoeld om de weging van deze categorieën niet teveel te laten afwijken van de normportefeuille. De bandbreedtes worden gebruikt binnen de returnportefeuille en worden niet beïnvloed door rentebewegingen. Grote uitslagen die het risicoprofiel van de portefeuille materieel beïnvloeden leiden tot een signalering. En bij een signalering wordt een afweging gemaakt over een te ondernemen actie.

De returnportefeuille per 31 december 2010 bestaat uit:

Beleggingscategorie	Aandeel %	€ x mln.
Aandelen Europa	8,7	7,6
Aandelen Noord Amerika	9,4	8,2
Aandelen Verre Oosten	4,4	3,8
Aandelen opkomende landen	15,7	13,6
US High yield	9,9	8,6
Obligaties 'opkomende landen'	14,8	12,9
Bankloans	4,0	3,5
Hedge funds	7,7	6,7
Commodities	12,5	10,8
Onroerend goed	6,3	5,5
Infrastructuur	7,5	6,5
Valuta-afdekking	-0,9	-0,8
Totaal	100,0	86,9

Vermogensbeheer algemeen

Zoals hiervoor is aangegeven kan het vermogensbeheer niet meer los worden gezien van de creditzijde van de balans; de inrichting van de beleggingsportefeuille moet worden afgestemd op de pensioenverplichtingen van het fonds. Bijvoorbeeld door middel van het inzetten van financiële instrumenten om het renterisico te beperken. Integraal balansmanagement vormt dan ook de basis voor de fiduciair managementovereenkomst die SPUN met Mn Services heeft gesloten. Op grond van die overeenkomst worden door Mn Services onder meer de volgende diensten verricht: ontwikkeling en uitvoering van het beleggingsbeleid, beheer en administratie van het belegde vermogen, custody, verslaglegging, performancemeting en risicomangement.

Het vermogen van SPUN wordt grotendeels belegd door middel van het nemen van participaties in door Mn Services beheerde beleggingsfondsen. Contracten ter afdekking van het valuta- en renterisico worden op specifiek voor SPUN afgesloten. Daartoe worden op naam van het fonds zogenoemde OTC contracten gesloten (over-the-counter contracten zijn transacties die niet via de gereuleerde beurzen verlopen). Binnen de diversificatiedoelstelling worden verschillende externe managers geselecteerd, die ieder voor zich weer verschillende beleggingsstijlen (kunnen) hanteren. De overall benadering ligt op het genereren van een stabiele performance door een economische cyclus heen met de nadruk op een beperking van het neerwaartse risico. Daarbij past het om managers te combineren met een onderling lage correlatie.

Met Mn Services is een Service Level Agreement (SLA) overeengekomen. In die overeenkomst is onder meer het sturen op basis van een risicobudget afgesproken, evenals de maand- en kwartaalrapportages. Primair is echter de vertrouwensrelatie maatgevend voor het 'in control' zijn op de aan de fiduciair manager uitbestede werkzaamheden. Onderdeel van de SLA is afspraak over de beloning. Een deel van die beloning is resultaatafhankelijk, dat wil zeggen op basis van out performance. Mn Services verstrekt periodiek een GIPS rapport (Global Investment Performance Standaard). Deze performancstandaarden hebben ten doel zekerheid te bieden dat de performance gegevens volledig zijn en op faire wijze zijn samengesteld. Het door Mn Services opgestelde GIPS rapport is door haar externe accountant geverifieerd.

Vastrentend

Een groot deel van het vermogen van SPUN is belegd in vastrentende waarden. Binnen de portefeuille vastrentende waarden heeft het pensioenfonds een vermindering van het zogenoemde landenrisico doorgevoerd. Het aandeel van de PIIGS landen is gereduceerd. Dat gaat deels ten koste van de spreiding in de portefeuille. Dit is echter ondergeschikt gemaakt aan het landenrisico. Zoals het fonds ook rendement heeft ingeleverd. De rente op de staatsobligaties van de PIIGS landen ligt over het algemeen hoger dan van de relatief 'veilige havens' zoals Duitsland en Nederland. Binnen de categorie bedrijfsobligaties is wel sprake van een voldoende diversificatie. Hetzelfde geldt voor de categorieën hoogrentende Amerikaanse bedrijfsobligaties en obligaties in opkomende landen. Inflatie gerelateerde staatsobligaties worden slechts door enkele Europese landen, waaronder Griekenland en Italië uitgegeven.

Behalve over verschillende segmenten en wereldwijde regio's spreidt SPUN de beleggingen in vastrentende waarden ook over verschillende debiteurenkwaliteiten. Met het landenbeleid dat door de vermogensbeheerder wordt gevoerd wordt mede uitdrukking gegeven aan het toezien op de kredietwaardigheid van debiteuren. Op grond van dat beleid wordt bij het oplopen van de yield besloten of een obligatie nog in portefeuille wordt gehouden. Hoe hoger de debiteurenkwaliteit van de lener is, hoe lager het risico en hoe lager het te verwachten rendement. Andersom geldt dat voor lagere debiteurenkwaliteiten steeds hogere rentevergoedingen worden ontvangen.

Aandelen

Aandelen vormen een relatief grote categorie in de niet-vastrentende beleggingsportefeuille van SPUN. Op termijn geven aandelen een hoger verwacht rendement dan vastrentende waarden. De gedachte is dat de aandelenbeleggingen een belangrijke rol spelen in het op niveau en betaalbaar houden van de pensioenen. Het hoger verwachte rendement van aandelen gaat gepaard met een hoger risicoprofiel van deze beleggingscategorie. Dat hogere risico uit zich in schommelende resultaten van jaar tot jaar. Binnen de aandelenportefeuille spreidt SPUN de beleggingen over verschillende regio's en segmenten. Het fonds belegt in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen in Europa, de Verenigde Staten, het Verre Oosten en in opkomende markten.

Onroerend goed

Onder vastgoedbeleggingen zijn participaties opgenomen in beursgenoteerde vastgoedmaatschappijen of niet beursgenoteerde vastgoedbeleggingsinstellingen. Het betreft voornamelijk commercieel vastgoed, zoals kantoren en winkelcentra. Onderdeel van de portefeuille onroerend goed zijn ook de participaties in een fonds dat belegt in infrastructuur. Het betreft beleggingen in infrastructurele werken in de energie- en watersector, alsmede in de transportsector. De projecten waarin wordt belegd bevinden zich voornamelijk in de exploitatiefase. Onroerend goed beleggingen hebben als karakteristiek dat het rendement oploopt wanneer ook de inflatie toeneemt waardoor het inflatierisico vermindert.

Alternatieve beleggingen

De portefeuille alternatieve beleggingen maakt een belangrijk onderdeel uit van het spreidingsbeleid van SPUN, omdat de rendementen van de alternatieve beleggingen zich normaliter min of meer onafhankelijk bewegen van het resultaat op traditionele investeringen als aandelen en obligaties. SPUN rekent tot de alternatieve beleggingen de participaties in hedge funds en de beleggingen in grondstofcontracten, zoals olie en erts. Aan hedge funds wordt de karakteristiek toegedicht dat de beheerders bij elke marktsituatie in staat zijn om rendement te genereren.

2.4.4 Rendement

Onderstaand wordt per kwartaal en op jaarbasis aangegeven wat het behaalde rendement is op de totale beleggingsportefeuille:

Periode	Rendement
Eerste kwartaal	3,80%
Tweede kwartaal	1,38%
Derde kwartaal	6,03%
Vierde kwartaal	-4,34%
Jaar	6,87%

De meeste beleggingscategorieën lieten een positief rendement zien. Door een daling van de marktrente steeg vooral de waarde van de portefeuille langlopende obligaties, met 6,6%. Daartegenover stond een rendement van - 5,7% op de portefeuille inflatie gerelateerde obligaties. Door de geringe inflatieverwachting bleef de vergoeding achter bij die van andere vastrentende waarden. Positieve bijdragen aan het rendement waren te noteren voor de hoogrentende waarden (US High yield 20,9% en Emerging market debt 22,9%), de aandelen (Noord Amerika 24,3%, Verre Oosten 25,10% en Emerging markets 26,8%). Commodities en Hedge funds droegen eveneens bij met + 20,0% respectievelijk 11,4%. Overall was het rendement 6,9%, waarvan aan de returnportefeuille kan worden toegerekend 12,8%. In het bijzonder op de valuta-afdekking werd verlies geleden (- 8,9%) door de ontwikkeling van de Euro ten opzichte van de Dollar en de Yen. Aan de matchingportefeuille kan 5,24% worden toegerekend. De renteafdekking leverde een positief rendement van 3,7% op, omdat door de rentedaling de waarde van de renteswaps steeg.

Onderstaande tabel geeft weer in welke mate de vermogensbeheerder in het kalenderjaar de benchmark –op portefeuilleniveau– heeft weten te overtreffen.

Periode	Outperformance
Eerste kwartaal	-0,05%
Tweede kwartaal	0,35%
Derde kwartaal	-0,09%
Vierde kwartaal	0,05%
Jaar	0,26%

De outperformance in het tweede kwartaal was verdeeld over meerdere beleggingscategorieën. De oorzaken voor de outperformance zijn dan ook divers. De positieve bijdrage van de staatsobligaties Europa was bijvoorbeeld het gevolg van een onderweging naar de PIIGS landen. Ook de defensievere positionering van de US High yield portefeuille ten opzichte van de benchmark droeg bij aan het gunstige resultaat. Een overweging naar China/Hong Kong had tot gevolg dat voorts de allocatie aandelen Verre Oosten beter presteerde dan de benchmark.

2.4.5 Vermogensbeheer governancemodel

In een verantwoordelijkheidsmatrix is vastgelegd een verdeling van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen het bestuur, de beleggingscommissie en de fiduciair manager. Uitgangspunt daarbij is dat het bestuur eindverantwoordelijk is. Het bestuur beslist zelf over onder meer het balansmanagement, stelt het risicobudget vast, evenals de strategische asset allocatie. Het beleggingsplan wordt onder verantwoordelijkheid van het bestuur opgesteld, dat geldt ook voor de ALM-studie en de continuïteitsanalyse. Het verantwoord beleggen (zie hierna) is eveneens een bestuursverantwoordelijkheid. De beleggingscommissie adviseert het bestuur over de hiervoor genoemde kwesties. Belangrijke – gedelegeerde – taken voor de beleggingscommissie zijn het goedkeuren van de tactische asset allocatie, het aangaan van bepaald type beleggingen en het monitoren van de fiduciair manager. De commissie rapporteert in elke bestuursvergadering. De fiduciair manager adviseert het bestuur over het strategisch beleid, de portefeuilleconstructie en stelt onder meer het beleggingsplan op. Daarnaast is de fiduciair manager onder andere verantwoordelijk voor het uitvoeren van het beleggingsplan, het risico- en cashmanagement, de mandaatverlening en het opstellen van de verschillende rapportages. De externe rapportages geschieden onder de verantwoordelijkheid van het bestuur.

In januari 2010 heeft de commissie Frijs een onderzoek gepresenteerd naar de wijze waarop het beleggingsbeleid, het risicobeheer, de uitvoering en de governance van pensioenfonds zich heeft ontwikkeld. Het rapport van de Commissie is geagendeerd voor een bestuursvergadering. Het bestuur heeft nog niet besloten tot aanpassingen in de governance structuur naar aanleiding van de aanbevelingen van het Frijs rapport. In 2011 wordt de gedachtewisseling voortgezet.

2.4.6 Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Milieu, sociale en governance factoren, ook wel aangeduid met ESG-factoren (ESG staat voor Enviroment, Social en Governance) zijn de grondslagen van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van SPUN betreffende het beleggingsbeleid. Dit beleid, ook wel aangeduid met verantwoord beleggen, is onderdeel van de fiduciaire opdracht van het bestuur. In essentie gaat het om een verantwoord gebruik van de mogelijkheden om zeggenschap en invloed uit te oefenen met de te beleggen middelen van het fonds. Zie ook 2.2.8 over de Nederlandse Corporate Governance Code.

SPUN sluit in beginsel geen beleggingscategorieën, -instrumenten en -technieken uit, maar SPUN werkt niet mee aan beleggingstransacties die verboden of discutabel zijn, bijvoorbeeld op grond van internationaal recht of verdragen.

Aan het verantwoord beleggen wordt op verschillende wijzen uitvoering gegeven. In de eerste plaats voert Mn Services namens SPUN, een actief corporate governance beleid. Met een groot aantal ondernemingen wordt een dialoog gevoerd, vooral met bedrijven die in het productieproces in strijd (lijken) te handelen met de VN code voor maatschappelijk verantwoord ondernemen of andere door Nederland ondertekende internationale verdragen. Ook met ondernemingen die primair op de Nederlandse markt opereren worden gesprekken gevoerd.

Mn Services heeft in overleg met haar opdrachtgevers een stembeleid ontwikkeld, dat volledig in overeenstemming is met de zogenoemde leidende beginselen. Deze beginselen houden onder meer in dat bedrijven:

1. een strategie ontwikkelen en uitvoeren, die op lange termijn aandeelhouderswaarde creëert.
2. het bestuur van de onderneming zo vormgeven dat de rechten van (minderheids-) aandeelhouders worden gerespecteerd, het management voldoende macht heeft de strategie en het beleid van de onderneming uit te voeren, er voldoende 'checks and balances' zijn, er onafhankelijk toezicht is en dat nationale wetgeving en codes worden gerespecteerd. Bedrijven dienen binnen de grenzen van hun invloedssfeer de internationaal uitgevaardigde mensenrechten te eerbiedigen en zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig worden aan schending van de mensenrechten.
3. de vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen erkennen en zich in zetten voor de uitbanning van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid, de effectieve afschaffing van kinderarbeid en de bestrijding van discriminatie in arbeid en beroep.
4. voorzorg betrachten bij hun benadering van milieu-uitdagingen, initiatieven ondernemen om een groter milieubesef te bevorderen en de ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën stimuleren.
5. elke vorm van corruptie tegengaan, inclusief afpersing en omkoping.
6. transparant zijn en rapporteren over de activiteiten en voortgang bij de uitvoering van het beleid.

Mn Services rapporteert per kwartaal aan het bestuur over het 'actief aandeelhouderschap'. Op haar website publiceert Mn Services periodiek een Rapportage stemgedrag.

Behalve de directe dialoog, is Mn Services ook betrokken bij andere vormen van 'engagement'. Veelal gaat het om initiatieven met bijzondere aandacht voor investeringen met interessante ESG-perspectieven. In toenemende mate zullen de ESG factoren integraal worden meegenomen in analyses en beleggingsprocessen binnen alle asset categorieën, mede met het oog op verbetering van de risico-rendementverhouding.

In voorkomende gevallen neemt Mn Services namens haar cliënten deel aan zogenoemde class actions settlements. Mn Services beoordeelt telkens de wenselijkheid van deelname aan dergelijke collectieve juridische acties tegen ondernemingen, binnen en buiten de VS.

2.4.7 Vooruitblik

De vooruitzichten voor de Nederlandse economie zijn weliswaar verbeterd maar nog altijd aan de sombere kant. Naar verwachting van DNB en CBS zal in 2011 en 2012 sprake zijn van een gematigd tempo in het economisch herstel. Voor de Nederlandse economie betekent dit een stabilisatie van rond het huidige groeicijfer van 1,7%. De groeivoorzichten zijn met grote onzekerheden omgeven, waarbij de neerwaartse risico's overheersen. Het herstel van de financiële buffers zal voorop staan. De ramingen geven aan dat de inflatie over de periode tot 2012 beneden de 1,5% uitkomt.

Mondiaal is een krachtig herstel ingezet, dat vooral zijn grondslag heeft in de opkomende regio's. Anderzijds heeft de financiële crisis veel schade aangericht bij overheden, huishoudens en bedrijven. Huishoudens geven de prioriteit aan het herstellen van de financiële buffers. Bedrijven staan er ten opzichte van de huishoudens beter voor, doch zijn vanwege de onzekerheden terughoudend met het doen van investeringen. De bestedingen van huishoudens en bedrijven staan daarnaast onder druk door de aanhoudende onzekerheden over de

overheidsfinanciën.

De weerslag van deze voorziene ontwikkelingen komt tot uitdrukking in de aanpassingen in de beleggingsportefeuille die het pensioenfonds begin 2011 heeft gerealiseerd. SPUN gaat uit van 'Groeï recessie' als dominant macro economisch scenario. De gevolgen van de crisis zullen ook in 2011 voelbaar zijn. De afbouw van schulden in de ontwikkelde landen leidt tot bezuinigingen en beïnvloedt in belangrijke mate de economische groei. Die groei is echter te laag om de overcapaciteit en de werkloosheid op te lossen. Eventuele inflatie vindt zijn oorzaak dan ook vooral in een stijging van de grondstofprijzen. Er blijft een kans bestaan op deflatie vanwege de druk op de loongroei en de prijsontwikkeling. Het streven naar financiële stabiliteit voert de boventoon. In opkomende landen wordt de groei vertraagd door de vraaguitval in de ontwikkelde landen. Daar staat echter tegenover een toename van de lokale koopkracht en stijging van de interregionale handel. Dat neemt niet weg dat er angst bestaat over oververhitting van de economie in die landen en de mogelijkheid van sociale onrust. In dit scenario bewegen aandelenmarkten zich vooral zijwaarts. Dat wil zeggen een tijdelijke opleving en terugval volgen elkaar op binnen een zekere bandbreedte. Er bestaat een kans op uitschieters maar het verwachte rendement is beperkt. Beleggingsopbrengsten staan voorop, niet de waardeontwikkeling. US High yield en Emerging market debt leveren een stabiel rendement. Hedge funds moeten in staat zijn om in te spelen op korte termijn trends.

2.5 Financiële paragraaf

Ten opzichte van eind 2009 is sprake van verslechtering van de dekkingsgraad. Het eigen vermogen daalde met € 7,5 mln. van € 21,0 mln. tot € 13,5 mln. De waarde van de nominale pensioenverplichtingen ultimo van het kalenderjaar bedroeg € 334,6 mln., een toename, ten opzichte van de waarde bij aanvang van het jaar met € 31,4 mln. Daar stond een toename van de bezittingen tegenover van € 17,2 mln. De dekkingsgraad daalde onder invloed hiervan van 106,9% naar 104,1%. De toelichting bij de grafiek in paragraaf 2.1 geeft de oorzaken van de daling weer.

Het bestuur stelt vast dat de dekkingsgraad onder de in de ABTN vastgelegde minimumgrens van 108,4% ligt. Dat duidt op een reservetekort. De dekkingsgraad ligt op het wettelijke minimaal vereiste niveau van 104,1%. Het herstelplan blijft daarom onverkort van kracht.

Het pensioenfonds heeft in zijn toeslagenbeleid vastgelegd, dat er geen ruimte voor toeslagverlening bestaat, wanneer het fonds in onderdekking is (ontoereikende middelen). In de waardering van de pensioenverplichtingen is dan ook geen rekening gehouden met een verhoging van de pensioenen wegens inflatie.

De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

Component	Bedrag
Koopsom nieuwe aanspraken en risicopremies	4.905
Koopsom risico deelnemer	365
Premies risico herverzekering	489
Opslag kosten	575
Solvabiliteitsopslag	460
Kostendekkende premie	6.794
Koopsom indexatie	0
Totaal	6.794

Een kostendekkende premie gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur is gevoelig voor renteveranderingen. Hierdoor ontstaan fluctuaties van de kostendekkende premie. Om dit te voorkomen biedt het FTK de mogelijkheid van premiedemping. Het pensioenfonds maakt hiervan gebruik. In de ABTN heeft SPUN vastgelegd dat voor de vaststelling van de gedempte premie een disconteringsvoet van 4% wordt gehanteerd, tenzij de nominale rentetermijnstructuur gedurende een periode van 24 maanden lager uitkomt dan de genoemde rekenrente van 4%. Dan zal het bestuur de hoogte van de rekenrente opnieuw vaststellen. Nu de nominale rentetermijnstructuur gedurende 24 maanden lager is dan 4% heeft het bestuur besloten, gehoord het advies van de actuaris, om vanaf 1 januari 2011 uit te gaan van een disconteringsvoet van 3%.

De rentetermijnstructuur is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging en de daarop te ontvangen marktrente. De rentetermijnstructuur vertoont een stijgend verloop, wanneer iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij/zij normaliter een hogere vergoeding.

2.6 Actuariële paragraaf

2.6.1. Actuariële analyse

Verkorte weergave opbouw verplichtingen

	2010
	Totaal
	€ 1.000
Stand per 1 januari	302.188
Bij:	
– Toevoeging pensioenopbouw	4.905
– Rentetoevoeging	3.894
– Wijziging marktrente	24.615
– Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden	9.350
– Overige mutaties	-1.280
Af:	
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-10.078
Stand per 31 december	333.594

2.6.2. Uitkomsten Solvabiliteitstoets

Onder het FTK wordt het vereist eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaatstaf van 97,5% wordt voorkomen dat SPUN binnen een jaar over minder middelen beschikt dan de voorziening pensioenverplichtingen. Het vereist eigen vermogen wordt zodanig vastgesteld dat de effecten kunnen worden opgevangen in de volgende onmiddellijke veranderingen in de risicofactoren.

Risicofactor	Beschrijving	Bedrag x € mln.
1.Renterisico	Het effect van de meest ongunstige wijziging van de rente(termijnstructuur)	12.735
2. Aandelen- en vastgoedrisico	Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in beursgenoteerde aandelen ontwikkelden landen en indirect vastgoed met 25%, in aandelen opkomende landen met 35%, in niet- beursgenoteerde aandelen met 30% en in direct vastgoed met 15%. De correlaties tussen de risico's bedragen 0,75%	16.868
3.Valutarisico	Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen ten opzichte van de euro met 20%	0
4.Grondstoffenrisico	Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen (commodities) met 30%	1.736
5.Kredietrisico	Het effect van een daling van de gewogen gemiddelde rentemarge (credit spread) met 40%	7.397
6.Verzekeringstechnisch risico	Het vereist vermogen voor verzekeringstechnische risico's wordt onder meer bepaald door de onzekerheid in de sterftetrend	8.556
7.Liquideits-, concentratie en operationeel risico	Deze risico's worden voor SPUN buiten beschouwing gelaten.	0

De effecten 1 tot en met 6 worden vervolgens gecombineerd aan de hand van een formule. In deze formule wordt rekening gehouden met de correlatie tussen sommige risicofactoren. Hiermee wordt aangegeven dat deze risico's niet onafhankelijk van elkaar optreden, maar samenhang vertonen. Daarom is het totaaleffect niet

gelijk aan de optelling van de afzonderlijke risico's.

Het vereist eigen vermogen bedraagt € 28.151 mln. Het vereist eigen vermogen leidt tot een vereiste dekkingsgraad van 108,4%.

2.6.3. Oordeel externe actuaris

SPUN heeft aan AON Hewitt de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de PW over het boekjaar 2010. Ter uitvoering van de opdracht heeft de actuaris onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de PW. De actuaris heeft onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en heeft zich een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

De actuaris heeft verklaard dat:

De technische voorzieningen overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten als geheel gezien toereikend zijn vastgesteld;

Het eigen vermogen op de balansdatum lager is dan het vereist eigen vermogen;

Gemeten naar de wettelijke maatstaf ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot aan de balansdatum, sprake is van een reservetekort;

Voor de hoogte van de kostendeekkende premie een voorbehoud is gemaakt inzake de omvang van de kostenopslag in de kostendeekkende premie. De kostenopslag is niet toereikend voor het structurele niveau van de uitvoeringskosten.

Met inachtneming van het voorgaande heeft de actuaris zich ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 PW, met uitzondering van de artikelen 128, 131 en 132.

De volledige actuariële verklaring is opgenomen onder hoofdstuk 4.

2.7. Risicomanagement

In het bestuursverslag wordt ingegaan op het risicobeleid en de daarop gerichte beheersmaatregelen van het pensioenfonds. Een meer gedetailleerde (kwantitatieve en kwalitatieve) toelichting op de actuele posities is opgenomen in de jaarrekening.

2.7.1. Risico(beheersings)beleid

De doelstelling van het pensioenfonds is het op de lange termijn kunnen uitkeren van de toegezegde pensioenen en het realiseren van de ambitie om pensioenen te kunnen indexeren. Bij het vermogensbeheer hanteert SPUN twee randvoorwaarden: a) het beperken van de kans op (te) lage dekkingsgraad en b) het beperken van de kans op niet tijdig kunnen herstellen van ontstane tekorten. Dit komt neer op een zorgvuldige afweging van rendement en risico.

Gelet op de stand van de dekkingsgraad geeft SPUN voorrang aan de nominale doelstelling. SPUN wil met de beleggingen alleen risico's lopen als daar een verwacht rendement tegenover staat. De risico-acceptatie is om die reden niet groot. Dat blijkt onder andere uit de omvang van het risicobudget dat jaarlijks met de vermogensbeheerder wordt afgesproken. Sinds 2008 hanteert SPUN een operationele norm die 20% ligt beneden de strategische normstelling. Zie in dat verband 2.4.1. Binnen de beleggingsportefeuille wordt een zo optimaal mogelijke risico-rendementsverhouding nagestreefd onder de randvoorwaarde van het beperkte risicobudget.

In algemene zin worden de door SPUN te beïnvloeden risico's zoveel mogelijk door middel van beheersingsmaatregelen verminderd. Waar mogelijk worden risico's overgedragen (herverzekering). Sommige risico's worden al dan niet noodgedwongen geaccepteerd of opgezocht. Een voorbeeld van dit laatste is niet volledig afdekken van het renterisico. Daardoor wordt geprofiteerd van een rentestijging. De risicobereidheid neemt af. Een reden daarvoor is een afkalvend risicodraagvlak. De indexatie-achterstand voor de pensioengerechtigden is de laatste jaren behoorlijk opgelopen. En het financiële vangnet van de werkgever staat ter discussie.

Met het vermogensbeheer is ook een aanzienlijk deel van het risicomanagement uitbesteed. Het integrale risicomanagement van Mn Services maakt onderscheid tussen de beleggingsrisico's, compliance risico's en operationele risico's. De beheersing van de risico's vindt plaats op verschillende niveau's; overall op klantniveau, op productniveau en per mandaat.

Ook de algemene leidraad voor het operationele management is risicomijdend. De operationele processen zijn zodanig ingericht dat risico's zo veel mogelijk worden uitgesloten en zekerheden worden verkregen ten aanzien van de processen en procedures bij partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed. De omvang van de eigen SPUN organisatie is zodanig dat wordt gewerkt met beperkte middelen, die zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Anderzijds is de organisatiestructuur zo overzichtelijk dat de kans dat operationele risico's zich voordoen beperkt is.

Het bestuur is van mening dat het risicomanagement moet worden herijkt. In de loop van 2011 wordt een nieuw risicobeheersingskader gecreëerd. De risicoparagraaf in de ABTN zal naar aanleiding daarvan worden herschreven.

2.7.2. Financiële risico's

2.7.2.1 Marktrisico

Ten behoeve van dit jaarverslag wordt het marktrisico onderverdeeld in prijs-, valuta- en renterisico.

2.7.2.1.A Prijsrisico

Het prijsrisico is het risico van waardeverandering in de zakelijke waarden, als gevolg van ontwikkelingen op de financiële markten, waardoor de prijzen van vermogenstitels, zoals aandelen, dalen of stijgen. De oorzaak daarvan kan zijn gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of meer generieke marktfactoren. Omdat de beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn de wijzigingen in de marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat.

Het prijsrisico als zodanig is door SPUN niet beïnvloedbaar. Het prijsrisico kan wel worden gemitigeerd door diversificatie. Diversificatie wordt onder meer bereikt door spreiding van het risico over verschillende financiële instrumenten, dan wel de geografische spreiding en of sectorale spreiding van vermogenstitels. En verder door aan meerdere fondsmanagers mandaten te verstrekken, waarbij die managers worden geselecteerd op basis van het hanteren van afwijkende marktstrategieën. In aanvulling hierop kan het marktrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

2.7.2.1.B Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van vastrentende beleggingen en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Het renterisico geeft daarmee de mogelijke impact op de dekkingsgraad weer als gevolg van veranderingen in de waarde van de beleggingen en de pensioenverplichtingen door de veranderingen in de marktrente. Bij een rentestijging daalt de waarde van de beleggingen minder snel dan de waarde van de verplichtingen; de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling stijgt de waarde van de beleggingen minder snel dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op verminderen van het renterisico. Het bestuur gaat uit van de norm dat circa 70% van het renterisico wordt afgedekt. Door te investeren in langlopende obligaties worden de bezittingen en de pensioenverplichtingen meer met elkaar in evenwicht gebracht. Ook renteswaps dragen daaraan bij. De rente-afdekking stabiliseert de ontwikkeling van de dekkingsgraad en verlaagt de vereiste reservebuffer. Het deel van het risico dat hiermee wordt verminderd, kan worden ingezet daar waar het fonds verwacht extra rendement te kunnen behalen. Een effect van de rente-afdekking is, dat er wel een nieuw risico wordt geïntroduceerd. Met het sluiten van contracten voor rente swaps ontstaat een tegenpartijrisico (zie hierna).

Het fonds blijft overigens wel gevoelig voor wijzigingen in de marktrente. Bij de bepaling van het beleggingsbeleid weegt het bestuur zorgvuldig de voordelen (meer zekerheid) en nadelen (minder rendement) van meer of minder balansrisico af. Het totale aandeel van vastrentende waarden, inclusief hoogrentende waarden en inflatie obligaties, bedraagt zo'n 76,2 % van de totale portefeuille. SPUN evalueert periodiek wat de consequentie is voor de ontwikkeling van de dekkingsgraad van een verandering van de marktrente. Indien de rente-afdekking met 5%-punt wordt verlaagd dan stijgt het risico met 0,7%

2.7.2.1.C Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen. Het pensioenfonds is van mening dat dit risico op de lange termijn niet wordt gewaardeerd en daarom wordt een aanzienlijk deel van de beleggingsportefeuille, dat buiten de euro wordt belegd (US dollar, Britse pond en Japanse yen), afgedekt. Dat geldt niet voor de valuta van de beleggingen in opkomende landen. Daarvan wordt juist een positieve bijdrage verwacht.

Het valutarisico wordt afgedekt door middel van het sluiten van valutatermijncontracten. Om de afdekking van de valutarisico's te matchen met de ontwikkeling van de beleggingsportefeuille worden de hedges periodiek aangepast. Als de afwijking te groot wordt, wordt de hedge tussentijds al aangepast ter reductie van het risico. In het geval de valutaposities in bepaald landen gering van omvang is, heeft het fonds besloten dat risico niet af te dekken. Overigens brengen valutacontracten een ander risico met zich mee. Vanwege de mogelijke onderpand verplichtingen (zie 2.7.2.4) kan een liquiditeitsrisico ontstaan.

2.7.2.2. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen als gevolg van betalingsonmacht of faillissement van een tegenpartij waarop een pensioenfonds (potentieel) een vordering heeft. Voor SPUN betreft het voornamelijk de beleggingen in obligaties en leningen. In 2009 manifesteerde zich een bijzondere vorm van kredietrisico, te weten het landenrisico. Dat is het risico dat een land de rentebetalingen op uitgegeven staatsobligaties niet meer voldoet, dan wel de lening niet meer volledig wordt terugbetaald bij een herstructurering van de overheidsschulden.

In het verslagjaar heeft SPUN een aanvang gemaakt met de herinrichting van de staatsobligatieportefeuille. De kredietrating van een land werd als onvoldoende betiteld voor een goede beheersing van het landenrisico. De weging tussen landen op basis van uitstaande overheidsschuld werd evenmin meer als adequaat beschouwd. Door middel van het landenbeleid wordt het kredietrisico nu beter beheerst. Uitgangspunt is dat het landenbeleid bijdraagt aan de doelstelling van de matchingportefeuille, het matchen van de pensioenverplichtingen. Bij de herinrichting van de staatsobligatieportefeuille is meer de nadruk komen te liggen op het voorkomen van verliezen als uitgangspunt. SPUN gaat er vanuit dat de obligatiemarkt het risico prijst in de hoogte van de yield; twee landen

met een vergelijkbare yield hebben een vergelijkbaar risico. Als een yield boven een vooraf gedefinieerde norm uitkomt, kan het betreffende staatspapier niet langer deel uitmaken van de matchingportefeuille. Afhankelijk van de ontstane situatie zal het pensioenfonds dan een besluit nemen.

Het faillissement van Lehman Brothers in september 2008 heeft laten zien welk belang is gemoeid met adequaat collateral management. Lehman was een grote tegenpartij bij derivatentransacties. Door het professioneel managen van het tegenpartijrisico, kan schade voor het pensioenfonds uitblijven.

In het algemeen is het fonds volgend in het prudente beleid dat de vermogensbeheerder in deze hanteert. Het collateral management is met de nodige waarborgen omgeven. Het kredietrisico wordt verder gemitigeerd door spreiding van de vastrentende waarden over regio's en sectoren. Anderzijds is door de spreiding over verschillende Europese staatsobligaties het landenrisico ontstaan. Door het landenbeleid ontstaat vervolgens wel weer een concentratierisico.

2.7.2.3. Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds dient op grond van de Pensioenwet te beschikken over een vereist eigen vermogen. SPUN heeft het vereist eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van drie jaar over minder waarden (lees belegd vermogen) beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Voor SPUN komt deze norm neer op een vereist eigen vermogen van ca. 9% van de technische voorzieningen, oftewel een dekkinggraad van tenminste 109%. Het solvabiliteitsrisico is dus het risico dat SPUN niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de nominale pensioenverplichtingen. Voldoende vermogen houdt in dit verband in, dat het vermogen tenminste gelijk is aan de verplichtingen. Er moet tevens sprake zijn van een toereikende algemene reserve voor het opvangen van tegenvallers. Het solvabiliteitsrisico brengt mede tot uitdrukking dat in beginsel eens in de veertig jaar (= kans van 2,5%) de dekkinggraad niet binnen drie jaar aan de gestelde norm zal voldoen. Zie verder 2.6.4. Overigens kan door een wijziging in de beleggingsportefeuille, bijvoorbeeld een afname van het renterisico, het daadwerkelijk vereist eigen vermogen afwijken van de hiervoor genoemde 109%. Zie ook 2.6.2.

Deelnemers zijn gebaat bij een zo hoog mogelijke zekerheid van hun pensioen. Maar zekerheid kent een prijs. Zekerheid vereist immers dat SPUN nu al geld reserveert voor toekomstige verplichtingen en daar boven op buffers aanhoudt om tegenvallers te kunnen opvangen. Dat betekent hogere pensioenpremies of extra reserveringen. De zekerheidsnormen worden door SPUN daarom alleen toegepast op de onvoorwaardelijke pensioenaanspraken, dus is sprake van nominale zekerheid.

2.7.2.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico ligt zowel besloten in het operationele management van het fonds, als in het beleggingsproces. Dit laatste liquiditeitsrisico behelst het risico dat beleggingen niet tijdig en/of tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Onder het niet kunnen voldoen aan verplichtingen wordt mede begrepen het tijdig kunnen voldoen aan collateral calls, het opvragen van onderpand.

Het risico wordt op verschillende wijzen beheerst. Ten eerste heeft slechts een beperkt deel van de beleggingen een illiquide karakter. Het vermogen van het pensioenfonds wordt vooral op gereguleerde markten belegd. En ten derde is voldoende diversificatie in de portefeuille aangebracht. Daarnaast wordt het risico beheerst door voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. SPUN heeft vastgelegd in welke mate over voldoende liquiditeiten moet worden beschikt.

Desalniettemin kunnen bijzondere marktomstandigheden of in het geval de collateral calls zeer omvangrijk worden en ertoe leiden dat er nauwelijks vraag is naar bepaalde beleggingstitels. SPUN accepteert dit 'restrisico'.

Een andere dimensie van het liquiditeitsrisico betreft de uitgaven die het pensioenfonds moet doen en de daartegenover staande te ontvangen liquide middelen. Ontoereikende inkomsten kunnen ertoe leiden dat het fonds niet aan zijn verplichtingen op korte termijn kan voldoen. Door bij voortduring de cash positie te monitoren over een periode van tenminste 12 maanden vooruit, kan een tekort tijdig worden gesignaleerd en maatregelen worden getroffen ter voorkoming van een liquiditeitstekort.

2.7.2.5. Concentratierisico

Het risico dat een groot deel van het belegde vermogen bij een debiteur geconcentreerd blijkt te zijn, is het concentratierisico. Indien deze debiteur failliet mocht gaan, zijn de gevolgen aanzienlijk groter dan wanneer het vermogen meer gespreid belegd is.

SPUN tracht concentraties te vermijden, door een 2% norm aan te houden. Bij een debiteur mag in beginsel niet meer dan 2% van het vermogen belegd zijn. In het geval dat dit niet mogelijk is, worden aan de debiteur zoveel mogelijk kredietwaardigheidskenmerken gesteld. Zie ook het kredietrisico.

2.7.2.6. Sponsor- en draagvlakrisico

Op basis van de vigerende financieringsovereenkomst draagt Unisys het risico voor vermogenstekorten bij het pensioenfonds. Vanwege het reserve- en dekkingstekort op 31 december 2008 is in het herstelplan een aanvullende premiestorting opgenomen ter grootte van ca. € 32,2 mln. De omvang van de vordering op Unisys in relatie tot de impact die dat heeft op de bedrijfsvoering c.q. de vermogenspositie van Unisys wordt wel als sponsorisico aangeduid. Voor het bestuur is dat aanleiding om zich te beraden op de mogelijke (maar thans niet voorzienbare) situatie dat Unisys in de toekomst geheel of gedeeltelijk niet aan deze financiële afspraken kan voldoen. De in dit verband te maken afwegingen zullen hun beslag krijgen in de met Unisys te sluiten uitvoeringsovereenkomst.

Vanwege het tekort per 31 december 2010 krijgt SPUN een vordering op Unisys van circa € 7 miljoen. Het sponsorisico neemt daardoor verder toe. De totale vordering op Unisys uit hoofde van de herstellpremies bedraagt € 26,9 miljoen.

In het verlengde daarvan zal het bestuur in 2011 tevens stil staan bij, wat wordt aangeduid met het draagvlakrisico. Het gaat dan onder meer om de financiële impact van het teruglopende actieve deelnemersbestand voor de toekomstige financiering van de pensioenen en de uitvoeringsorganisatie. Het aantal deelnemers in het bestand van SPUN neemt van jaar tot jaar af, in 2010 met 10%. Wanneer deze trend zich voorziet, ontstaat een nog meer scheve verhouding tussen het aantal actieven en inactieven met alle financiële consequenties van dien. De vraag is immers of alle deelnemers, in het bijzonder de niet-actieven, gezamenlijk de beleggingsrisico's kunnen dragen.

De ingezette trend van een afnemende deelnemerspopulatie is als zodanig door SPUN niet te beïnvloeden. Wel heeft het bestuur mogelijkheden om de onderkende consequenties op te vangen. Die liggen immers deels besloten in de met Unisys te sluiten uitvoeringsovereenkomst. Het is anderzijds de verantwoordelijkheid van het bestuur om oog te hebben voor de ontwikkelingen die de toekomstige uitvoerbaarheid en financierbaarheid van de pensioenregeling raken. Primair worden de kosten van de pensioenregeling echter bepaald door de inhoud van de pensioenregeling. En dat ligt buiten de scope van het pensioenfondsbestuur.

2.7.2.7. Uitbestedingsrisico

Het risico dat de continuïteit, de integriteit en/of de kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden worden geschaad, wordt het uitbestedingsrisico genoemd. Voor SPUN houdt dat risico onder meer in dat de vermogensbeheerder niet handelt conform het verstrekte mandaat.

Om dit risico te beheersen hanteert de fiduciair manager een procedure voor het selecteren, monitoren en ontslaan van externe vermogensbeheerders. Ook de interne vermogensbeheerders van Mn Services Vermogensbeheer zijn aan strikte richtlijnen gebonden. Ter waarborging van de adequaatheid van de interne processen en procedures bij de fiduciair manager wordt jaarlijks een zogenoemde SAS 70 verklaring verstrekt. Een dergelijk rapport is een internationaal geaccepteerd auditing document en geeft informatie over de beheermaatregelen en processen van een service organisatie. De deugdelijkheid van de maatregelen en processen wordt geborgd doordat een accountant een SAS 70 verklaring ondertekent. Ook van ABN AMRO Pension Services wordt jaarlijks een SAS 70 verklaring ontvangen.

2.7.2.8. Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer leven dan verwacht. De pensioenen moeten dan langer worden uitgekeerd dan verwacht. Het kortlevenrisico daarentegen is het risico dat deelnemers eerder overlijden dan verwacht. Er zijn dan meer overlijdensgevallen dan verwacht waardoor er meer nabestaandenpensioen ingaat dan verwacht.

SPUN heeft het kortlevenrisico overgedragen door middel van een herverzekeringsovereenkomst met ZwitserLeven.

Wereldwijd neemt de gemiddelde levensverwachting toe, zo ook in Nederland. Het schatten van de levensverwachting is met grote onzekerheden omgeven. Het managen van het langlevenrisico vereist dat dit risico kan worden gemeten. Om het langlevenrisico te kunnen meten moet een goede inschatting worden gemaakt van de levensverwachting. Levensverwachtingen zijn gebaseerd op realisaties en verwachte ontwikkelingen. De Pensioenwet en het FTK hebben ertoe bijgedragen dat SPUN het langlevenrisico meeneemt door de verwachte trend in de levensverwachting te verwerken door middel van een opslag in de premiestelling, de waardering van de pensioenverplichtingen en de vereiste buffers. De waarde van de toekomstige uitkeringsverplichtingen wordt bepaald op basis van overlevingskansen, dit betekent dat bij een stijgende levensverwachting -althans een grotere stijging dan waarmee rekening was gehouden- dat de omvang van de

verplichtingen groter wordt. Onverwachte meerkosten van het langer leven kunnen eigenlijk niet langer ten laste van de vermogenspositie van het pensioenfonds komen, enerzijds omdat de vermogenspositie dit niet langer toelaat en anderzijds omdat het afwentelen van deze kosten op volgende generaties door vergrijzing steeds moeilijker wordt.

De markt voor producten waarmee dit risico (deels) kan worden afgedekt, is nog niet in ruime mate ontwikkeld. Dat geldt ook voor andere instrumenten om het risico te mitigeren. SPUN verwacht overigens dat in de toekomst het langlevensrisico zal worden herverdeeld –nu komen alle kosten voor rekening van de werkgever- wanneer een nieuw pensioencontract tot stand wordt gebracht, bijvoorbeeld doordat de deelnemer langer doorwerkt en dus later met pensioen gaat.

2.7.3. Operationeel risk management

In toenemende mate bestaat binnen het pensioenfonds aandacht voor de meer operationele aspecten van het risicomanagement. Operationele risico's zijn de risico's die ontstaan door een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. SPUN streeft er naar te voorkomen dat in de dagelijkse uitvoering van de pensioenregelingen knelpunten ontstaan. Enerzijds heeft dat betrekking op de administratieve processen (bijvoorbeeld fouten in administratieve verwerking van pensioenen), de administratieve organisatie en interne controle en anderzijds op het voorkomen van en beheersen van uitval van systemen en de personele bezetting.

Dergelijke risico's worden mede beheerst door kwaliteitseisen te stellen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden, zoals hun interne organisatie, procedures en processen, alsmede controles en kwaliteit van de geautomatiseerde systemen. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst. Binnen de organisatie van SPUN kan eveneens een operationeel risico ontstaan. Door een adequate administratieve organisatie en interne controle wordt de kans op onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke verminderd. In het verslagjaar zijn wederom extra inspanningen geleverd ter bevordering van de kwaliteit van de vastlegging van pensioenaanspraken en –rechten en ter voorkoming van fouten in de afwikkeling van transacties, voornamelijk van de pensioenuitkeringen.

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, evenals op interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van SPUN wordt aangetast. SPUN hanteert een risicobenadering. Ter bepaling van de risicogebieden, wordt gebruik gemaakt van de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) van DNB. In het Compliance Statuut is een en ander nader uitgewerkt, waaronder de naleving van de gedragscode.

2.8. Gebeurtenissen na balansdatum

2.8.1. Herstelbetaling

In paragraaf 2.1 van dit bestuursverslag is aangegeven dat SPUN een procedure bij de Rechtbank jegens Unisys is gestart teneinde langs juridische weg de betaling van het restant van de aanvullende premie ter grootte van € 19,9 mln. over 2009 af te dwingen. Op 6 april 2011 heeft de zitting bij de Kantonrechter te Amsterdam plaatsgevonden. De opdracht van de rechter aan het einde van de zitting aan partijen hield een keuze in of er wordt een vonnis gewezen, of partijen besluiten tot een mediation traject. In een extra bestuursvergadering op 11 april 2011 heeft het bestuur besloten om af te zien van mediation en is de rechter verzocht een uitspraak te doen.

2.8.2. Deelnemersraad in beroep bij Ondernemingskamer

Met een verzoekschrift gedateerd 9 februari 2011 vordert de deelnemersraad van SPUN dat de ondernemingskamer SPUN veroordeelt om het besluit van 16 december 2010 inzake de niet-indexeren van de pensioenen in te trekken. Tevens wordt verlangd dat het SPUN-bestuur een nieuw besluit neemt dat ertoe strekt dat de ingegane pensioenen en de zogenoemde slapersrechten alsnog met 1,6% worden verhoogd. Het bestuur is van mening dat het besluit in stand dient te blijven. Het verzoekschrift van SPUN is 4 mei 2011 (de door de Ondernemingskamer gestelde termijn) ingediend. De zitting bij de Ondernemingskamer vond plaats op 19 mei 2011.

2.8.3. Beleggingsplan 2011

In het beleggingsplan 2011 domineert de nominale zekerheidsstelling, de rendementsdoelstelling is van ondergeschikt belang. Dat past bij bestuursbesluit om de dekkingsgraad zonder verdiscontering van de

bijstortingsverplichting als leidraad voor de beleidsvorming te hanteren. Het huidige niveau van de dekkingsgraad legt de prioriteit bij de nominale inrichting van de matchingportefeuille. Te meer daar de onzekerheid over de PIIGS landen voortduurt, streeft SPUN voor wat betreft de matchingportefeuille naar kredietwaardige tegenpartijen. Het landenbeleid wordt verder uitgerold. De daarmee gepaard gaande beperktere diversificatie wordt geaccepteerd. SPUN gaat voor 2011-2012 uit van een gematigde inflatieverwachting, de reële rente staat op een zeer laag niveau. Het rendement op de inflatie gerelateerde obligaties is lager dan het rendement op de nominale pensioenverplichtingen. Bovendien worden deze inflation linked bonds uitgegeven door onder meer Italië en Griekenland.

De economische groeivoorzichten zijn in essentie verbeterd. Met name als gevolg van nieuwe monetaire en fiscale impuls vanuit de VS. De gebeurtenissen in Noord Afrika en Japan zullen het economische herstel waarschijnlijk enigszins temperen. Het dominante economische scenario dat aan het beleggingsplan 2011 ten grondslag ligt blijft het meest waarschijnlijk. Het beleggingsplan 2011 behoeft geen wijziging.

2.8.4. Overig

In oktober 2010 kwam er een einde aan de zittingsperiode van het bestuurslid G. Bruggeman. Sindsdien is er een vacature, Unisys heeft nog geen opvolger voorgedragen. Conform de statuten van SPUN vertegenwoordigen de drie bestuursleden van werkgeverszijde ieder 1 1/3 stem en kan het bestuur volwaardig doorfunctioneren. Ook in 2011 heeft SPUN een aantal malen met Unisys overleg gevoerd over de toekomst van de uitvoering van de Unisys pensioenregeling. Dat heeft nog niet tot concrete resultaten geleid.

In februari 2011 heeft SPUN bij de toezichthouder een evaluatie ingediend van het korte- en lange termijn herstelplan. Op 4 mei 2011 ontving SPUN de mededeling dat DNB "geen specifieke opmerkingen hebben over de evaluatie van de herstelplannen".

Het bestuur heeft besloten in 2011 een onderzoek te doen naar de zogenoemde ervaringssterfte binnen de SPUN populatie. De uitkomsten van dat onderzoek vervangen de leeftijdsterugstellingen die SPUN thans hanteert (zie 3.4.2.12.). De ervaringssterfecijfers gebruikt SPUN bij het vaststellen van de waarde van de voorziening pensioeneverplichtingen. Deze waardering wordt hierdoor nauwkeuriger.

2.9 Slotwoord

Na 2009 heeft ook 2010 voor het bestuur in belangrijke mate in het teken gestaan van het herstelplan en in het bijzonder de juridische procedure om de betaling van de herstell premie af te dwingen. Het wordt teleurstellend ervaren dat het overleg met Unisys niet tot een tastbaar resultaat heeft geleid. Door de noodzakelijke aandacht voor het 'herstelplan dossier' heeft het bestuur in andere dossiers minder progressie kunnen maken dan vooraf was verondersteld.

Over de financiële resultaten is het bestuur gematigd tevreden, ondanks de daling van het aanwezig eigen vermogen. De premie/inkomsten en het beleggingsrendement konden de toename van de voorziening pensioenverplichtingen vanwege exogene factoren helaas niet opvangen.

2A Principes Goed Pensioenbestuur

2A.1. Toelichting

Op grond van principe B8 van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur heeft het verantwoordingsorgaan de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie. Dit oordeel dient samen met de reactie van het bestuur daarop bekend te worden gemaakt en in het jaarverslag van het fonds te worden opgenomen. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan en de bestuurlijke reactie zijn opgenomen onder 2A.3.

In het jaarverslag dienen de bevindingen van het intern toezicht te worden opgenomen aldus principe C4. In 2010 heeft geen visitatie plaatsgevonden.

Het pensioenfonds stelt de deelnemersraad in de gelegenheid advies uit te brengen over het voorgenomen besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening (zie onderdeel artikel 111 Pensioenwet). Hoewel daartoe geen verplichting bestaat, heeft het bestuur gemeend ook het advies van de deelnemersraad en de bestuurlijke reactie daarop in het jaarverslag te moeten opnemen en wel onder 2A.2.

2A.2.1. Advies deelnemersraad

Aan het Bestuur van de
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland
T.a.v. de heer J. Niezen, secretaris
Tupolevlaan 1
1119 NW Schiphol-Rijk

Lisse, 7 juni 2011

Referentie: DNR/1106071
Onderwerp: **advies Jaarverslag 2010**

Geacht Bestuur,

In reactie op uw adviesaanvraag vastgelegd in uw brief van 21 april 2011, betreffende het concept van het Jaarverslag 2010 van 15 april 2011 dat inmiddels is opgevolgd door de versie van 30 mei 2011, informeren wij u als volgt.

De vragen en opmerkingen van de Deelnemersraad over het concept van het Jaarverslag 2010 zijn door de directeur van het pensioenfonds van een reactie voorzien; de notitie daarvan is als bijlage aan deze brief toegevoegd. De inhoud van de notitie vormt geen onderdeel van het advies.

Verantwoordingsorgaan

De slotzin van 1.2.2 Verantwoordingsorgaan vermeldt dat het Verantwoordingsorgaan "enkele adviesrechten" heeft. Wij zijn van mening dat deze aanduiding geen recht doet aan de adviesfuncties van het Verantwoordingsorgaan en geen recht doet aan de belangrijke onderwerpen waarover zij adviseert. De Deelnemersraad beveelt u aan de adviesrechten van het Verantwoordingsorgaan nader te specificeren.

Grenzen aan bestuurlijke verantwoordelijkheid

In de tweede helft van de tweede alinea van de paragraaf "Grenzen aan bestuurlijke verantwoordelijkheid" van 2.1 Hoofddijnen worden afspraken over de financiering van de pensioenen in vragende vorm gesteld. De vragen kunnen aan de hand van de vigerende financieringsovereenkomst met werkgever van een duidelijk antwoord worden voorzien. Uit oogpunt van transparantie adviseert de Deelnemersraad die antwoorden aan deze paragraaf toe te voegen.

Algemene ontwikkelingen

In de paragraaf "Algemene ontwikkelingen" van 2.1 Hoofdpijnen wordt in het slot van de eerste alinea gesteld dat niemand echt bezwaar maakte tegen het verlenen van kortingen aan werkgever op de premie. De Deelnemersraad wijst erop dat in 2002 bestuursleden van het pensioenfonds echt bezwaar hebben gemaakt tegen het verlenen van korting op de premie. De Deelnemersraad adviseert de hiervoor beschreven uitzondering op het gestelde toe te voegen of de betreffende zin te laten vervallen.

Klachtenafhandeling

Bij 2.2.4 Klachtenafhandeling ontbreekt de vermelding van de behandeling van de circa 200 brieven van oud-medewerkers en pensioengerechtigden betreffende de mededeling over hun verzoek aan het bestuur van de Belangenvereniging oud-medewerkers van Unisys (BOMU) voor het indienen van een geallieerde klacht. De Deelnemersraad adviseert hiervan melding te maken in het jaarverslag.

Transparantie kosten

Paragraaf 2.2.9 Transparantie kosten wordt afgesloten met de terechte conclusie dat het enkel noemen van bedragen en percentages geen tot weinig inzicht biedt. Ook wordt gesteld dat het jaarverslag niet het geëigende document is voor een nadere toelichting. Wij vinden dat een alinea met een duidelijke uitleg over kosten en vergelijking met andere pensioenfondsden wel degelijk thuis hoort in het jaarverslag. De Deelnemersraad adviseert de voorhanden vergelijkende cijfers over kosten van vergelijkbare pensioenfondsden toe te voegen en een toelichting op te nemen.

Toeslagen beleid

In de kenschets van 2.3.3 Toeslagen beleid wordt gesteld dat "er is geen reserve gevormd". Gelet op de condities van de financieringsovereenkomst is die stelling terecht. De kosten van indexering worden in de premie aan werkgever doorbelast en aan de dekking van de verplichtingen toegevoegd. Uit oogpunt van transparantie adviseert de Deelnemersraad toe te voegen dat het niet noodzakelijk is een reserve voor indexering te vormen omdat de kosten van indexering door de werkgever worden gedragen.

Matching portefeuille

In de tweede en derde zin van de paragraaf "Matching portefeuille" van 2.4.3 Asset mix wordt gesteld dat ook met een gedeeltelijke afdekking van het renterisico de indexatieambitie wordt behouden. Die stelling is strijdig met de bepalingen van de financieringsovereenkomst. De Deelnemersraad adviseert de derde zin achterwege te laten.

Pensioenuitvoeringskosten

Uit de tabel 3.4.9.7 Pensioenuitvoeringskosten blijkt dat de salariskosten incl. overige kosten personeel zijn gestegen. De Deelnemersraad heeft desgevraagd een korte toelichting ontvangen. Gelet op de gevoeligheid bij de deelnemers die geen salaris aanpassing in 2010 genoten adviseert de Deelnemersraad een uitgebreide toelichting op de stijging van de salariskosten op te nemen.

Algemene ontwikkelingen en toelichting op vaktermen

In de tekst van het concept Jaarverslag 2010 zijn algemene ontwikkelingen opgenomen en worden vaktermen in de tekst toegelicht. In dit kader kan worden verwezen naar:

- de paragraaf Algemene ontwikkelingen in 2.1 Hoofdpijnen;
- 2.2.1 Algemene ontwikkelingen Goed pensioenfondsbestuur;
- 2.4.2 Beleggingsklimaat;
- 2.4.3 Asset mix vanaf Vermogensbeheer algemeen
- 2.4.5 Vermogensbeheer algemeen
- 2.4.7 Vooruitblik
- 2.7.2 Financiële risico's

De Deelnemersraad adviseert het Bestuur de algemene ontwikkelingen niet in het jaarverslag op te nemen, afwegend dat die ontwikkelingen zich vooral concentreren op het terrein van de bedrijfstakpensioenfondsden en afwegend dat thans algemene bekendheid bestaat met die ontwikkelingen. Ten aanzien van het besluit de toelichting op vaktermen in de tekst op te nemen adviseren wij u dat besluit te heroverwegen. In de opvatting van de Deelnemersraad zou dat de leesbaarheid van het jaarverslag bevorderen.

Tot zover het advies van de Deelnemersraad over het concept van het Jaarverslag 2010. Voor de goede orde vermelden wij dat aan dit advies niet kan worden gerefereerd als positief advies van de Deelnemersraad over het Jaarverslag 2010. Daarnaast behelst dit advies uitdrukkelijk geen goedkeuring over de inhoud van het Jaarverslag 2010, welke rol en bevoegdheid de Deelnemersraad ook in formele zin niet toekomt. Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Deelnemersraad Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

E. Nagel A. Heijma

Voorzitter Secretaris

Bijlage: notitie reactie op vragen en opmerkingen

2A.2.2. Bestuurlijke reactie advies deelnemersraad

Deelnemersraad
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland
t.a.v. de heer A. Heijma, secretaris
Govert Flinckstraat 21
2162 CS Lisse
ad.heijma@online.nl

Schiphol-Rijk, 22 juni 2011
Referentie:

Betreft: **Advies deelnemersraad jaarverslag 2010**

Geachte heer Heijma,

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland (hierna SPUN) bevestigt de goede ontvangst van het advies van de deelnemersraad betreffende het jaarverslag 2010 van de Stichting. Het bestuur is de deelnemersraad erkentelijk voor de grondigheid waarmee het jaarverslag is geanalyseerd en voortvarendheid waarmee het advies is uitgebracht. Naar aanleiding van het advies informeer ik u namens het bestuur als volgt:

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid en de wijze waarop dat beleid is uitgevoerd. Het bestuur heeft de kern van deze 'opdracht' in het jaarverslag 2010 tot uitdrukking willen brengen. Voor de goede orde het betreft hier een tekst die gelijklopend is aan die uit het bestuursverslag 2009. Bij nader inzien heeft het bestuur besloten de betreffende passage te wijzigen, en wel als volgt: "Daarnaast beschikt het verantwoordingsorgaan over adviesrechten, onder andere met betrekking tot het vaststellen en wijzigen van het communicatiebeleid."

Grenzen aan bestuurlijke verantwoordelijkheid

In de paragraaf 'Grenzen aan bestuurlijke verantwoordelijkheid' heeft het bestuur weergegeven dat er feiten en omstandigheden kunnen zijn, die nopen tot een heroverweging van de bestaande wijze van uitvoering van de pensioenregelingen. Geenszins heeft het bestuur de indruk willen wekken dat die afweging reeds is gemaakt c.q. dat er al conclusies zijn getrokken. De gestelde vragen zijn door het bestuur derhalve voor wat SPUN betreft nog niet definitief beantwoord. Om misverstanden uit de weg te gaan, wordt de betreffende passage anders geformuleerd, niet meer in een vragende vorm.

Algemene ontwikkelingen

De paragraaf 'Algemene ontwikkelingen' heeft geen betrekking op de specifieke situatie van SPUN maar geeft een beknopte beschrijving van algemene ontwikkelingen in de pensioenfondssector. In die context past het om op te merken dat premiekortingen destijds algemeen aanvaard werden. In ieder geval werd van de mogelijkheid ruim gebruik gemaakt.

Klachtenafhandeling

Anders dan de deelnemersraad is het bestuur van mening dat de brieven van de BOMU leden, die aan het fonds zijn aangeboden door het BOMU bestuur, niet als klacht in de zin van de klachtenregeling zijn te beschouwen. De brieven zijn ook niet als zodanig behandeld. Derhalve wordt in paragraaf 2.2.4. van die brieven geen melding gemaakt.

Transparantie kosten

Het bestuur neemt de suggestie van de deelnemersraad om meer transparantie te betrachten ten aanzien van de kosten serieus. In het bestuursverslag 2010 wordt echter geen vergelijking opgenomen van cijfers die pas na balansdatum bekend zijn geworden. In de desbetreffende paragraaf van het bestuursverslag worden jaartallen toegevoegd waardoor dit meer duidelijk wordt. In de kennisgeving die het bestuur voornemens is te publiceren op de website wordt een vergelijking met de kosten van andere fondsen opgenomen.

Toeslagenbeleid

Het bestuur ziet in de opmerking die de deelnemersraad maakt over de reservering ten behoeve van indexatie een verwijzing naar de lopende procedure bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam. Het verschil van inzicht over de uitleg van de financieringsovereenkomst is nu onder de rechter. Dit onderdeel van het advies

wordt daarom niet overgenomen.

Overigens is de tekst 'er is geen reserve opgenomen' identiek aan die in het bestuursverslag 2009. Daarover is vorig jaar door de deelnemersraad geen opmerking gemaakt.

Matching portefeuille

Hetgeen hiervoor is gesteld ten aanzien van het toeslagenbeleid geldt in zekere mate ook voor de opmerking over de matching portefeuille. Ook dit onderdeel van het advies wordt daarom niet overgenomen. Overigens is het bestuur de mening toegedaan dan het volledig 'dicht' zetten van het renterisico niet in het belang is van deelnemers, met het oog op de indexatiecapaciteit van het fonds.

Pensioenuitvoeringskosten

Het bestuur is van mening dat de salarisontwikkeling van de medewerkers van het pensioenfonds niet zonder meer vergelijkbaar is met die bij de medewerkers in dienst van Unisys. De toelichting op de kostenstijging die door de directeur namens het bestuur is verstrekt, acht het bestuur thans afdoende.

Algemene ontwikkelingen en toelichting op vaktermen

Het bestuur meent dat het goed is de ontwikkelingen binnen SPUN af te zetten tegen algemene ontwikkelingen in de pensioenfondsensector. Het bestuur kan er niet vanuit gaan dat een gemiddelde deelnemer van het pensioenfonds bekend is met die ontwikkelingen.

Het bestuur is verder van mening dat het gebruik van vakterminologie onontkoombaar is. De vaktermen worden in voldoende mate toegelicht, waardoor het bestuursverslag voor de gemiddelde lezer begrijpelijk en leesbaar is.

Het bestuur dankt de deelnemersraad voor het advies over het jaarverslag 2010 en vertrouwt erop dat de bestuurlijke reactie op het uitgebrachte advies door de deelnemersraad als adequaat wordt beschouwd. Het advies van de deelnemersraad en deze brief worden in het jaarverslag 2010 van de Stichting opgenomen.

Met vriendelijke groet,
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

J. Niezen
Secretaris

2A.3.1. Beoordeling verantwoordingsorgaan

Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland
T.a.v. de heer J. Niezen, secretaris
Tupolevlaan 1
1119 NW Schiphol-Rijk

Schiphol-Rijk, 28 mei 2011
Referentie: TvS-1108
Onderwerp: reactie jaar 2010 Verantwoordings Orgaan Pensioenfonds

Geachte heer Niezen,

Hierbij treft u de bevindingen aan van het Verantwoordings Orgaan met betrekking tot het handelen, het gevoerde beleid en de beleidsvoornemens van het bestuur over het afgelopen boekjaar 2010 en de vastlegging hiervan in het jaarverslag van het betreffende jaar.

We hebben ons commentaar verdeeld naar een vijftal onderwerpen:

1. Herstelplan en daarmee samenhangend bestuurlijk handelen.

Met name heeft 2010 in het licht gestaan van het herstelplan en het belang hierin van het correct afhandelen van de betalingsverplichting van de werkgever. Het besluit om o.a. middels een rechtsgang verregaande mogelijkheden voor betaling uit te oefenen hebben we getoetst op een juiste belangenafweging voor de werkgever, de werknemers, slapenden en gepensioneerden.

Het Verantwoordingsorgaan heeft over het handelen rond herstelplan van het bestuur en de hierbij horende besluitvorming een positief oordeel. Er is bestuurlijk correct en evenwichtig gehandeld.

2. Dialoog als middel.

Het is wel zo dat rond de huidige complexe pensioen problematiek een kanttekening gemaakt kan worden. Het Verantwoordings Orgaan adviseert het bestuur continue de dialoog te blijven zoeken met belanghebbenden. Vooral bij complexe dossiers kunnen standpunten zich verharden wat leidt tot minder snelle voortgang wat uiteraard niet in het belang is van alle belanghebbenden. Het kan zelfs leiden tot het aan elkaar verbinden van moeilijke dossiers. Dit wordt niet als wenselijk gezien. Het afgelopen jaar is hier sprake van geweest.

3. Communicatie

In het afgelopen jaar heeft het bestuur voortgang bereikt met het beschikbaar maken van infrastructuur voor communicatie. Ook is een organisatorische verbetering toegepast in de vorm van een klankbord groep om de communicatie te verbeteren. Het verantwoordingsorgaan herkent deze voortgang in verbetering van communicatie naar alle belanghebbenden maar stelt vast een hogere verwachting van in het bijzonder de actuele informatie te hebben.

4. Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid staat bij vele pensioenfonds in deze periode onder grote druk. Beeldvorming rond een sterk schommellende lage dekkingsgraad speelt een grote rol. De belangen moeten worden afgewogen tussen korte termijn dekkingsgraad verbeteringen tegen over lange termijn kansen op betere rendementen. Het Verantwoordings Orgaan stelt dat het bestuur hier correct in heeft gehandeld en stelt dat ze een prudent beleggingsbeleid heeft gevoerd.

5. Uitvoeringskosten

De huidige vorm van het pensioenfonds heeft uitvoeringskosten welke onder druk staat. De kosten zijn relatief hoog ten op zichten van andere (grotere) pensioenfonds of andere vormen van pensioenbeheer. Het Verantwoordings Orgaan maakt zich zorgen over deze hoge uitvoeringskosten en adviseert het pensioenfonds hier meer aandacht aan te geven.

Met deze 5 aandachtspunten beëindigt het Verantwoordings Orgaan haar commentaar.

De wijze waarop het bestuur het Verantwoordings Orgaan van informatie heeft voorzien in de vorm van bestuursverslagen en toelichting op vraagstukken tijdens de vergaderingen hebben wij als een aanmerkelijke verbetering gezien waarbij is voldaan aan de verzoeken van het Verantwoordings Orgaan in het verleden. Wij bedanken de bestuursleden voor haar kennis, inzet en vasthoudendheid in deze turbulente periode waarin het dragen van verantwoordelijkheid als bestuurslid meer vraagt dan wellicht van te voren gedacht bij het aanvaarden van de bestuursrol. Wij herkennen uw bijdragen en danken de bestuursleden uitdrukkelijk hiervoor.

Met vriendelijke groeten,
Verantwoordings Orgaan
A.G. van Setten
Voorzitter Verantwoordings Orgaan

2A.3.2. Bestuurlijke reactie beoordeling verantwoordingsorgaan

Verantwoordingorgaan
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland
t.a.v. de heer T. van Setten, voorzitter
Tupolevlaan 1
1119 NW Schiphol-Rijk
ton.settenvan@unisys.com

Schiphol-Rijk, 22 juni 2011
Referentie:

Betreft: **Bevindingen gevoerde beleid 2010 en beleidsvoornemens**

Geachte heer Van Setten,

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland (hierna SPUN) bevestigt de goede ontvangst van de brief met bevindingen over het door het SPUN bestuur gevoerde beleid in het boekjaar 2010 en de beleidsvoornemens. Het bestuur is het verantwoordingsorgaan erkentelijk voor de grondigheid waarmee het jaarverslag is geanalyseerd. Naar aanleiding van de beoordeling informeer ik u namens het bestuur als volgt:

Herstelplan

Het verantwoordingsorgaan is van mening is dat het SPUN bestuur met betrekking tot het in gang zetten van de procedure tegen Unisys Nederland op evenwichtige wijze alle betrokken belangen heeft afgewogen. Het bestuur ziet

hierin een steun in de rug voor deze moeilijke beslissing om in het belang van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden de werkgever te dagvaarden teneinde langs juridische weg de betaling van de restant vordering van de eerste aanvullende premie 2009 af te dwingen. Dit is geen lichtzinnige stap geweest maar was noodzakelijk toen het geïnitieerde overleg niet tot een oplossing leidde.

Dialogoog

De suggestie van het verantwoordingsorgaan om de dialogoog te blijven zoeken met de 'stakeholders' van het pensioenfonds neemt het bestuur ter harte. In het boekjaar 2010 heeft het bestuur zich continue de vraag gesteld op welke wijze moest worden gereageerd op de ontstane situatie(s). Gesprekken met Unisys Nederland met betrekking tot de herstelbetaling en met de deelnemersraad over het indexeren van pensioenen hebben niet tot een oplossing geleid. Het bestuur is de dialogoog met de 'stakeholders' niet uit de weg gegaan en zal die ook blijven zoeken.

Communicatie

Het bestuur is erkentelijk dat het verantwoordingorgaan de verbetering in de communicatie (h)erkend. Het bestuur zal zich inspannen de gewekte verwachtingen waar te maken.

Tijdens het boekjaar 2010 stond het bestuur continue stil bij de vraag of en zo ja op welke wijze deelnemers c.s. moesten worden geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen het pensioenfonds. Dat bleek telkens weer een lastige afweging. Het bestuur kan zich wel vinden in de kritiek dat –achteraf bezien- betere keuzes gemaakt hadden kunnen worden.

Beleggingsbeleid

De actuele financiële situatie van het pensioenfonds dwingt het bestuur om een beleggingsbeleid te voeren waarbij de focus primair is gericht op het herstel van de nominale dekkingsgraad. Het risicodraagvlak is niet groot, hetgeen impact heeft op de risicoperceptie bij het fondsbestuur. Binnen het beleggingsbeleid is dan ook relatief veel aandacht voor de beheersing en het afdekken van financiële risico's.

Uitvoeringskosten

De (relatieve) omvang van de uitvoeringskosten, met name de kosten van het pensioenbeheer, heeft ook de aandacht van het bestuur. Het niveau van de structurele en van de incidentele uitvoeringskosten is in absolute en relatieve termen hoog. Het bestuur wil ook transparant zijn over de uitvoeringskosten en zal daarover binnenkort een kennisgeving op de website plaatsen.

Over de dekking van de kosten, via opslagen in de verschuldigde pensioenpremie, is het bestuur in gesprek met de directie van Unisys Nederland.

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor de beoordeling van het gevoerde beleid zoals verwoord in het jaarverslag 2010 en vertrouwt erop dat de bestuurlijke reactie door het verantwoordingsorgaan als adequaat wordt beschouwd. De bevindingen van het verantwoordingsorgaan en deze brief worden in het jaarverslag 2010 van de Stichting opgenomen.

Met vriendelijke groet,
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

J. Niezen
Secretaris

3 Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2010

3.1.1 Balans actief

*Na bestemming van het saldo van
baten en lasten*

	Ref.	31 december 2010		31 december 2009	
		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
<i>Activa</i>					
Beleggingen voor risico pensioenfonds	3.4.4.1				
Vastgoed		5.496		5.428	
Aandelen		33.256		29.242	
Vastrentende waarden		266.209		242.407	
Derivaten		11.728		12.224	
Overige beleggingen		13.353		19.215	
Subtotaal		330.042		308.516	
Vorderingen uit hoofde van beleggingen		2.963		1.674	
Liquide middelen voor beleggingen		170		259	
			333.175		310.449
Beleggingen voor risico deelnemers	3.4.4.2				
Overige beleggingen			1.386		953
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	3.4.4.3				
Garantiecontracten			12		12
Vordering voorziening zieken			584		0
Materiële vaste activa	3.4.4.4		0		0
Vorderingen en overlopende activa					
Overige vorderingen	3.4.4.5		29.596		20.016
Liquide middelen	3.4.4.6		1.075		10.260
Totaal activa			365.828		341.690

3.1.2 Balans passief

	Ref.	31 december 2010		31 december 2009	
		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Passiva					
Reserves	3.4.5.1				
Vereist Eigen Vermogen		20.988		28.808	
Overige reserves		- 7.446		-7.820	
			13.542		20.988
Technische voorzieningen	3.4.5.2				
Voorziening pensioen- verplichtingen voor risico van het pensioenfonds		332.480		301.300	
Voorziening afgedekt door garantiecontract		12		12	
Overige Voorzieningen					
Voorziening RJ271 personeel Stichting		1.114		888	
			333.606		302.200
Voorziening pensioen- verplichtingen risico deelnemers	3.4.5.3		1.386		953
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	3.4.5.4		16.339		16.247
Overige schulden en overlopende passiva	3.4.5.5		955		1.302
Totaal passiva			365.828		341.690

3.2 Staat van baten en lasten over 2010

	Ref.	2010		2009	
		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Baten					
Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)	3.4.9.1		15.432		41.618
Premiebijdragen risico deelnemers	3.4.9.2		342		334
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	3.4.9.3		20.603		20.373
Beleggingsresultaten risico deelnemers	3.4.9.4		68		93
Overige baten	3.4.9.5		880		0
Totale baten			37.325		62.418
Lasten					
Pensioenuitkeringen	3.4.9.6		10.152		9.380
Pensioenuitvoeringskosten	3.4.9.7		1.233		1.073
Pensioenopbouw		5.052		5.740	
Indexering en overige toeslagen		0		0	
Rentetoevoeging		3.894		7.444	
Onttrekking voor pensioen-uitkering en pensioen-uitvoeringskosten		-10.380		-9.744	
Wijziging marktrente		24.615		-6.979	
Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden		9.350		12.937	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	3.4.9.12	-1.763		0	
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	3.4.9.9	638		67	
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	3.4.9.8		31.406		9.465
Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	3.4.9.10		433		450
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	3.4.9.11		-584		0
Saldo overdrachten van rechten	3.4.9.12		1.584		0
Overige lasten *)	3.4.9.13		547		807
Totale lasten			44.771		21.175
Saldo van baten en lasten			-7.446		41.243
<i>Bestemming van het saldo van baten en lasten</i>					
Overige reserves			-7.446		41.243

3.3 Kasstroomoverzicht over 2010

Ref.	2010		2009	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Kasstroom uit pensioen-activiteiten				
Ontvangen premies	5.438		22.031	
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	327		90	
Betaalde pensioenuitkeringen	-9.912		-9.359	
Betaald in verband met overdracht van rechten	-1.158		0	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.418		-1.119	
Overige ontvangsten/uitgaven	-500		-2.374	
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten		-7.223		9.254
Kasstroom uit beleggings-activiteiten				
Aankopen uit hoofde van transitie	0		0	
Verkopen en aflossingen van beleggingen	0		0	
Ontvangen directe beleggings-opbrengsten	38		77	
Aankopen beleggingen	0		0	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	0		0	
Overige ontvangsten/uitgaven	-2.000		-7.357	
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten		-1.962		-7.280
Netto kasstroom		-9.185		1.974
Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen		0		0
Mutatie liquide middelen		-9.185		1.974
Het verloop van de liquide middelen is als volgt:				
Stand per 1 januari		10.260		8.266
Mutatie liquide middelen		-9.185		1.974
Stand per 31 december		1.075		10.260

3.4 Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

3.4.1 Algemene toelichting

3.4.1.1 Activiteiten

Het doel van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland (SPUN) is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het pensioenfonds geeft uitvoering aan de pensioenregeling van Unisys Nederland en verbonden organisaties.

SPUN is statutair gevestigd te Amsterdam en opgericht op 3 juni 1986. SPUN houdt kantoor te Schiphol-Rijk, Tupolevlaan 1.

3.4.1.2 Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen, zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) met toepassing van artikel 146 PW en met in acht name van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft 22 juni 2010 de jaarrekening opgemaakt.

3.4.2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.4.2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar deze toelichting.

3.4.2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. In 2009 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden in verband met niet beschikbaar zijn nieuwe AG prognosetafel. Bij het vaststellen van de technische voorziening ultimo 2010 is rekening gehouden met het verwachte effect (opslag) van de verwacht hogere levensverwachting. Hiertoe is de voorziening vastgesteld op basis van de AG prognosetafel 2010-2060.

De hiervoor bedoelde schattingswijziging betreft de data waarop de voorzienbare trend in de levensverwachting wordt verdisconteerd in de voorziening pensioenverplichtingen. Het effect van de nieuwe sterftetafel (de AG prognosetafel 2010-2060) is opgenomen als Wijziging actuariële grondslagen in de mutatie technische voorzieningen onder 3.4.5.2.

3.4.2.3 Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en gerapporteerde waarde van activa en passiva, en van de baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op verschillende factoren, die gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd. Deze uitkomsten vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en passiva, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Schattingen en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen worden opgenomen in de periode waarin de schatting is herzien. Schattingen en veronderstellingen die belangrijke gevolgen hebben voor de jaarrekening en/of een aanmerkelijk risico in zich bergen van een materiële aanpassing in het volgende jaar zullen worden voorzien van een voetnoot.

3.4.2.4 Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Verplichtingen worden in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard

gaat met een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat (nagenoeg) alle economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's met betrekking tot een actief of passief aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of passief niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en passiva niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarde van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Een financieel actief en een financieel passief worden gesaldeerd als nettobedrag indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en het passief gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen.

3.4.2.5 Vreemde valuta / Beleggingen

Vreemde Valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Indien die reële waarde niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, wordt separaat vermeld op basis van welke grondslag de waardering heeft plaatsgevonden.

Het pensioenfonds heeft met Mn Services een fiduciair managementovereenkomst gesloten. Binnen dat raamwerk is sprake van de uitbesteding van het vermogensbeheer op basis van een zogenoemd multi-manager concept. Mn Services heeft voor haar cliënten diverse beleggingsfondsen opgericht. Mn Services Vermogensbeheer treedt op als fondsbeheerder, met de inschakeling van interne en externe fondsmanagers. Cliënten die overwegen om toe te treden tot een fonds ontvangen per fonds een Informatie Memorandum waarin de kenmerken van het fonds staan beschreven. Het vermogen van SPUN is grotendeels in 'Mn-fondsen' ondergebracht. Deze fondsen worden gewaardeerd op basis van een netto vermogenswaarde.

Beleggingen voor risico deelnemers worden eveneens op reële waarde gewaardeerd. De vermogensbeheerder ABN-AMRO draagt zorg voor de waardering van de beleggingsfondsen waarin de deelnemers participeren.

Vastgoedbeleggingen

Onder de vastgoedbeleggingen kunnen in beginsel participaties in beursgenoteerde vastgoedmaatschappijen of niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn opgenomen. De participaties in beursgenoteerde vastgoedmaatschappijen worden gewaardeerd tegen reële waarde, gebaseerd op de beurskoers per balansdatum. De waardering van belangen in niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingsinstellingen vindt plaats tegen de netto vermogenswaarde. Bij afwezigheid van een opgave van de fondsmanager per jaarultimo, zal Mn Services een gefundeerde inschatting maken op basis van marktanalyse.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de slotkoers per balansdatum. Niet aan een beurs genoteerde aandelenfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde obligaties zijn gewaardeerd tegen de biedkoers op balansdatum inclusief de opgelopen interest per jaarultimo. Niet aan de beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder laatste afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde. Leningen zijn gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van toekomstige kasstromen. Deposito's zijn gewaardeerd tegen reële waarde op de balansdatum.

Derivaten

Het afdekken van rente- en valutarisico geschiedt door middel van derivaten. Mn Services sluit op naam van het pensioenfonds zogenoemde OTC contracten.

Derivaten zijn financiële instrumenten die zijn afgeleid van meer traditionele producten zoals aandelen en obligaties. Het betreft onder meer valutatermijncontracten en interest rate swaps. Derivaten zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Dit is de waarde waarvoor het contract per jaarultimo kan worden afgewikkeld. De waarde wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

De ultimo van het jaar bestaande rechten en verplichtingen worden per derivatencontract gesaldeerd, mits aan de voorwaarden voor saldering wordt voldaan. Positieve posities (na saldering) ultimo van het verslagjaar worden gepresenteerd onder derivaten. Negatieve posities (na saldering) ultimo van het verslagjaar worden gepresenteerd onder verplichtingen uit hoofde van de beleggingen. Onder deze laatste post zijn ook creditposities uit hoofde van credit support annexen (CSA) verantwoord. CSA-contracten hebben betrekking op derivatencontracten. De openstaande vorderingen en verplichtingen van de derivatencontracten worden maandelijks per tegenpartij gesaldeerd. Bij een saldo boven de contractueel vastgestelde grens, wordt er onderpand gestort c.q. ontvangen van de tegenpartij.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde, zijnde een benadering van de marktwaarde. Bij afwezigheid van een opgave per jaarultimo van de fondsmanager zal Mn Services een gefundeerde inschatting maken op basis van marktanalyse.

Securities lending

In de portefeuille van het fonds vindt geen securities lending (= het tegen vergoeding uitlenen van aandelen) plaats. Dat kan anders zijn voor de door Mn Services beheerde beleggingsfondsen.

3.4.2.6 Beleggingen voor risico deelnemers

Beleggingen voor risico pensioenfonds en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

3.4.2.7 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekeringsbetrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

3.4.2.8 Materiële vaste activa

Vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur.

3.4.2.9 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen zijn opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties. Vorderingen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

3.4.2.10 Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas, banktegoeden en deposito's die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel met een looptijd korter dan twaalf maanden. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

3.4.2.11 Reserves

Reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 BW en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

Conform het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet wordt geen herwaarderingsreserve aangehouden als bedoeld in artikel 2:390, lid 1 BW.

3.4.2.12 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op marktwaarde. Die marktwaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste schatting van toekomstige kasstromen, die samenhangen met de op de balansdatum onvoorwaardelijke* pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke indexatietoezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente.

Bij de berekening van de pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Marktrente: gebaseerd op rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB
- Overlevingstafels: AG prognosetafel 2010-2060
- Leeftijdsterugstelling: 2 jaar voor mannen, 1 jaar voor vrouwen
- Het nabestaandenpensioen wordt opgebouwd
- Kostenopslag ter grootte van 3% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige excassokosten (kosten samenhangend met het uitkeren van pensioenen)

Ultimo boekjaar bedraagt de gewogen gemiddelde disconteringsvoet (= gemiddelde rente uit rentetermijnstructuur) afgerond 3,5% (2009: 3,8%).

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. De jaarlijks door de sponsor verschuldigde premie wordt voldaan binnen twee weken na een kwartaaleinde, met dien verstande dat de vierde kwartaalpremie normaliter in december wordt voldaan. De in rekening gebrachte premie wordt vastgesteld op basis van een schatting van de verschuldigde jaarpremie en is derhalve als een voorschotnota te beschouwen.

* Het onvoorwaardelijke karakter van de nominale aanspraken laat onverlet dat de aanspraken kunnen worden verminderd in het geval de maatregelen in het korte termijnherstelplan in onvoldoende herstel van de dekkingsgraad resulteren.

Overige technische voorzieningen

Hieronder worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's, voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening.

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

De waardering van de voorziening voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen.

3.4.2.13 Overige Passiva

De overige passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.4.2.14 Toelichting op kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

3.4.3

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

3.4.3.1 Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

3.4.3.2 Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.4.3.3 Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen bijdragen voor deelnemers in het kader van de beschikbare premieregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Hoewel de premies door de werkgevers rechtstreeks worden afgedragen aan de vermogensbeheerder, worden de premies door het fonds verantwoord.

3.4.3.4 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Resultaatbepaling

De resultaten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering. Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsopbrengsten

Onder beleggingsopbrengsten worden verantwoord:

- Dividenden, inclusief stockdividend
- Interest van alle beleggingen in vastrentende waarden en liquide middelen
- Gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

3.4.3.5 Beleggingsresultaten risico deelnemers

Op grond van de pensioenregeling voor het variabele inkomen heeft de deelnemer beleggingsvrijheid. Naast het beleggen van de premies in zogenoemde life cycle fondsen, kan de deelnemer ervoor kiezen een eigen portefeuille samen te stellen. Het beleggingsrisico ligt in beide situaties volledig bij de deelnemer.

3.4.3.6 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, behoudens incidentele nabetalingen over verstreken boekjaren.

3.4.3.7 Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.4.3.8 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de

beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De uit te keren pensioenen vallen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen samen met 3% van die uitkeringen ter dekking van excasso- en uitvoeringskosten.

Wijziging marktrente

Ultimo van het jaar wordt overgegaan naar de per die datum geldende rentetermijnstructuur, hetgeen een mutatie in de voorziening tot gevolg heeft. De bij de voorziening behorende gemiddelde rente uit de rentetermijnstructuur is gedaald van 3,8% ultimo 2009 naar 3,5% ultimo 2010.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De voorziening pensioenverplichtingen wijzigt door inkomende en uitgaande waardeoverdrachten.

Wijziging actuariële grondslagen of methoden

Bij de vaststelling van de technische voorziening wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De voorziening wordt vastgesteld op basis van de AG prognosetafels.

3.4.3.9 Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers als gevolg van stortingen en rendementen.

3.4.3.10 Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen betreft de wijzigingen in de waarde van het herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

3.4.3.11 Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen die als waardeoverdracht worden aangeduid.

3.4.3.12 Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.4.4 Toelichtingen balans actief

3.4.4.1 Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vast- rentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari 2009	5.967	20.986	215.820	23.061	19.523	285.357
Aankopen	958	6.000	37.937	6.569	50	51.514
Verkopen	-24	-3.647	-33.575	-13.446	-1.256	-51.948
Overige mutaties	0	0	-17	2.030	0	2.013
Waardeontwikkeling	-1.473	5.903	22.242	-5.990	898	21.580
Stand per 31 december 2009	5.428	29.242	242.407	12.224	19.215	308.516
Aankopen	0	7.500	224.442	0	704	232.646
Verkopen	-21	-9.650	-208.155	-13.688	-7.939	-239.453
Overige mutaties	0	0	2.054	-968	0	1.086
Waardeontwikkeling	89	6.164	5.462	14.160	1.373	27.248
Stand per 31 december 2010	5.496	33.256	266.210	11.728	13.353	330.043

Vastgoedbeleggingen

Stand per 31 december

2010

€ 1.000

5.496

2009

€ 1.000

5.428

Aandelen	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 31 december	33.256	29.242

Vastrentende waarden	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Staatsobligaties	157.616	129.671
Inflatie Obligaties	28.045	42.295
Totaal Staatsobligaties	185.661	171.966
Emerging markets & hoogrentend	12.936	12.411
Overige credits en bedrijfsobligaties	38.415	36.800
Onderhandse leningen	3.496	3.230
Deposito's	25.702	18.000
Stand per 31 december	266.210	242.407

Derivaten	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Rentederivaten	11.170	12.217
Commodities	544	0
Valutaderivaten	14	7
Stand per 31 december	11.728	12.224

Overige beleggingen	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Hedgefonds	6.860	13.161
Infrastructuur	6.493	6.054
Stand per 31 december	13.353	19.215

Vorderingen uit hoofde van beleggingen	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
CSA Callgelden / onderpand derivaten	863	750
Nog af te wikkelen beleggingstransacties	2.100	924
Stand per 31 december	2.963	1.674

Liquide middelen voor beleggingen	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 31 december	170	259

3.4.4.2 Beleggingen voor risico deelnemers

Beleggingen voor risico deelnemers	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	953	503
Inleg en stortingen Unisys	342	334
Inleg en stortingen pensioenfonds *)	23	22
Beleggingsresultaten risico deelnemers	68	94
Stand per 31 december	1.386	953

De beleggingen voor risico deelnemers betreffen beleggingen waarbij het beleggingsrisico niet bij het pensioenfonds ligt.

*) De inleg en stortingen pensioenfonds betreft een verleende premievrijstelling. De premie is het fonds verschuldigd tot januari 2013.

3.4.4.3 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De herverzekerde pensioenverplichtingen betreffen aanspraken bij het Bedrijfspensioenfonds voor de Metaalindustrie.

3.4.4.4 Materiële vaste activa

De totale verkrijgingsprijs van ca. € 40K is volledig afgeschreven.

3.4.4.5 Overige vorderingen

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	20.016	459
Vordering op werkgevers *)	9.504	19.506
Vordering op Stichting SVVUUN	37	-7
Vorderingen uit hoofde van intrest	-32	-42
Vorderingen uit hoofde van rekening courant	71	0
Stand per 31 december	29.596	20.016

Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Het bedrag in de 2010 kolom geeft het totaal mutatiebedrag aan ten opzichte van de ultimo 2009 stand. In de vordering op de werkgever per 1 januari 2010 is begrepen het bedrag dat Unisys in verband met de herstelbetalingen nog is verschuldigd. Contractueel is Unisys gehouden om de aanvullende premie te betalen in het kalenderjaar waarin deze is vastgesteld. Dat wil zeggen in het kalenderjaar volgend op het boekjaar waarin het tekort is ontstaan. Over 2009 was Unisys een bedrag verschuldigd van € 19,9 mln. Over deze vordering loopt een juridische procedure, zie 2.8.1. De vordering op Unisys wordt voor het nominale bedrag verantwoord. Er is voor SPUN geen aanleiding om de vordering (gedeeltelijk) af te waarderen. In het geval de vordering door de rechter niet (geheel) wordt toegewezen, daalt het eigen vermogen met € 19,9 miljoen c.q. daalt de dekkingsgraad met 6% punt. In 2010 is een discussie met Unisys ontstaan over de definitie van het begrip loonsom zoals opgenomen in de financieringsovereenkomst. De loonsom is relevant voor de contractueel vastgelegde maximisering van de zogenoemde tweede aanvullende premie. Een gedeelte van de in 2010 in rekening gebrachte tweede aanvullende premie is vanwege het verschil van inzicht onbetaald gebleven.

*) Het bedrag van € 9,5 miljoen betreft :

- toename van de vordering vanwege de niet volledig betaalde kwartaalnota's in 2010, ad circa € 3,0 miljoen.
- diverse verrekeningen, waaronder de bijdrage van Unisys aan DC regeling en (credit)slotfactuur 2009, ad circa € 0,5 mln.
- de herstellpremie 2010 van circa € 7 miljoen. Dit betreft de door Unisys verschuldigde aanvulling van het eigen vermogen tot aan het minimaal vereist eigen vermogen op basis van de financiële stand per 31 december 2010. Dit bedrag moet in 2011 worden betaald. Een voor SPUN negatieve uitspraak in de hiervoor bedoelde juridische procedure is ook van betekenis voor dit deel van de vordering op de werkgever. De dekkingsgraad daalt dan met circa 8%-punt ten opzichte van de gerapporteerde 104,1%.

3.4.4.6 Liquide middelen

Banksaldi ultimo verslagjaar	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Fortis Exploitatierkening	1.074	9.258
Kasbank ING rekening	0	1.002
Stand per 31 december	1.074	10.260

3.4.5 Toelichting balans passief

3.4.5.1 Reserves

	Totaal
	€ 1.000
Stand per 1 januari 2009	-20.255
Bestemming saldo van baten en lasten 2009	41.243
Overige mutaties: stelselwijziging 2009	0
Stand per 31 december 2009	20.988
Bestemming saldo van baten en lasten 2010	-7.446
Stand per 31 december 2010	13.542

Solvabiliteit en dekkingsgraad

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Minimaal vereist eigen vermogen	13.542	12.365
Vereist eigen vermogen	28.151	27.558
Dekkingsgraad per 31 december	104,1%	106,9%
	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Aanwezige solvabiliteit	*) 13.542	20.988
Minimaal vereist eigen vermogen	13.542	12.365
Dekkingspositie	0	8.623

De buffers worden door het pensioenfonds berekend met behulp van de standaardmethode. Hierbij wordt voor de samenstelling van de beleggingen uitgegaan van de feitelijke asset mix in de evenwichtssituatie.

*) Wordt geabstraheerd van de vorderingen op de werkgever uit hoofde van de herstelbetalingen, dan daalt de aanwezige solvabiliteit met € 26.867K en komt de dekkingspositie uit op € -13.325K.

Door het opnemen van de vordering op Unisys betreffende de herstell premie 2010 (uit hoofde van financieringsovereenkomst) is het eigen vermogen per balansdatum gelijk aan het wettelijke minimaal vereist eigen vermogen. Zie voor een toelichting 2.1.

De aanwezige solvabiliteit is gelijk aan het minimaal vereist eigen vermogen, derhalve is er geen sprake meer van een dekkingstekort. Het korte termijn herstelplan blijft evenwel van kracht. Daarvoor moet er gedurende 3 kwartalen geen dekkingstekort meer zijn. De aanwezige solvabiliteit is lager dan het vereiste eigen vermogen derhalve is nog wel sprake van een reservetekort.

3.4.5.2 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

	2010	2009
	Totaal	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	302.188	292.723
Cumulatief effect stelselwijziging	0	0
Stand per 1 januari na stelselwijziging	302.188	292.723
Bij:		
– Toevoeging pensioenopbouw	4.905	5.573
– Indexering en overige toeslagen	0	0
– Rentetoevoeging	3.894	7.444
– Wijziging marktrente	24.615	-6.979
– Wijziging actuariële grondslagen	9.350	12.937

– Overige mutaties	147	167
Af:		
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-10.078	-9.461
– Mutatie overdrachten van rechten	0	0
– Resultaat op kanssystemen	227	750
– Overige mutaties	-1.654	-966
Stand per 31 december	333.594	302.188

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

	2010		2009	
	€ 1.000	Aantallen	€ 1.000	Aantallen
Actieven	100.595	384	95.157	427
Pensioengerechtigden	138.504	892	123.773	864
Gewezen deelnemers	94.495	1.554	83.258	1.637
Stand per 31 december	333.594	2.830	302.188	2.928

3.4.5.3 Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	953	503
Premiestortingen	365	356
Waardemutaties beleggingen voor risico deelnemers	68	94
Stand per 31 december	1.386	953

3.4.5.4 Schulden uit hoofde van beleggingen

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
CSA Callgelden / onderpand derivaten	13.420	10.000
Nog af te wikkelen derivatentransacties	158	822
Negatieve derivatenwaarde	2.761	5.425
Stand per 31 december	16.339	16.247

3.4.5.5 Overige schulden en overlopende passiva

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Verzekeringsmaatschappijen	0	412
Crediteuren	174	355
Belastingdienst: afdrachten december	442	226
Voorziening WAO Winstdeling	86	86
Advies-, Controle- en Huisvestingskosten	208	177
Overige schulden overlopende passiva	45	46
Stand per 31 december	955	1.302

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3.4.6 Risicobeheer en Derivaten

In het bestuursverslag is het beleid van SPUN ten aanzien van de risico's en de daarop betrekking hebbende beheersmaatregelen verwoord. Deze toelichting bij de jaarrekening geeft meer inzicht in de specifieke maatregelen. De actuele posities worden voor zover mogelijk gekwantificeerd en/of van een kwalitatieve toelichting voorzien.

Algemeen

Het vermogensbeheer wordt gekenmerkt door een beperkte risico-appreciatie bij het bestuur. Er zijn twee belangrijke randvoorwaarden gesteld a) het beperken van de kans op een (te) lage dekkingsgraad en b) het beperken van de kans op het niet tijdig kunnen herstellen uit een tekortsituatie. Het door het bestuur vastgestelde risicobudget is het primaire sturingsinstrument voor de beheersing van beleggingsrisico's. Het risicobudget wordt vertaald naar een tracking error. De tracking error geeft weer de mate van afwijking tussen het rendement van de beleggingsportefeuille en de waarde(ontwikkeling) van de verplichtingen. En is daarmee een maatstaf voor het balansrisico. Op basis van een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen, van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's is een strategisch risicobudget (lees tracking error) van 7,5% vastgesteld. Het bestuur heeft besloten voor 2010 (evenals in 2009) uit te gaan van een tracking error van 6%. Deze lagere maatstaf voor het balansrisico is mede ingegeven door de actuele stand van de dekkingsgraad, in vergelijking met de dekkingsgraad ten tijde van de hiervoor bedoelde studie. Mn Services rapporteert maandelijks over de ontwikkeling van de tracking error.

In 2010 is de 6% norm op sommige momenten in geringe mate overschreden. De oorzaak van de overschrijding was gelegen in de wijze van berekening van de tracking error. Ultimo november en doorlopend in december kwam de maatstaf voor het balansrisico uit op circa 7%. De verhoging van de pensioenverplichtingen in verband met de nieuwe sterftetabels van het AG liep op dat moment niet in de pas met van de renteafdekking. De rente-afdekking is begin januari 2011 weer 'gereset' naar de in het beleggingsplan afgesproken norm. Door die lagere rente-afdekking aan het einde van het boekjaar heeft SPUN overigens iets meer dan voorzien geprofiteerd van de oplopende marktrente in december.

3.4.6.1 Solvabiliteitsrisico

De belangrijkste doelstelling van SPUN is het nakomen van de pensioentoezeggingen. De solvabiliteit van het pensioenfonds moet toereikende zijn om de pensioenverplichtingen te kunnen nakomen. Wanneer SPUN beschikt over het vereist eigen vermogen wordt daaraan voldaan.

Het vereist eigen vermogen wordt vastgesteld aan de hand van de wettelijke zekerheidsmaatstaf van 97,5%. In die berekeningsmethodiek bestaat er een kans dat SPUN eens in de 40 jaar (kans van 2,5%) niet binnen drie jaar over voldoende middelen beschikt om aan de verplichtingen te voldoen. Voor de berekening van de toereikende solvabiliteit, hanteert SPUN het standaardmodel van DNB. Elk risico wordt daarbij omgerekend naar een bepaalde vermogensrisico. De combinatie van factoren geeft de vereiste solvabiliteit. De solvabiliteitstoets wordt zodanig vastgesteld dat schokken op de financiële markten kunnen worden opgevangen. De wijze waarop het vermogen is verdeeld over de verschillende beleggingscategorieën, is mede bepalend voor de uitkomst van de solvabiliteitstoets.

Het vereist eigen vermogen in de zogenoemde evenwichtssituatie bedraagt op 31 december 2010 € 28.151K.

De op basis hiervan berekende vereiste dekkingsgraad komt uit op 108,4%.

Gedurende het boekjaar -vanaf ultimo januari- was sprake van een dekkingstekort, dat wil zeggen de dekkingsgraad van het fonds lag beneden het wettelijke vereiste minimum van 104,1%. Het in 2009 ingediende herstelplan is onverminderd van kracht gebleven. Eerst wanneer gedurende drie kwartalen geen sprake meer is van een dekkingstekort, komt de grondslag onder het korte termijnherstelplan te vervallen. De dekkingsgraad blijft daarmee ook beneden het vereist eigen vermogen van circa 109%, waardoor tevens sprake is van een reservetekort. SPUN moet binnen 15 jaar nadat het reservetekort is ontstaan weer over het vereist eigen vermogen beschikt. De in verband met het herstelplan opgestelde continuïteitsanalyse laat zien dat de beleggingsportefeuille voldoende 'herstelkracht' bevat om aan die wettelijke eis tegemoet te komen.

Onderstaande tabel geeft een prognose van de ontwikkeling van de dekkingsgraad weer zoals die is opgenomen in het herstelplan.

Jaar	DGR Primo	Premie	Uitkering	Toeslag	Rente	Rendement	Overig	DGR Ultimo
------	--------------	--------	-----------	---------	-------	-----------	--------	---------------

2008								92,3
2009	92,3	11,8	-0,3	0,0	0,0	2,4	1,2	107,3
2010	107,3	0,1	0,3	0,0	0,0	2,5	-0,1	110,1
2011	110,1	0,0	0,5	-1,5	0,0	1,8	-0,1	110,7
2012	110,7	0,0	0,6	-1,5	0,0	1,7	0,2	111,6
2013	111,6	0,1	0,6	-1,6	0,0	1,5	0,0	112,3
2018	116,8	0,2	1,1	-1,7	0,5	1,3	-0,2	117,9
2023	124,6	0,2	1,9	-1,9	0,5	1,4	-0,1	126,6

De tabel laat zien de impact van verschillende factoren op de ontwikkeling van de dekkingsgraad (DGR), gegeven het korte- en lange termijnherstelplan. Uit de tabel blijkt dat SPUN binnen 15 jaar ruimschoots over het vereist eigen vermogen (dekkingsgraad van circa 109%) beschikt. De beleggingsportefeuille van SPUN bevat voldoende herstelkracht. Volgens dat plan draagt een aanvullende premiebetaling over 2009 door Unisys Nederland voor 11,8%-punt bij aan de verbetering van de dekkingsgraad. Het uitblijven van die betaling heeft daarom een significante invloed op de (actuele) dekkingsgraad. Wanneer wordt geabstraheerd van deze aanvullende premie dan daalt de dekkingsgraad met circa 6%-punt. Ten opzichte van het oorspronkelijke herstelplan blijft de dekkingsgraad per 31 december 2010 circa 8%-punt achter bij de verwachtingen (110,1% - 102%).

Contractueel is Unisys Nederland gehouden om in het geval per 31 december van enig jaar sprake is van een dekkingstekort in het daarop volgende jaar een aanvullende premie te voldoen. Op basis van de dekkingsgraad per 31 december 2010 is Unisys gehouden om in 2011 een aanvullende premie te betalen van afgerond € 7 mln. Deze aanvullende premie komt bovenop de vordering van SPUN van € 19,9 mln. Wordt de herstellpremie 2010 'ingerekend' dan blijft de dekkingsgraad ten opzichte van het herstelplan zo'n 6%-punt achter (110,1% ten opzichte van 104,1%). De solvabiliteit van het pensioenfonds is dus met de nodige onzekerheden omgeven. Uit hoofde van de herstellpremies heeft SPUN een vordering op Unisys van € 26,9 miljoen.

Uit het herstelplan blijkt verder dat SPUN gedurende 2009 en 2010 geen toeslagen zou verlenen aan de pensioengerechtigden en de gewezen deelnemers. Op grond van haar discretionaire bevoegdheid heeft het bestuur besloten na 2009 en 2010 ook in 2011 de ingegane en de opgebouwde aanspraken niet te verhogen voor de gestegen prijzen. Het bestuur geeft er de voorkeur aan om de beschikbare 'premieruimte' aan te wenden voor het herstel van de solvabiliteit.

In februari 2011 heeft SPUN een evaluatie van het herstelplan ingediend. In mei 2011 gaf DNB te kennen "geen specifieke opmerkingen hebben over de evaluatie van de herstellplannen".

3.4.6.2 Prijsrisico

Door ontwikkelingen op de financiële markten stijgt of daalt de waarde van aandelen of obligaties, dat wordt het prijsrisico genoemd. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd, onder andere door diversificatie. De diversificatiemogelijkheden zijn beschreven in het bestuursverslag.

Diversificatie heeft ten doel het spreiden van het vermogen over verschillende financiële instrumenten, door geografische spreiding en door spreiding over sectoren. Door aan meerdere fondsmanagers een mandaat te verstrekken, waarbij die managers worden geselecteerd op basis van het hanteren afwijkende marktstrategieën wordt eveneens bijgedragen aan de diversificatiedoelstelling. In aanvulling hierop is het marktrisico gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

In onderstaande tabel is de samenstelling van de zakelijke waarden weergegeven:

	31/12/2010 € 1.000	31/12/2009 € 1.000
Indirect onroerend goed	5.496	5.428
Aandelen	33.256	26.716
Global Tactische Asset Allocatie (GTAA)	-	2.526
Hedge funds	6.860	13.161
Infrastructuur	6.493	6.054
Totaal	52.105	53.885

Toelichting

De lagere positie in Hedge funds volgt uit het beleggingsplan 2010. Besloten is de participatie in Hedge funds meer in lijn te brengen met de rest van de portefeuille. De vooruitzichten in Hedge funds zijn positief.

De spreiding van de aandelenbeleggingen naar verschillende regio's per jaarultimo kan als volgt worden gespecificeerd:

	Belang in categorie aandelen 31/12/2010	31/12/2010 € 1.000	31/12/2009 € 1.000
Aandelenfonds Europa	22,8%	7.583	8.277
Aandelenfonds Noord-Amerika	24,5%	8.151	7.561
Aandelenfonds Verre Oosten	11,6%	3.838	4.154
Aandelenfonds Emerging Markets	41,1%	13.683	6.724
GTAA	0,0%	-	2.526
Totaal	100%	33.256	29.242

Toelichting

De grotere positie in aandelen Emerging markets volgt uit het beleggingsplan 2010. Besloten is de participatie in aandelen Opkomende landen te verhogen. Na de recessie is het herstel relatief snel ingetreden. De structurele problemen van ontwikkelde landen (bijv. grote overheidsschulden) spelen in opkomende landen veel minder. De risico's op bijvoorbeeld oververhitting van de economie worden minder groot verondersteld. Overall zijn er goede winstverwachtingen.

De spreiding van de aandelen naar sectoren is als volgt:

Sector	31/12/2010 € 1.000	31/12/2009 € 1.000
Financiële instellingen	8.659	5.757
Handel- en industriële bedrijven	11.175	9.704
Transport	0	801
Energie	2.561	2.793
Technologie	5.267	2.938
Overige	5.594	7.248
Totaal	33.256	29.242

Toelichting

De grotere positie in financiële instellingen volgt uit het beleggingsplan 2010. Besloten is de participatie in aandelen Verre Oosten en Opkomende landen te verhogen. Een aanzienlijk deel van de verhoogde participatie heeft betrekking op financiële instellingen uit die regio's.

3.4.6.3 Valutarisico

SPUN wil met de beleggingen alleen risico lopen als daar een verwacht rendement tegenover staat. Risico's vanwege schommelingen in valutakoersen horen daar niet bij. Het pensioenfonds dekt daarom een aanzienlijk deel van de beleggingsportefeuille, dat buiten de euro wordt belegd (Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen) af. Relatief geringe posities, zoals in de Zwitserse Frank, worden niet afgedekt.

Waarde van de beleggingen uitgedrukt in de verschillende valuta.

	31/12/2010 € 1.000 voor derivaten	31/12/2010 € 1.000 derivaten	31/12/2010 € 1.000 na derivaten	31/12/2010 € 1.000 reële waarde
EUR	241.707	50.850	292.557	
USD	46.359	-41.703	4.655	-779
GBP	6.612	-6.765	-153	-72

JPY	2.372	-2.381	-9	-103
Overige	19.787	-	19.787	
	316.837	0	316.837	-954

	31/12/2009 € 1.000 voor derivaten	31/12/2009 € 1.000 derivaten	31/12/2009 € 1.000 na derivaten	31/12/2009 € 1.000 reële waarde
EUR	226.178	48.198	274.376	-
USD	45.745	-39.679	6.066	-206
GBP	5.984	-6.458	-474	-40
JPY	2.599	-2.061	538	7
Overige	13.697	-	13.697	-
	294.203	0	294.203	-239

Koerstabel:

	31/12/2010 slotkoers	31/12/2009 slotkoers
USD/EUR	1.34155	1.43475
GBP/EUR	0.85685	0.88450
JPY/EUR	108.80640	133.56805

Toelichting

De koers van de euro (per jaarultimo) ten opzichte van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen is in 2010 aanzienlijk gedaald. Door het valutarisico af te dekken is voorkomen dat de waarde van de beleggingen in die valuta in waarde is gedaald.

Posities in vreemde valuta met een geringe omvang worden niet afgedekt, zoals de beleggingen in de Zwitserse frank, de Hong-Kong dollar, de Braziliaanse real of de Zuid-Afrikaanse rand.

3.4.6.4 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van vastrentende beleggingen en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Het renterisico wordt bepaald aan de hand van kasstromen (en niet meer op basis van de duratiebijdrage). Het renterisico houdt in dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen: de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Zoals is vermeld onder 2.7.4.2, is het beleid van het fonds erop gericht om het renterisico te verminderen. De totale nominale renteafdekking, in de vorm van obligaties, hoogrentende waarden en inflatie obligaties alsmede renteswaps bedraagt zo'n 70% van de totale portefeuille.

Ultimo 2010 bedroeg de rente-afdekking 66%. Dit wijkt af van de norm. De rentehedge was nog niet aangepast aan de toename van de pensioenverplichtingen vanwege de stijging van de trend in de levensverwachting.

SPUN heeft een drietal rentederivaten gesloten. De omvang van de onderliggende waarde van de derivatencontracten (notionals) bedraagt per jaarultimo € 64 mln. (per 31 december 2009: € 154 mln.). De resterende looptijd van de contracten is april 2013, april 2038 respectievelijk april 2048. De marktwaarde van de derivaten contracten per jaareinde bedraagt € 9,385 mln.

3.4.6.5 Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt een kredietrisico op beleggingen en vorderingen op tegenpartijen. Kredietrisico is het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Voor het pensioenfonds betreft dit vooral de beleggingen in obligaties en leningen.

Een belangrijke beheersingsmaatregel van het kredietrisico is de spreiding van de vastrentende waarde over regio's en sectoren.

De samenstelling van de vastrentende waarde kan als volgt worden samengevat:

	31/12/20010 € 1.000	31/12/20010 duration	31/12/2010 Credit spread	31/12/2009 € 1.000
Europese obligaties	72.822	5.6	0,6%	129.670
Langlopende obligaties	84.794	15.5	-0,1%	
Inflatie gerelateerde obligaties	28.045	13.5	1,2%	42.295
Emerging markets obligaties	12.936	6.1	2,7%	12.411
Hoogrentend US obligaties	8.647	4.4	5,4%	8.235
Bedrijfsobligaties	29.082	3.9	4,9%	27.835
Hoogrentend EU obligaties	686	4.2	1,5%	730
Bankleningen	3.496	3.9	4,9%	3.231
Deposito's	25.702			18.000
Totaal	266.210			242.407

Toelichting

De Europese obligaties zijn uitgegeven door landen en het bedrijfsleven. De obligaties kunnen luiden in verschillende Europese valuta, zoals de euro of de Zwitserse frank.

De inflatie gerelateerde obligaties zijn uitgegeven door landen, zoals Frankrijk, Griekenland en Italië. De obligaties luiden in euro's.

De hoogrentende portefeuille bestaat uit obligaties uitgegeven door bedrijven. De hoogrentende obligaties hebben over het algemeen een lagere rating dan 'investment grade' (zie ook hierna).

De Emerging market obligaties zijn uitgegeven door landen in zogenoemde opkomende regio's, zoals Latijns-Amerika, Azië, Pacific en Afrika.

Bankleningen zijn leningen door banken verstrekte leningen aan het bedrijfsleven.

Deposito's worden onder meer aangehouden om tijdelijke overtollige liquide middelen rentedragende uit te zetten.

Creditspread is een maatstaf voor kredietrisico. Het geeft weer de opslag die de markt vraagt boven de risicovrije rente. Des te hoger de opslag, des te hoger de markt het kredietrisico op een partij beoordeelt. En des te hoger de vergoeding die de markt wil ontvangen voor het nemen van dit kredietrisico.

Met de duration wordt de koersgevoeligheid van vastrentende waarden voor veranderingen in de rentestand weergegeven. Een duration van bijvoorbeeld 6 geeft aan dat bij een stijging (of daling) van de rente met 1%-punt, de waarde met 6%-punten daalt (of stijgt).

De verdeling van de vastrentende waarden naar credit rating is als volgt:

	31/12/2010	31/12/2009
AAA	59%	38%
AA	6%	7%
A	19%	36%
BBB	5%	5%
Lagere rating dan BBB	7%	7%
Geen rating	4%	7%
Totaal	100%	100%

Toelichting

De Europese staatsobligaties hebben voor 86% een AAA-, AA- of A rating. De belangrijkste landen in de portefeuille zijn Duitsland (weging 21%), Italië (20%), Frankrijk (16%) en Nederland (13%). De langlopende obligaties hebben uitsluitend een AAA rating. De uitgevende landen zijn Duitsland (weging 71%), Frankrijk (18%) en Nederland (11%). De inflatie gerelateerde obligaties zijn uitgegeven door Frankrijk (AAA rating en weging 48%), Duitsland (AAA, 7%), Griekenland (BB, 9%) en Italië (A, 36%). De bedrijfsobligaties zijn vooral belegd in bedrijven met een AA rating (15%), A rating (51%) en een BBB rating (25%). De hoogrentende US obligaties (high yield) hebben een concentratie in de BB (21%), B (50%) en gelijk aan of minder dan CCC (13%). De Emerging markets obligaties zijn uitgegeven door landen in opkomende regio's zoals Latijns Amerika, Azië en Pacific. 50% van de obligaties heeft een rating van meer of gelijk dan BBB en 24% van BB.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van het kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft

betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten. Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau (van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds) en het vragen van extra zekerheden, zoals onderpand. Het settlementrisico wordt verder beperkt doordat de vermogensbeheerder namens het fonds belegd in voldoende geregleerde markten.

3.4.6.6 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Het risico wordt beheerst door voldoende ruime liquiditeitspositie aan te houden. Verder kan het risico worden beperkt door het aandeel illiquide beleggingen (in relatie tot het totaal) te beperken. Dat is in onderstaande tabel weergegeven

	31/12/2010 totaal € 1.000	31/12/2010 illiquide € 1.000	31/12/2010 illiquide %	31/12/2009 Illiquide %
Vastrentende waarden	266.210	3.496	1	1
Zakelijke waarden	52.104	18.849	36	46
Overig	-1.477	0	0	0
Totaal	316.837	22.345	7	9

Toelichting

Onder de illiquide zakelijke waarden is opgenomen Hedge funds, Infrastructuur en Onroerend goed.

De liquide middelen zijn een combinatie van de daadwerkelijke liquide middelen in portefeuille en de cash uit hoofde van collateral van de derivatenposities. Liquiditeiten die zijn toegewezen aan een product blijven buiten beschouwing. Per kwartaal wordt het totaal van de beschikbare middelen afgezet tegen de mogelijke liquiditeitsbehoefte uit onderpandverplichtingen. In het geval de liquiditeitsbehoefte onder normale omstandigheden, dan wel in een stress scenario, hoger is dan de beschikbare liquide middelen, kan het noodzakelijk zijn om (liquide) beleggingen te liquideren om aan de onderpandverplichtingen te kunnen voldoen.

Een andere dimensie van het liquiditeitsrisico betreft de verhouding tussen de uitgaven van het pensioenfonds en de inkomsten. Tot de uitgaven worden gerekend de pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten, de inkomsten bestaan vooral uit de premie-inkomsten.

In het verslagjaar overtreffen de uitgaven de inkomsten:

	2010 € 1.000	2009 € 1.000
Uitkeringen	10.152	9.380
Uitvoeringskosten	1.233	1.073
Totaal uitgaven	11.385	10.453
Totaal inkomsten *)	8.821	9.714
Verschil	-2.564	- 739

Vanwege de prognose dat het negatieve verschil een structureel karakter heeft, wordt de kaspositie voortdurend bewaakt. Daarnaast is het fonds in overleg met de vermogensbeheerder over de meest effectieve wijze waarop in voorkomende gevallen de beleggingsportefeuille gedeeltelijk kan worden geliquideerd, opdat het fonds over voldoende liquide middelen kan beschikken.

*) De eerste aanvullende premie ad € 6.953K is in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.

3.4.6.7 Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De actuariële risico's zijn het langlevens-, kortlevens- of overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico. Het belangrijkste actuariële risico is het langlevensrisico, het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld werd verondersteld bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan kan de vermogensopbouw van de pensioenen niet toereikend zijn voor de toekomstige uitkering van de pensioenen. Door toepassing van de AG prognosetafel wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De toegenomen levensverwachting is daarmee op adequate wijze verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. De toename van de voorziening gaat ten koste van het vermogen van SPUN.

In de praktijk zijn er drie methoden om het langlevensrisico af te dekken op de financiële markten:

1. buy-out. De verplichtingen worden ondergebracht bij een verzekeraar waarbij de verzekeraar het rente-, inflatie- en langlevensrisico op zich neemt. Ook alle activa worden overgedragen.
2. buy-in. Een partiële verzekering, meestal van een gedeelte van de verplichtingen, bijvoorbeeld die jegens gepensioneerden. Het pensioenfonds betaalt een premie aan de verzekeraar en de verzekeraar doet een maandelijkse betaling aan het pensioenfonds ter grootte van de uit te keren pensioenen. En met de uitkering van de verzekeraar, keert het pensioenfonds de pensioenen uit.
3. Langleven swap. Dat kan bijvoorbeeld een cashflow swap zijn. Binnen een afgesproken termijn worden cashflows uitgewisseld. Overlijdt de deelnemer binnen die termijn, dan betaalt het fonds gedurende de resterende overeengekomen looptijd van het contract de cashflow aan de tegenpartij door. Leeft de deelnemer echter langer dan de overeengekomen termijn, dan betaalt de tegenpartij de cashflow aan het pensioenfonds langer door.

Het langlevensrisico kan ook worden beheerst binnen het pensioencontract. Door de pensioenleeftijd te koppelen aan de levensverwachting, door het versoberen van de pensioenregeling c.q. het verlagen van pensioenrechten, of door de kosten te absorberen door middel van de financiering (hogere buffers en premie).

Het kortleven- of overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor door het fonds onvoldoende voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd. Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd. Per 1 januari 2010 is met Zwitserleven een overeenkomst gesloten ter dekking van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico.

3.4.6.8 Concentratierisico

Grote posten kunnen leiden tot concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden opgeteld. In het algemeen geldt dat een concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa ontbreekt. Concentratierisico's kunnen echter ook optreden bij een concentratie van de portefeuille in bepaalde regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

Zo worden inflatie gerelateerde obligaties slechts door enkele Europese landen uitgegeven.

Concentratierisico (beleggingen groter dan 2% van het fondsvermogen)

Tegenpartij	31/12/2010 Reële waarde € 1.000	31/12/2010 % van het fondsvermogen
Italiaanse staat	24.549	7,7
Franse staat	41.914	13,2
Duitse staat	77.085	24,3
Nederlandse staat	19.030	6,0

Voor het overige bevat de portefeuille van SPUN geen concentratierisico.

Een andere vorm van een concentratierisico betreft de vordering van SPUN op Unisys Nederland. De totale vordering per balansdatum staat gelijk aan ruim 8% van het vermogen (een vordering van € 30 mln. op een balanstotaal van € 365 mln.). Daarmee is de vordering op Unisys van significante betekenis voor de solvabiliteit van SPUN. Over de herstellpremie 2009, die onderdeel uit maakt van de totale vordering op de werkgever, loopt een juridische procedure. Zie 2.8.1.

3.4.6.9 Tegenpartij risico derivaten

Om het tegenpartijrisico te beperken wordt op de lopende derivatenposities collateral (onderpand) gevraagd, op basis van de omvang van het ongerealiseerde resultaat. Dit gebeurt afhankelijk van de overeenkomst met de tegenpartij, op dag-, week- of maandbasis. De vermogensbeheerder gaat er namens SPUN vanuit dat alleen met tegenpartijen met een minimale rating A1 derivatenposities mogen worden ingenomen.

De waarde van het onderpand dat met de tegenpartij is uitgewisseld minus de waarde van de derivaten met deze

tegenpartij geeft de netto positie (exposure) van SPUN weer. Bij een positieve waarde van de exposure kan bij de eerstvolgende collateral call Mn services namens SPUN onderpand gevraagd worden. In onderstaande tabel wordt de totale exposure per 31 december 2010 van de derivaten weergegeven (in mln. Euro).

Onderpand	Waarde derivaten	Exposure
11.3	9.0	2.3

3.4.6.10 Securities lending

Securities lending is het uitlenen van aandelen en obligaties aan derden, meestal banken. Tegenover het uitlenen van de aandelen en obligaties staat een vergoeding. De opbrengsten van het uitlenen worden binnen het beleggingsfonds herbelegd en hebben in beginsel een positief effect op de participatiewaarde. Bovendien stort de lenende partij onderpand om zeker te stellen dat de uitgeleende stukken op de markt kunnen worden teruggekocht. Binnen het mandaat dat SPUN aan de vermogensbeheerder heeft verstrekt is het mogelijk dat de Mn Services beleggingsfondsen aandelen en obligaties uitlenen. In onderstaande tabel is opgenomen in welke mate SPUN betrokken is bij securities lending.

<i>Beleggingsfonds</i>	Waarde van de uitgeleende stukken € 1.000	Participatie SPUN
Aandelenfonds Europa	13.704	3,08%
Aandelenfonds Emerging markets	2.007	3,69%
Aandelenfonds Noord-Amerika	406	3,10%
Euro bedrijfsobligatie fonds	66.333	4,80%

3.4.6.11 Inflatie risico

Inflatie vormt een risico voor SPUN vanwege de ambitie om de pensioenen aan te passen aan de gestegen prijzen. De ontwikkeling van de zogenoemde inflatietermijnstructuur (inflatie afhankelijk van de looptijd) op 2 manieren door in de balans van SPUN. de waarde van de reële verplichtingen (geïndexeerde pensioenen) wordt beïnvloed door de inflatieverwachting. Ook de waardeontwikkeling van de beleggingen in inflatiegerelateerde beleggingen, zoals inflatie gerelateerde obligaties, is afhankelijk van de inflatietermijnstructuur.

Overige niet-financiële risico's

3.4.6.12 Operationeel risico

Operationele risico's hebben onder meer betrekking op een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van pensioendata, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het fonds op verschillende wijzen beheerst, al naar gelang de aard van het risico. Bijvoorbeeld door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. En verder door adequate administratieve organisatie en interne controle.

In dit kader wordt van de dienstverleners verlangd dat zij documenten overleggen, waaruit blijkt in welke mate hun interne processen met waarborgen zijn omgeven. Van Mn Services is een SAS 70-verklaring 2010 ontvangen. Die verklaring bevat geen relevante bevindingen welke het bestuur van invloed acht op de beheersing van het fonds. bijzonderheden. Hetzelfde geldt door de SAS 70-verklaring van ABN AMRO betreffende het vermogensbeheer van de beschikbare premiegelden. De verklaring 2009 is ontvangen. Actuera BV, de serviceprovider voor het pensioenadministratiesysteem, heeft met het oog op de verantwoording van de waarborgen rondom de interne processen een zogenoemde Third Party Mededeling toegezonden.

De administratieve organisatie en interne controle heeft de continue aandacht van het pensioenbureau. Processen en procedures worden waar mogelijk aangescherpt. Het aantal checks op juistheid en volledigheid van de geadministreerde gegevens is uitgebreid. Het proces rondom het uitkeren van de pensioenen is nu ook beschreven. Een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur is en blijft de kwetsbaarheid van een uitvoeringsorganisatie met een relatief geringe personeelsbezetting. De insteek is dat de (administratieve)

processen doorgang kunnen vinden bij uitval van medewerkers. Er zijn voor zover mogelijk afspraken gemaakt over de personele opvang bij langdurige uitval.

3.4.7 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

3.4.7.1 Claim op Nationale Nederlanden uit hoofde van herverzekeringsovereenkomst.

De herverzekeringsovereenkomst die op 31 december 2009 eindigde, kende een winstdelingregeling. De omvang van de winstdeling wordt vastgesteld na het einde van de contractduur. In verband met de afwikkeling van de gemelde schades en contractuele afspraken over een participatie van het pensioenfonds in een winstdelingsregeling, uit hoofde van een verzekeringscontract dat Unisys Corportion heeft gesloten met Nationale Nederlanden, is niet bekend of de winstdelingsregeling een bate voor het pensioenfonds oplevert.

3.4.7.2. Juridische procedures

In het bestuursverslag is aangegeven dat SPUN een procedure bij de Rechtbank jegens Unisys is gestart teneinde langs juridische weg de betaling van het restant van de aanvullende premie ter grootte van € 19,9 mln. over 2009 af te dwingen. Op 6 april 2011 heeft de zitting bij de Kantonrechter te Amsterdam plaatsgevonden.

Met een verzoekschrift gedateerd 9 februari 2011 vordert de deelnemersraad van SPUN dat de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam SPUN veroordeelt om het besluit van 16 december 2010 inzake het niet-indexeren van de pensioenen in te trekken. De zitting bij de Ondernemingskamer vond plaats op 19 mei 2011.

3.4.8 Verbonden partijen

3.4.8.1 Transacties met bestuurders

De bestuurders van de Stichting zijn onbezoldigd. De Stichting heeft geen leningen verstrekt aan de (voormalige) bestuurders. Ook heeft de Stichting geen vorderingen op de (voormalige) bestuurders.

3.4.8.2 Beloning bestuursleden

De bestuursleden van SPUN ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Ook de benoemde partijen ontvangen geen vergoeding.

3.4.8.3 Overige transacties met verbonden partijen.

Er zijn geen transacties met verbonden partijen anders dan die opgenomen in de tussen partijen vigerende financieringsovereenkomst.

3.4.9 Toelichting baten en lasten

3.4.9.1 Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Werkgeversdeel	14.907	41.012
Werknemersdeel	867	940
Totaal	15.774	41.952

De premiebijdragen van de werkgever bedragen in totaal 30 % van de loonsom (2009: 30 %) plus de eerste aanvullende premies over resp. 2009 en 2010.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt (cf. art. 130 PW):

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Kostendekkende premie	6.794	7.990
Feitelijke premie	15.774	41.952
Gedempte premie	6.692	7.503

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De feitelijke premie is als volgt samengesteld:

Specificatie feitelijke premie	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Actuarieel benodigd	4.905	5.573
Spaarbijdragen voor risico deelnemer	365	358
Opslag in stand houden vereist vermogen	9.440	34.616
Opslag voor uitvoeringskosten	575	608
Premies herverzekering	489	799
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
Totaal	15.774	41.952

Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of premieopslagen. In het boekjaar is geen korting verstrekt.

Opbouw feitelijke premie	2010
	€ 1.000
Nominale premie	6.487
Bijdragen van Derden	335
2e Aanvullende premie	1.999
1e Aanvullende premie *)	6.953
Totaal	15.774

*) de 1^e aanvullende premie over 2010 (te betalen in 2011) ter grootte van € 6.953K is als vordering verantwoord en als feitelijke premie. Dit bedrag wordt eerst in 2011 in rekening gebracht bij de werkgever.

3.4.9.2 Premiebijdragen voor risico deelnemers

De premiebijdrage risico deelnemers is onderdeel van de premiebijdragen die in het voorgaande hoofdstuk zijn verbijzonderd.

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Werkgeversdeel	258	244
Werknemersdeel	84	90
Totaal	342	334

3.4.9.3 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten vermogens- beheer	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
2010				
Vastgoedbeleggingen	41	89	0	130
Aandelen	7	6.164	0	6.171
Vastrentende waarden	1.670	5.462	0	7.132
Overige beleggingen	603	2.646	0	3.249
Derivaten	0	4.784	0	4.784
Kosten vermogensbeheer	0	0	-863	-863
Totaal	2.321	19.145	-863	20.603

3.4.9.4 Beleggingsresultaten risico deelnemers

Type belegging	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten vermogens- beheer	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Overige beleggingen	68	0	0	68
Kosten vermogensbeheer	0	0	0	0
Totaal	68	0	0	68

3.4.9.5 Overige baten

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Opbrengst Herverzekering	880	0
Overig	0	0
Totaal	880	0

3.4.9.6 Pensioenuitkeringen

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Ouderdomspensioen	8.025	7.318
Nabestaandenpensioen	1.715	1.640
Arbeidsongeschiktheidspensioen	357	406
Afkopen	55	16
Totaal	10.152	9.380

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 420,69 per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig hetgeen daarover in de Pensioenwet is bepaald.

3.4.9.7 Pensioenuitvoeringskosten

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Bestuurskosten	26	45
Salariskosten incl. overige kosten personeel	338	310

Sociale lasten	57	40
Administratiekostenvergoeding	178	177
Afschrijvingskosten	0	0
Controle- en advieskosten	503	515
Contributies en bijdragen	27	20
Communicatie & Website	35	22
Abonnementen	1	3
Drukwerk/Kantoorbenodigdheden	10	14
Projecten	4	0
Huisvesting en IT	50	-77
Overig	4	4
Totaal	1.233	1.073

In de post controle- en advieskosten is een bedrag opgenomen voor juridische kosten ter grootte van € 310 K in verband met de juridische procedure van SPUN tegen Unisys inzake de eerste aanvullende premie over het boekjaar 2009.

In controle- en advieskosten zijn de volgende honoraria van PWC Accountants N.V. opgenomen:

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Onderzoek van de jaarrekening	77	93
Andere controleopdrachten	6	24
Totaal	83	117

3.4.9.8 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling en een toevoeging in verband met kosten en de risicopremie van het fonds. Totaal bedrag is € 5.052 K.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 1,303% (2009: 2,544%), zijnde € 3.894 (2009: € 7.444). De rentetoevoeging is gelijk aan de 1-jaarsrente die afgeleid kan worden uit de rentetermijnstructuur ultimo het voorafgaande boekjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging markrente

In de post Wijziging rentetermijnstructuur is het effect op de voorziening opgenomen van de wijziging van de termijnstructuur ultimo 2010. De rentetermijnstructuur ultimo 2009 kwam voor de verplichtingen van het pensioenfonds overeen met een gemiddelde rente van afgerond 3,8%. Ultimo 2010 bedroeg de gemiddelde rente uit de rentetermijnstructuur voor de verplichtingen van het pensioenfonds afgerond 3,5%.

3.4.9.9 Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Resultaat op kanssystemen:		
- Sterfte	227	120
- Arbeidsongeschiktheid	0	630
Mutaties	411	-683
Totaal	638	67

3.4.9.10 Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Totale stortingen	365	356
Totaal rendement	68	94
Totaal	433	450

3.4.9.11 Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De mutatie herverzekeringsdeel technische pensioenverplichtingen wordt berekend door de beginstand van de voorziening (ultimo 2009) af te trekken van de eindstand van de voorziening (ultimo 2010).

3.4.9.12 Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	0	0
Toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen	0	0
Actuarieel resultaat inkomende waardeoverdrachten	0	0
Uitgaande waardeoverdrachten kasstroom	-1.584	0
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	1.763	0
Actuarieel resultaat uitgaande waardeoverdrachten	179	0
Totaal resultaat	179	0

3.4.9.13 Overige lasten

	2010	2009
	€ 1.000	€ 1.000
Premie herverzekering	489	799
Andere lasten	58	8
Totaal	547	807

Schiphol-Rijk, 22 juni 2011

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

Drs. J. de Raad
Voorzitter

J. Niezen
Secretaris

E. Nilsson

R.N. Topsvoort

W.J. Zwing

W.J.M. Hamers

W. van der Gaag

3.5 Overige gegevens

3.5.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

De bestemming van het saldo van baten en lasten is vastgelegd in de ABTN. Het resultaat wordt toegevoegd aan de reserve.

3.5.2 Gebeurtenissen na balansdatum

3.5.2.1 Afwikkeling herverzekeringsovereenkomst Nationale Nederlanden

Onder 3.4.7.1 Niet in de balans opgenomen activa en passiva is vermeld dat per einde boekjaar nog geen afwikkeling had plaatsgevonden van de winstdelingsregeling uit hoofde van het herverzekeringsovereenkomst met Nationale Nederlanden. In april heeft de herverzekeraar SPUN geïnformeerd over de afwikkeling. Dit komt neer op het volgende. Over de contractperiode 2007-2009 is aan premies exclusief administratiekosten voldaan € 2.461.204. Aan schadebedragen heeft de herverzekeraar uitgekeerd € 880.000. Het resultaat bedraagt derhalve € 1.581.204. Het aandeel van SPUN daarin bedraagt 15%, een bedrag van € 237.180. Dat bedrag wordt overgemaakt aan SPUN. De afwikkeling van het internationale pool –onderdeel van de winstdelingsregeling in het herverzekeringsovereenkomst- loopt nog. Naar verwachting vloeit daar voor SPUN in de toekomst geen bate meer uit.

3.5.2.2 Juridische procedures

In het bestuursverslag is aangegeven dat SPUN een procedure bij de Rechtbank jegens Unisys is gestart teneinde langs juridische weg de betaling van het restant van de aanvullende premie ter grootte van € 19,9 mln. over 2009 af te dwingen. Op 6 april 2011 heeft de zitting bij de Kantonrechter te Amsterdam plaatsgevonden.

Met een verzoekschrift gedateerd 9 februari 2011 vordert de deelnemersraad van SPUN dat de Ondernemingskamer SPUN veroordeelt om het besluit van 16 december 2010 inzake de niet-indexeren van de pensioenen in te trekken. Tevens wordt verlangd dat het SPUN-bestuur een nieuw besluit neemt dat ertoe strekt dat de ingegane pensioenen en de zogenoemde slapersrechten alsnog met 1,6% worden verhoogd. Het

verweerschrift van SPUN is voor 5 mei 2011 (de door de Ondernemingskamer gestelde termijn) ingediend. De zitting bij de Ondernemingskamer vond plaats op 19 mei 2011

3.5.3 Controleverklaring

Controleverklaring is opgenomen in hoofdstuk 5.

4 Actuariële verklaring

Bijlage 1 – Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland te Amsterdam is aan Aon Hewitt de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2010.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Voor de hoogte kostendekkende premie is een voorbehoud inzake de omvang van de kostenopslag in de kostende dekkende premie. De kostenopslag is niet toereikend voor het structurele niveau van de uitvoeringskosten.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikelen 128 en 132.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland is naar mijn mening niet voldoende, vanwege een reservetekort.

Rotterdam, 22 juni 2011

Drs. A.G.M. Den Hartogh, AAG
verbonden aan Hewitt Associates B.V.

5. Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010 en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het verslag van het bestuur, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800,
3009 AV Rotterdam

T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

SVK-4021541211-4V

"PwC" is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland per 31 december 2010 en van het saldo van baten en lasten over 2010 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 22 juni 2011

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door S.A. van Kempen RA